

Commissie Toezicht Arrestantenzorg

Politie-eenheid Amsterdam

Jaarverslag 2014

Amsterdam, 2015

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Amsterdam
Postbus 2287
1000 CG Amsterdam
Telefoon: 020-559.5498

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	5
1.1 Opbouw van dit jaarverslag.....	5
1.2 Belangrijke begrippen.....	5
1.3 Korte samenvatting.....	6
2. De commissie.....	8
2.1 Samenstelling van de commissie.....	8
2.2 Het secretariaat.....	9
2.3 Taken en werkwijze van de commissie.....	9
2.3.1 Werkwijze van de commissie.....	10
2.3.2 Werkgebied.....	11
2.3.3 Landelijke bijeenkomsten.....	13
2.3.4 Vergaderingen.....	13
2.3.5 Overleg met de eenheidsleiding.....	13
3. Bevindingen Toezicht in de Cellencomplexen.....	14
3.1 Aantal bezoeken en aantal gesproken arrestanten.....	14
3.2 Ontvangst, rondleiding en verloop van de gesprekken.....	15
3.3 Logging.....	15
3.4 Vervoer van de arrestant en de huisvesting.....	16
3.5 Veiligheid.....	18
3.6 Bejegening en verzorging.....	19
3.6.1 Recht op informatie.....	20
3.6.2 Recht om een advocaat te spreken.....	23
3.6.3 Informeren van familie of naasten.....	23
3.6.4 Minderjarigen.....	24
3.6.5 Maaltijden.....	25
3.6.6 Bejegening.....	25
3.6.7 Medische zorg.....	25

4. Bevindingen Toezicht in de wijkteambureaus, de vreemdelingendienst en de overige politieposten	27
4.1 District 1	28
4.2 District 2	29
4.3 District 3	29
4.4 District 4	31
4.5 District 5	32
4.6 Vreemdelingendienst	33
4.7 Stationsplein en Eenhoorn	36
5. Conclusies en aanbevelingen	37

Bijlagen

A. Cijfermatig overzicht van toezichtbezoeken	41
B. Wettelijke regelingen en richtlijnen	42
1. Ambtsinstructie	43
2. Besluit beheer politie	48
3. Regeling Toezicht Arrestantenzorg 2013	50
4. Regeling politiecellencomplexen	52
5. Inrichtingseisen Politiecellencomplex CTPC Amsterdam-Amstelland	57
6. Dienstvoorschrift Zorg voor en bejegening van ingeslotene in cellencomplexen ¹	60
7. Huishoudelijk Reglement Zorg voor en bejegening van ingeslotene in cellencomplex	87
8. Maatregelen voor minderjarigen	111

---

¹ Dit Dienstvoorschrift is in constructie i.v.m. de Nationale Politie. Zolang er geen nieuwe regeling is, gaat de commissie ervan uit dat deze regeling nog van toepassing is.

1. Inleiding

In deze jaarrapportage brengt de Commissie Toezicht Arrestantenzorg van de politie-eenheid Amsterdam (hierna: de commissie) verslag uit van haar werkzaamheden in 2014. De bevindingen in dit jaarverslag zijn gebaseerd op het bezoeken en het inspecteren van die plaatsen in de politie-eenheid Amsterdam waar arrestanten onder toezicht van de politie verblijven. Tijdens deze bezoeken wordt gecontroleerd of de geldende regelgeving voor de ruimtes waarin arrestanten worden ondergebracht en de wijze waarop zij worden bejegend, wordt nageleefd. In deze inleiding worden enkele centrale begrippen gedefinieerd en wordt de opbouw van dit jaarverslag toegelicht.

1.1 Opbouw van dit jaarverslag

Dit jaarverslag is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 1 worden de samenstelling, taak en werkwijze van de commissie besproken. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de bevindingen omtrent de cellencomplexen. In hoofdstuk 3 wordt bij de bevindingen omtrent de wijkteambureaus, bij de vreemdelingendienst en de overige politieposten stil gestaan. In hoofdstuk 4 worden conclusies getrokken en op basis daarvan aanbevelingen gedaan. Enkele citaten uit de rapportages van de maandelijkse inspectiebezoeken worden her en der als illustratie gebruikt.

In de bijlagen tenslotte is een cijfermatig overzicht van het aantal bezoeken en (gesproken) arrestanten in 2014 opgenomen en zijn de regelingen weergegeven die van toepassing zijn op het werk van de commissie.

1.2 Belangrijke begrippen

In dit jaarverslag worden begrippen gehanteerd die betrekking hebben op de arrestantenzorg. De commissie sluit daarbij zoveel mogelijk aan bij de begrippen die daarvoor in de politiepraktijk in de politie-eenheid Amsterdam worden gebruikt. Deze hoeven niet overeen te komen met de begrippen die bijvoorbeeld in wetgeving of andere regelgeving worden gebruikt. Ook is het de commissie uit de jaarverslagen van zustercommissies gebleken dat bij andere politie-eenheden andere begrippen worden gehanteerd dan in Amsterdam.

Arrestant

Centraal staat het begrip arrestant. Hieronder wordt in dit jaarverslag verstaan een ieder die in een bij de politie in gebruik zijnd gebouw wordt vastgehouden, ongeacht de titel waarop en ongeacht de plaats in dat gebouw waar deze vrijheidsbeneming plaatsvindt. Dat betekent dat ook bijvoorbeeld personen die vanwege het uitzitten van een vervangende hechtenis (naar aanleiding van een openstaande boete) worden ingesloten, hier als arrestant worden aangeduid, ook al zijn zij niet 'gearresteerd' in de zin van: aangehouden als verdachte van een strafbaar feit op grond van het Wetboek van Strafvordering. In plaats van 'arrestant' wordt soms ook het woord 'ingeslotene' gebruikt. Voor de leesbaarheid van dit verslag zal de arrestant in mannelijke vorm worden aangeduid. Daar waar 'hij' staat, dient gelezen te worden 'hij of zij'. Waar wordt gesproken over bijvoorbeeld 'zijn rechten' dient gelezen te worden 'zijn of haar rechten'.

Beslisser van Dienst

Een belangrijke functionaris van de politie bij de werkzaamheden van de commissie is de 'Beslisser van Dienst'. Dit is de leidinggevende van het team dat tijdens een inspectiebezoek dienst heeft op het wijkteambureau of het cellencomplex. Deze leidinggevende heeft de rang van inspecteur of brigadier en is aanspreekpunt voor de commissie.

Cellen en dagverblijven

Wat betreft de ruimtes waar arrestanten zich onder politietoezicht bevinden, kan een onderscheid worden gemaakt tussen cellen en dagverblijven. Een politiecel is een ruimte die voor één arrestant is bedoeld en waarin eventueel kan worden overnacht. Onder dagverblijven worden ruimtes verstaan die bestemd zijn voor het verblijf van meerdere mensen en die alleen voorzien zijn van houten banken. Bij andere politie-eenheden worden deze vaak aangeduid als 'ophoudruimte'.

1.3 Korte samenvatting:

De CTA Amsterdam concludeert op grond van haar bevindingen dat de kwaliteit van de arrestantenzorg goed is. De commissie constateert dat de politie-eenheid veel aandacht heeft voor de veiligheid, goede bejegening en medische zorg. De voorschriften met betrekking tot de verzorging van arrestanten worden over het algemeen goed nageleefd en de bejegening van

arrestanten geschiedt – in het bijzonder in de cellencomplexen – op een respectvolle en professionele wijze. Het is de commissie opgevallen dat arrestanten bijna altijd in schone ruimtes verblijven, zowel in de wijkteambureaus als in de cellencomplexen. In de cellencomplexen zijn er mogelijkheden om te douchen, te luchten en de temperatuur te regelen.

Ondanks dit positieve oordeel over de kwaliteit van de arrestantenzorg van de politie-eenheid Amsterdam, kan de commissie op basis van haar bevindingen over 2014 nog enkele aanbevelingen doen voor een verdere verbetering van de kwaliteit van de arrestantenzorg. Deze aanbevelingen zien op het afleggen van het wapen en de pepperspray op de wijkteambureaus, alvorens men de dagverblijven binnen gaat. De commissie heeft geconstateerd dat dit niet op alle bureaus standaard gebeurt. Voor wat betreft de technozuilen in de cellencomplexen beveelt de commissie aan de mogelijkheid om te bellen via de technozuil verder te verbeteren en de werking en mogelijkheden van de zuilen beter uit te leggen aan arrestanten. Huisregels en rechten van arrestanten zijn te vinden in deze technozuilen, maar de ervaring van de commissie is dat arrestanten daar zelden van op de hoogte zijn. De commissie acht het van groot belang dat arrestanten op de hoogte zijn van hun rechten en de huisregels en benadrukt daarom het belang van goede informatievoorziening. Dit geldt zowel voor de cellencomplexen als voor de wijkteambureaus en de vreemdelingendienst. Op de wijkteambureaus en bij de vreemdelingendienst zouden de huisregels en rechtenbrochures standaard uitgedeeld moeten worden aan de arrestanten/vreemdelingen, zo meent de commissie. Verder benadrukt de commissie het belang van gedegen kennis van relevante wet- en regelgeving bij de arrestantenverzorgers. De commissie heeft een aantal keer geconstateerd dat verzorgers hier niet geheel van op de hoogte waren. De commissie benadrukt daarom de noodzaak de voorschriften blijvend onder de aandacht te brengen van politieambtenaren en beveelt regelmatige deskundigheidschecks aan.

Tot slot beveelt de commissie aan dat er snel duidelijkheid komt over eventuele (brand)ontruimingsoefeningen in het HB en dat de commissie daarvan op de hoogte wordt gesteld. En dat er spoedig duidelijkheid komt over het regime voor vreemdelingen en een eventueel huishoudelijk reglement en ook hiervoor geldt dat de commissie daar graag zo snel mogelijk van op de hoogte wordt gesteld.

2. De commissie

2.1 Samenstelling van de commissie

Artikel 26 lid 1 van de Regeling beheer Politie bepaalt dat de korpschef ten behoeve van het toezicht op de arrestantenzorg voor iedere regionale eenheid een commissie van toezicht op de arrestantenzorg instelt, bestaande uit ten minste vijf onafhankelijke leden. Volgens lid 4 wordt bij de samenstelling van de commissies rekening gehouden met de benodigde maatschappelijke en bestuurlijke deskundigheid en ervaring van de leden. Met het oog op de benodigde onafhankelijkheid van het toezicht op de arrestantenzorg heeft de Amsterdamse commissie sinds haar oprichting daarbij de voorwaarde gesteld dat leden in het dagelijks leven niet werkzaam zijn bij de politie of het openbaar ministerie in de regio van de eenheid Amsterdam, of bij andere instanties die met de politie te maken hebben.

De commissie bestaat uit leken die niet vanwege een bepaalde status of deskundigheid lid zijn. Desondanks kan gesteld worden dat hun opleidingen of werkervaring wel een aansluiting hebben bij het werk van de commissie. De commissie van de eenheid Amsterdam bestond in 2014 uit zeven leden: de heer I.D. Angishan (zorgcoördinator Stichting HVO Querido), mevrouw C.F. Apotheker (hoofd facilitair rechtbank Midden-Nederland), de heer F.A. Dwarshuis (ondernemer), mevrouw Y. Stoker (informatiespecialist), de heer W. Strankinga (vicevoorzitter, arts/wetenschappelijk docent VUMC Amsterdam), mevrouw C. Verwoerd (toezichthouder/overheidsadviseur) en mevrouw L.R.H. Koekoek (voorzitter, Adviseur bij de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming). Tot en met april 2014 is de heer W. Huisman aangebleven als voorzitter. Per mei 2014 is hij opgevolgd door mevrouw Koekoek en heeft de heer Huisman afscheid genomen van de commissie. De commissie is de heer Huisman zeer erkentelijk voor ruim 14 jaar goede dienst en wil hem daar zeer hartelijk voor bedanken.

Tevens wil de commissie haar dank uitspreken aan de heer R.M.W. Blenman, de heer M. Bosch en mevrouw H.J. Tempelman. Deze oud-leden zijn eind 2013 afgetreden maar tot mei 2014 aangebleven als adviseur voor de nieuwe leden. De commissie is ze daar zeer erkentelijk voor.

De verwachting is dat er in 2015 nieuwe wet- en regelgeving in werking zal treden, te weten wijzigingen van het Besluit vergoedingen leden CTA, het Besluit Beheer Politie en de Regeling toezicht arrestantenzorg politie. Volgens de nieuwe regelgeving, te weten artikel 24 Besluit beheer politie en artikel 2 Regeling toezicht arrestantenzorg, benoemt de Minister van Veiligheid en Justitie de leden van de commissie en wijst op advies van de leden een voorzitter aan. De

commissie dient haar leden te selecteren door middel van een open sollicitatieprocedure. Nu met ingang van 2014 vijf nieuwe leden zijn geselecteerd en aangenomen en de commissie sinds mei 2014 een nieuwe voorzitter heeft gekozen, heeft de commissie een overgangsregeling voorgesteld, waarbij de Minister de huidige leden en de voorzitter herbenoemt en de nieuwe regels laat ingaan voor nieuwe benoemingen. De commissie is nog in afwachting van de definitieve nieuwe regelgeving.

2.2 Het secretariaat

Het secretariaat van de commissie is ondergebracht bij de politie-eenheid Amsterdam. Uitstekende ondersteuning wordt geboden door mevrouw B. van Caem, mevrouw F.T. Wind en mevrouw J. Krook. Tot medio september 2014 maakte mevrouw O. Wessel ook deel uit van het secretariaat. De commissie wil haar dank uitspreken voor alle inspanningen van het secretariaat het afgelopen jaar.

2.3 Taken en werkwijze van de commissie

Volgens artikel 25 lid 2 van de Regeling beheer politie heeft de commissie tot taak:

- a. toezicht te houden op de arrestantenzorg in de politiecellen en politiecellencomplexen in de politiecellen en politiecellencomplexen van de Landelijke eenheid gelegen in het gebied van de regionale eenheid;
- b. jaarlijks rapport uit te brengen aan de korpschef over haar werkzaamheden;
- c. gevraagd en ongevraagd aan de korpschef advies uit te brengen en inlichtingen te geven omtrent aangelegenheden betreffende de arrestantenzorg.

De commissie ziet toe op de bejegening, de verblijfsomstandigheden en het verblijf van arrestanten en de naleving van de daarop betrekking hebbende voorschriften. Deze voorschriften zijn onder andere te vinden in de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar (hierna: de Ambtsinstructie), het Besluit beheer politie, de Regeling politiecellencomplex, de Inrichtingseisen politiecellencomplex Amsterdam-Amstelland (zie voor deze regelingen de bijlagen) en het Dienstvoorschrift Zorg voor en bejegening van ingeslotenen in cellencomplexen (Arrestantenzorg) van de politie-eenheid Amsterdam (hierna: het Dienstvoorschrift Arrestantenzorg).²

---

² Voor de volledige tekst van de wet- en regelgeving wordt verwezen naar de bijlagen.

2.3.1 Werkwijze van de commissie

Evenals voorgaande jaren bezochten de leden van de commissie zonder aankondiging alle cellencomplexen, districtsbureaus, wijkteambureaus en overige locaties waar arrestanten worden ingesloten. Dit doet de commissie op wisselende dagen en tijdstippen en in wisselende samenstelling. De cellencomplexen worden in principe altijd door twee leden tegelijk bezocht. De wijkteambureaus worden door één lid bezocht. De leden mogen spreken met arrestanten en politiemensen en hebben vrije toegang tot de arrestantenregisters. Cellencomplexen en wijkteambureaus waar regelmatig arrestanten verblijven, worden elke maand gecontroleerd.

Tijdens een bezoek worden onder begeleiding van een politieambtenaar de ruimtes bekeken waar arrestanten kunnen verblijven. Als er tijdens het bezoek arrestanten zijn, voert het desbetreffende commissielid met enkelen van hen gesprekken om een beeld te krijgen van de bejegening en de verzorging. Arrestanten wordt onder andere gevraagd of ze bekend zijn met de reden van insluiting, of relaties (familie of vrienden) zijn ingelicht, ze een advocaat hebben gesproken, ze schriftelijke informatie hebben ontvangen, of ze - indien nodig of indien daarom is gevraagd - medische zorg hebben ontvangen, hoe het (eventuele) transport is verlopen en of ze eten en drinken hebben gekregen. Indien het een bezoek aan een cellencomplex betreft, wordt ook gevraagd of arrestanten mogen douchen en hoe vaak en hoelang ze mogen luchten. Onduidelijkheden of tekortkomingen die ter plekke kunnen worden verholpen, worden doorgaans direct met de leidinggevende besproken. Van elk bezoek wordt een schriftelijk verslag gemaakt dat op de maandelijkse vergadering van de commissie wordt besproken.

Sinds oktober 2014 werkt de commissie met het landelijke rapportageformulier.³ Dit formulier is opgesteld door het Landelijk Centrum en wordt nu door vrijwel alle CTA's in Nederland gebruikt. Met dit formulier hoopt het Landelijk Centrum een hogere mate van uniformiteit aan te brengen in de inspecties en de manier van verslaglegging.

In 2014 heeft de commissie tweemaal een nachtelijk inspectiebezoek uitgevoerd. Beide keren was dit op het cellencomplex Hoofdbureau. Het eerste nachtelijk bezoek vond plaats medio juli, het tweede bezoek medio augustus.

Ook heeft de commissie in 2014 tweemaal een oefening bijgewoond. In mei was de commissie aanwezig bij een geweldsoefening in cellencomplex Noordwest. In november heeft de commissie een (brand)ontruimingsoefening bijgewoond, eveneens in cellencomplex Noordwest.

Eenmaal heeft de commissie een evenement bijgewoond in de Amsterdam Arena. De politiepost in de Amsterdam Arena neemt een aparte plaats in binnen de bureaus omdat zij alleen bemand is

---

³ Commissie van Toezicht Arrestantenzorg Rapportagemodel

tijdens de ongeveer 250 evenementen per jaar in de Arena, Heineken Music Hall of Ziggo Dome. In december bezocht de commissie deze politiepost tijdens een voetbalwedstrijd met 48.000 bezoekers.

Tot slot hebben verschillende leden van de commissie in 2014 een dag meegelopen met een hulpofficier van justitie. Dit is door de commissie ervaren als een zeer leerzame en nuttige ervaring.

2.3.2 Werkgebied

Sinds 1 januari 2013 kent de Nederlandse politie 10 eenheden van de Nationale politie. De politieregio Amsterdam-Amstelland is toen de eenheid Amsterdam geworden. Amsterdam is de enige eenheid in het land waarvan de geografische grenzen gelijk zijn aan die van de oude regio. Onder het werkgebied van de commissie vallen drie cellencomplexen, te weten cellencomplex Hoofdbureau, cellencomplex Noordwest en cellencomplex Zuidoost. Daarnaast houdt de commissie toezicht op de Vreemdelingendienst en het politiebureau Stationsplein. Hoewel dit bureau onder de landelijke eenheid van de politie valt, dient dit bureau als gevolg van de Regeling Toezicht Arrestantenzorg 2013 ook door de commissie te worden bezocht, omdat het binnen het geografisch gebied van de politie-eenheid Amsterdam ligt. De overige bureaus in Amsterdam zijn verdeeld in een vijftal districten.

District 1

Beursstraat, Lijnbaansgracht en IJ-tunnel

District 2

Balistraat, Klimopweg, Team Havens, Waddenweg en IJburg

District 3

Diemen, Flierbosdreef, Ganzenhoef, 's-Gravesandeplein, Linnaeusstraat, Remmerdenplein, Eenhoorn en Arena

District 4

Aalsmeer, Amstelveen-Noord, Amstelveen-Zuid, De Pijp, Koninginneweg, Rivierenbuurt, Van Leijenberghlaan en Uithoorn

District 5

Bos en Lommer, August Allebéplein, Oud West, Houtmankade, Lodewijk van Deijsselstraat en Meer en Vaart

Begin 2014 zijn de bureaus op de Prinsengracht, de Nieuwezijds Voorburgwal, Raampoort en Surinameplein gesloten. Deze bureaus zijn dan ook niet meer bezocht door de commissie in 2014. Het bureau IJburg is per april gesloten en het bureau op de Klimopweg is per september gesloten. Na de sluiting zijn de bureaus niet meer bezocht.

De commissie houdt tot op heden geen toezicht op de arrestantenzorg in de gerechtsgebouwen van Amsterdam. Andere commissies van toezicht arrestantenzorg in Nederland, belast met toezicht in het gebied van de andere politie-eenheden, doen dat wel en de regelgeving⁴ schrijft dit ook voor. In Amsterdam heeft de politie de arrestantenzorg in gerechtsgebouwen al in 1995 door middel van een convenant overgedragen aan de gerechtelijke diensten, waardoor deze niet aan het toezicht van de commissie onderworpen zou zijn. In het inrichtingsplan Nationale Politie is voor de eenheid Amsterdam een uitzondering gemaakt waardoor de Amsterdamse politie niet verantwoordelijk is voor arrestanten bij de rechtbank of het gerechtshof. Daaruit kan logischerwijs geconcludeerd worden dat de ophoudruimtes van de gerechtsgebouwen binnen de eenheid Amsterdam niet zijn onderworpen aan het toezicht van de commissie. Een formele basis daarvoor is immers niet aanwezig. De Amsterdamse politie onderschrijft echter wel het belang van toezicht op de arrestantenverzorging in de gerechtsgebouwen en heeft de commissie, naar aanleiding van het jaarverslag 2013, geadviseerd in contact te treden met de presidenten van de gerechtsgebouwen om hier afspraken over te maken. In oktober 2014 heeft de commissie een brief gestuurd aan de rechtbank Amsterdam en het gerechtshof Amsterdam waarin zij haar diensten aanbiedt dan wel voorstelt een gesprek te voeren over de (on)mogelijkheden van toezicht. Ten tijde van het uitbrengen van dit jaarverslag had de commissie hier nog geen reactie op ontvangen. De commissie gaat er vanuit dat er duidelijkheid over deze situatie zal ontstaan in 2015.

In voorgaande jaren werd de commissie op de hoogte gebracht van incidenten. Onder incidenten verstaat de commissie, zo is landelijk afgesproken met de andere CTA's, een poging tot zelfdoding of een geslaagde zelfdoding en een poging tot ontvluchting dan wel een geslaagde ontvluchting. De commissie heeft in maart 2014 één melding van een poging tot zelfdoding ontvangen. Hierna heeft de commissie geen verdere berichtgeving meer ontvangen. Het is niet duidelijk waarom de commissie in 2014 slechts één bericht heeft ontvangen voor wat betreft incidenten. Er is afgesproken met de eenheidsleiding dat de commissie in 2015 (weer) direct en accuraat op de hoogte wordt gebracht wanneer er een incident heeft plaatsgevonden.

---

⁴ Regeling Toezicht Arrestantenzorg 2013

2.3.3 Landelijke bijeenkomsten

In 2014 zijn er twee landelijke bijeenkomsten geweest waarbij de commissie aanwezig was, op 13 mei en op 27 oktober. Tijdens deze bijeenkomsten is gesproken over landelijke ontwikkelingen, werkwijzen en richtlijnen voor de CTA's. Ook is er een landelijk rapportageformulier opgesteld. Vanuit de commissie Amsterdam heeft een lid deelgenomen aan de werkgroep vervoer. Deze werkgroep heeft zich gebogen over de vraag hoe het toezicht op vervoer van arrestanten vorm gegeven kan worden en met name hoe dit toezicht meegenomen kan worden in het landelijke rapportageformulier.

2.3.4 Vergaderingen

De commissie is in 2014 12 keer bij elkaar gekomen voor een vergadering. Deze vindt standaard plaats op de derde donderdag van de maand. Tijdens deze vergadering worden actualiteiten, ontwikkelingen en belangrijke vraagstukken besproken. Ook wordt er iedere vergadering stil gestaan bij de bevindingen van de commissie van de afgelopen maand.

2.3.5 Overleg met de eenheidsleiding

Het afgelopen jaar heeft de commissie, in persoon de voorzitter en de vice-voorzitter, tweemaal overleg gevoerd met commissaris C.L. Gorissen, adviseur van de politiechef van de eenheid Amsterdam met betrekking tot onder andere arrestantenzorg & bestuurlijke politiezorg, en hoofdinspecteur R. van der Linden, Chef Bureau arrestantenzorg & bestuurlijke politiezorg. Van deze gesprekken wordt door het secretariaat een schriftelijk verslag gemaakt. Tijdens deze overleggen worden opvallende bevindingen, eventuele actualiteiten en wijzigingen in de operationaliteit van cellencomplexen en wijkteambureaus besproken. Net als voorgaande jaren spreekt de commissie haar waardering uit voor de openhartige wijze waarop de eenheidsleiding gevraagd en ongevraagd informatie verschaft en mogelijke verbeterpunten met de commissie bespreekt. Ook tussentijds worden eventuele vragen van de commissie door de heer Van der Linden op accurate wijze beantwoord. Eind 2014 is bekend geworden van de heer Van der Linden een andere functie zal betrekken. Hij is reeds opgevolgd door de heer R. van Baal. Tijdens de commissievergadering van december heeft de commissie kennis mogen maken met de heer Van Baal, thans Chef Bureau arrestantenzorg & bestuurlijke politiezorg. De commissie wil de heer Van der Linden bedanken voor de prettige en constructieve samenwerking de afgelopen jaren.

3. Bevindingen Toezicht in de Cellencomplexen

3.1. Aantal bezoeken en aantal gesproken arrestanten

De drie cellencomplexen Zuidoost (ZO), Noordwest (NW) en het Hoofdbureau (HB) zijn in totaal 36 keer (onaangekondigd) bezocht. Tijdens al deze bezoeken is met arrestanten gesproken, en steekproefsgewijs zijn tijdens het bezoek de verblijven, inboekruimtes, douches en toiletten, voeding, luchtplaatsen en gangen gecontroleerd.

In 2014 verbleven er in de drie cellencomplexen tezamen in totaal 33.253 arrestanten, waarvan 2870 minderjarigen. Deze informatie is op verzoek van de commissie verstrekt door de heer Van Baal.

Er zijn bij de 36 bezoeken van de commissie in totaal 178 arrestanten gesproken, waarvan 97 meerderjarige mannen, 35 meerderjarige vrouwen en 46 minderjarigen.

<i>Cellencomplexen</i>	<i>Mannen</i>	<i>Vrouwen</i>	<i>Minderjarigen</i>	<i>Totaal</i>
ZO	20	16	24	60
NW	39	10	13	62
HB	38	9	9	56
Totaal aantal gesproken arrestanten in 2014	97	35	46	178

In ZO zijn de meeste minderjarigen gesproken (24). In het HB zitten in vergelijking met de andere complexen relatief weinig minderjarigen. De commissie heeft 9 minderjarigen gesproken in het HB.

Het aantal aanwezige arrestanten bij een bezoek varieerde van 8 tot 28. De commissie heeft getracht altijd in ieder geval de aanwezige minderjarigen, vrouwen en arrestanten met mogelijk medische of mentale problemen te spreken. De commissie rekent minderjarigen tot de speciale groepen arrestanten, net zoals verslaafden en arrestanten die onder invloed zijn van verdovende

middelen. Speciaal ten opzichte van anderen, omdat er verschillen zijn in rechtspositie (minderjarigen en vreemdelingen) of er speciale zorg nodig is.

Bij een aantal arrestanten lukte een gesprek minder tot helemaal niet, door een taalbarrière of omdat de arrestant geen vragen heeft willen beantwoorden.

Na afloop van de rondleiding heeft bijna altijd een kort gesprek plaatsgevonden met de Beslisser van Dienst, om nog wat vragen te kunnen stellen en de eerste bevindingen door te spreken.

De bevindingen zijn hieronder geïnterviewd rond de volgende onderwerpen:

- Ontvangst, rondleiding en verloop van de gesprekken;
- Logging;
- Vervoer en huisvesting;
- Veiligheid;
- Bejegening en verzorging.

3.2 Ontvangst, rondleiding en verloop van de gesprekken

De ontvangst in de cellencomplexen is door de commissie in het algemeen ervaren als vriendelijk, correct en bijna altijd is men zeer behulpzaam. Er is op verzoek altijd een arrestantenlogging uitgedraaid en overhandigd. Op deze uitdraai kan de commissie zien hoeveel arrestanten er zijn. Ook staan gegevens als geslacht, leeftijd en bijvoorbeeld belangrijke medische gegevens op deze uitdraai.

Een enkele keer (NW) is de commissie uitgenodigd een dienstoverdracht bij te wonen, waardoor de commissie een indruk heeft gekregen van de dagelijkse werkwijze en eventuele bijzondere afspraken rond de verzorging.

Tijdens gesprekken met een arrestant wordt de arrestantenverzorger gevraagd buiten gezichtsveld en gehoorafstand te blijven staan. Dit verliep bijna altijd naar wens en tevredenheid. De uitzonderingen die zijn voorgekomen hebben te maken gehad met de onberekenbaarheid van een arrestant, waardoor de verzorger er bewust voor koos in de nabijheid te blijven.

3.3 De logging

De arrestantenlogging maakt deel uit van het bedrijfsprocessensysteem van de politie.

Alle relevante gegevens die betrekking hebben op de arrestant moeten in het systeem worden opgenomen. Het is een belangrijke bron van informatie en registratie, in de eerste plaats voor de arrestantenverzorgers zelf, maar ook voor de commissie. In het systeem wordt bijvoorbeeld

opgenomen of, en zo ja wanneer, een dokter of verpleegkundige langs is geweest en of de arrestant contact heeft gehad met een advocaat. De commissie kan niet zelf inloggen in dit systeem. Daarom wordt dit altijd gevraagd aan de aanwezige verzorgers. De commissie kijkt dan mee en kan gerichte vragen stellen over de logginggegevens en deze vervolgens bekijken.

De arrestantenlogging is voor zover de commissie heeft kunnen waarnemen, in het algemeen accuraat bijgehouden. In alle drie de cellencomplexen heeft de commissie echter ook weleens geconstateerd dat zaken er (nog) niet in stonden. Daar deze steekproef en bevindingen zo minimaal zijn, verbindt de commissie hier geen conclusies aan.

Een ander soort registratie is de registratie van de eigendommen van de arrestant.

Deze registratie vindt plaats tijdens de insluitingsfouillering. De goederen - eigendommen van de arrestant - die worden ingenomen, worden geregistreerd en in een speciale (kluis-) ruimte op registratienummer bewaard. Waardevolle spullen gaan in een zogenaamde 'preciosa-zak'. Deze wordt geseald en op de zak wordt geschreven wat er exact in zit. Hierbij kan gedacht worden aan een mobiele telefoon, contant geld, betaalpassen en identiteitsbewijs. De arrestant tekent voor afdracht en bij vertrek. De commissie heeft deze kluisruimten en de registratielijsten een aantal keer bekeken. Al die keren constateerde de commissie dat de procedure goed verliep.

3.4 Vervoer van de arrestant en de huisvesting

De commissie heeft de arrestant een aantal keren gevraagd hoe hij was vervoerd naar het cellencomplex en, als de arrestant vervoerd was door de politie, hoe dit was verlopen. In het algemeen is de arrestant te spreken over de wijze van bejegening tijdens het vervoer. Enkele arrestanten hebben echter te kennen gegeven dat zij nodeloos fysiek en/of verbaal geweld te verduren hadden gekregen. Een arrestant heeft verteld dat op een redelijk verzoek niet is ingegaan (betreft bijvoorbeeld een chauffeur, die weigert de auto te verwarmen).

Conform 'Inrichtingseisen politiecellencomplex CTPC Amsterdam-Amstelland' bijlage B5, dient de huisvesting van de arrestanten voor dat doel geschikt te zijn en te voldoen aan de daarvoor gestelde eisen. Er zijn gewone en bijzondere cellen, namelijk een grotere cel bestemd voor moeder met kind(eren) of voor arrestanten met claustrofobie en de observatiecellen (OBS), voor arrestanten die een gevaar vormen voor zichzelf of anderen.

De commissie heeft in NW en ZO ook een zogenaamde gecapitonneerde cel bekeken. De vloer en wanden van deze OBS-cel zijn van zacht materiaal. Driemaal heeft de commissie in NW een arrestant aangetroffen in de observatiecel (vanwege suïcidegevaar).

De commissie heeft zowel in ZO als in NW deze bijzondere cellen meermaals in gebruik gezien.

De commissie in ZO noteert:

“(...) Tot slot ga ik naar cel C41, een claustrofobiecel. Ik vraag de man die hier zit of hij mij wat kan vertellen over hoe één en ander is verlopen. Hij vertelt al op het politiebureau aangegeven te hebben claustrofobisch te zijn en slecht tegen kleine ruimtes te kunnen. Dit is doorgegeven aan het cellencomplex en toen hij hier werd binnengebracht is hij daarom meteen in een C-cel geplaatst. Ondanks het feit dat hij het binnen zitten moeilijk vindt, gaat het wel goed in deze ruimte (die echt een stuk groter is dan een normale cel).”

Alle cellen hebben de beschikking over een intercom-mogelijkheid, zodat de arrestant/ingeslotene met de plotruimte contact kan leggen. In de gewone cellen waar ook een technozuil staat, is de intercom-mogelijkheid gekoppeld aan deze technozuil. Staat er geen technozuil, dan is de intercom een knopje in de muur. Het bedienen van de intercom-mogelijkheid zet de camera in de cel in werking.

De gebouwen van de drie cellencomplexen waar de arrestanten worden ondergebracht verschillen op een aantal punten. Het HB is een complex gebouw waarbij de verhoorruimtes zijn gesitueerd in een andere vleugel dan de cellen. Deze vleugel is te bereiken via gangen en een trappetje. De commissie vindt dit geen praktische situatie, gelet op het veelvuldig verkeer van arrestanten van en naar de verhoorruimtes.

Ook de cellen verschillen als het gaat om de voorziening ‘technozuil’. In NW en in ZO staat in iedere cel een technozuil, waarop de intercom is te bedienen, twee televisiezenders (National Geographic en Discovery) op kunnen worden bekeken, de huisregels te vinden zijn en de temperatuur te regelen is. Er zit ook een camera op die aangaat als er contact wordt gezocht met de plotruimte. Dat deze camera niet permanent aanstaat is bij weinig gesproken arrestanten bekend.

In het HB zijn cellen met en zonder een technozuil. De cellen met zuil worden apart gehouden voor minderjarigen, deze cellen worden als ‘luxe’ aangemerkt. Het lijkt er op dat deze cellen met zuil weinig gebruikt worden, aangezien er relatief weinig minderjarigen in dit cellencomplex vast zitten.

De commissie rapporteert na een bezoek aan het HB:

“(...) Nog steeds kennen arrestanten de werking van de camera niet. De meeste arrestanten denken dat ze gedurende hun hele verblijf in de gaten worden gehouden. Dat de camera pas aangaat wanneer op de intercom knop wordt gedrukt, is niet bekend. De commissie vraagt zich af of dit wordt medegedeeld door de verzorgers.”

Bij ZO is het de commissie opgevallen dat de cellengangen vrij gehorig zijn. Het is tijdens een bezoek voorgekomen dat een arrestant zeer hard aan het schreeuwen en huilen was. Het viel de commissie op hoe goed dit te horen was op de gang en in andere cellen.

In alle drie de cellencomplexen zijn schone verblijven (inboekruimte, spreekkamers, ophoudkamers, luchtplaatsen, douches, keuken) aangetroffen. Ook de gangen zijn schoon en vrij van obstakels. De cellen zijn tijdens de bezoeken van de commissie in het algemeen goed op temperatuur en schoon. De ‘staat’ van de cel is afhankelijk van de bewoner, of hij de aangereikte voorzieningen heeft opgeruimd, of hij heeft gedoucht, et cetera.

3.5 Veiligheid

De politie moet de veiligheid van de aan haar toevertrouwde arrestanten, maar ook van haar eigen personeel en bezoekers (zoals familie van de ingeslotenen, artsen, advocaten, reclassering en/of commissieleden) kunnen waarborgen.

De commissie heeft - als lekencommissie - een aantal aspecten van de veiligheid gecontroleerd, zoals welke maatregelen ter voorkoming van legionella zijn genomen, of er ontruimingsoefeningen worden gehouden, of er een BHV’er in dienst is, of wapens en pepperspray worden afgelegd en of speciale observatiecellen in gebruik worden genomen als er sprake is van mogelijk gevaar voor zichzelf of voor anderen.

Er is in alle drie de cellencomplexen altijd een BHV’er in dienst, omdat in ieder geval iedere Beslissers van Dienst deze aantekening heeft.

De maaltijden zijn altijd binnen de houdbaarheidsdatum aangetroffen.

Er zijn voldoende maatregelen genomen ter voorkoming van legionella –zoals het regelmatig doorspoelen van douches- , al heeft de commissie dit vooral uit mondelinge mededelingen moeten opmaken. De commissie heeft hiervan geen registratie aangetroffen.

Er zijn in NW twee grote oefeningen gehouden waar commissieleden bij aanwezig waren. Het ging om een ontruimingsoefening en een oefening omgaan met agressieve arrestanten (geweldsoefening). Beide oefeningen zijn door de commissie ervaren als gedisciplineerd, ter zake kundig en met grote inzet uitgevoerd. De commissie heeft de beschikking gekregen over het evaluatierapport.

Ook in ZO is in 2014 een ontruimingsoefening geweest zo is aan de commissie verteld. De commissie is hier niet bij aanwezig geweest.

Voor wat betreft het HB heeft de commissie geen informatie over eventueel gehouden ontruimingsoefeningen in 2014. Mogelijk hangt dit samen met een aantal recente personele wisselingen.

Het wapen-kluisjessysteem is in orde.

Wapens (met uitzondering van de wapenstok) zijn binnen de cellencomplexen door de commissie niet waargenomen, dus altijd afgelegd, na binnenkomst (dienstingang) en voordat de ruimte waar zich de arrestantenverblijven bevinden, worden betreden.

Eén van de cellencomplexen, namelijk NW, is door de commissie intensiever op een aantal veiligheidsaspecten bekeken. De commissie heeft geconstateerd dat het sleutelbeheer op orde is. De deuren worden doorgaans ontgrendeld met een chip, daarnaast zijn er een aantal sleutelbossen die bij een calamiteit handmatig worden ingezet (bij stroomuitval bijvoorbeeld). Vluchtroutes en blusapparatuur zijn duidelijk aangegeven en zichtbaar.

In het licht van de veiligheid van de arrestanten zelf, heeft de commissie zes keer een arrestant aangetroffen in drenkelingenpak. In de helft van deze gevallen bleek het niet te gaan om de veiligheid maar om het feit dat de eigen kleding van de arrestant nat of stuk was of was ingenomen voor forensisch onderzoek.

Eenmaal stond de leidinggevende in NW de commissie niet toe dat de commissieleden een cel betraden, in verband met hun veiligheid.

3.6 Bejegening en verzorging

Uitgangspunt en leidraad bij de bejegening en verzorging van arrestanten is de rechtspositie van de arrestant. De rechtspositie van de arrestant brengt met zich mee dat deze een aantal specifieke rechten heeft, die in de cellencomplexen moeten worden gewaarborgd. De rechten en plichten van de arrestant zijn neergelegd in wet- en regelgeving.

3.6.1. Recht op informatie

Arrestanten moeten voldoende op de hoogte zijn van hun rechten en plichten, alsmede van de gang van zaken tijdens hun insluiting in een cellencomplex of politiebureau. Hiertoe worden zij op verschillende manieren geïnformeerd. Ten eerste behoren zij over een document te beschikken waaruit zij kunnen opmaken op basis waarvan zij zijn ingesloten. In geval van verdenking van een strafbaar feit is dit doorgaans het document van de inverzekeringstelling en in geval van illegaal verblijf is dat het bevel tot vreemdelingenbewaring. Arrestanten hebben er recht op informatie te krijgen waarom ze zijn aangehouden en wat er gaat gebeuren.⁵

Ten tweede is het van belang dat arrestanten weten welke rechten en plichten zijn verbonden aan het verdacht zijn van het plegen van een strafbaar feit. Hierover worden zij bij de voorgeleidingsprocedure door de hulpofficier van justitie mondeling (indien nodig middels een tolk in zijn taal) geïnformeerd. De stress bij het moment van voorgeleiding kan er echter voor zorgen dat arrestanten niet alles onthouden wat hen is verteld. Om die reden zijn door het toenmalig ministerie van Binnenlandse Zaken en het ministerie van Justitie brochures uitgegeven met daarin algemene informatie over de rechten rond de verdenking en de procedure. Er is een variant van deze brochure voor volwassenen en er is een variant voor minderjarigen. *“U bent aangehouden en meegenomen naar het politiebureau. Wat zijn uw rechten?”* is de titel van de brochure voor volwassenen. *“Je bent aangehouden en meegenomen naar het politiebureau. Wat zijn je rechten?”* is de titel van de brochure voor minderjarigen. Deze brochures zijn uitgegeven in maart 2010 en herzien in juli 2014. De huidige brochures zijn uitgegeven door het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Volgens art. 3.6 van het Dienstvoorschrift Arrestantenzorg van de Amsterdamse politie dienen deze brochures aan arrestanten te worden verstrekt: *“Aan elke in verzekering gestelde ingeslotene wordt door de hulpofficier van justitie op wiens bevel de inverzekeringstelling geschiedt een exemplaar van de meertalige folder ‘U bent aangehouden en daarna in verzekering gesteld’ uitgereikt.”* De brochures met de mededeling van rechten aan de verdachte moeten beschikbaar zijn in verschillende gangbare talen.⁶ Deze zijn te vinden op de website van de rijksoverheid in een twintigtal verschillende talen, zowel voor meerder- als minderjarigen.⁷

Ten derde moeten arrestanten worden geïnformeerd over de gang van zaken op het wijkteambureau of het cellencomplex. Hiertoe dienen de zogenaamde huisregels, die arrestanten

---

⁵ Artikel 53 lid 3 Wetboek van Strafvordering

⁶ EU wetgeving (op 27 april 2012 door EU ministers van Justitie goedgekeurd, binnen 3 jaar rechtstreekse werking op Nederlandse wetgeving. Zie voor meer informatie: <http://www.juridischkennisportaal.nl/wiki/strafrecht/verklaring-verdachte/eu-richtlijn-rechten-verdachten.htm>. De verklaring van rechten bevat praktische gegevens over de rechten van arrestanten en gedetineerden. Het gaat om informatie over: het zwijgrecht, het recht op een advocaat, het recht op informatie over de tenlastelegging,

⁷ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2014/10/20/mededelingen-van-rechten-aan-de-verdachte.html>

informereren over de rechten en plichten tijdens hun insluiting op het politiebureau of het cellencomplex, zoals het recht dagelijks te mogen douchen en de gang van zaken omtrent maaltijden. Voorschriften met betrekking tot de verzorging van arrestanten zijn terug te vinden in het Dienstvoorschrift Arrestantenzorg. Ook een mogelijk bezoek van de commissie van toezicht wordt in de huisregels vermeld.

Op enkele punten wijkt de rechtspositie van de minderjarige verdachte nadrukkelijk af van die van de meerderjarige. Zo moet de politieambtenaar uit eigen beweging een familielid of huisgenoot van een ingeslotene informeren. Daarnaast hebben minderjarigen recht op vrij verkeer met hun ouders of voogd (artikel 490 Sv). Dit betekent dat de ouders of voogd vrije toegang hebben tot de minderjarige, dat zij deze alleen kunnen spreken en met hem brieven kunnen wisselen, zonder dat door anderen de inhoud wordt gelezen. In de Maatregel Minderjarigen is ook vastgelegd dat ouders van minderjarigen erop gewezen moeten worden dat zij dezelfde rechten hebben als een advocaat aangaande bezoek en telefonisch contact met hun minderjarige kind.⁸

Verder heeft de minderjarige arrestant naast het recht op consultatie van een raadsman voor het eerste inhoudelijke politieverhoor (een recht dat ook de meerderjarige heeft), ook recht op bijstand door een raadsman of een andere vertrouwenspersoon tijdens alle politieverhoren. Tenslotte mogen minderjarige en meerderjarige verdachten niet bij elkaar worden ingesloten, en ook niet gezamenlijk worden vervoerd.

Ook de rechtspositie van vreemdelingen kent bijzondere bepalingen. De rechtspositie van vreemdelingen zal nader besproken worden bij de bevindingen van de vreemdelingendienst.

Net als voorgaande jaren heeft de commissie tijdens haar bezoeken gecontroleerd hoe deze 'verzorgingsregels' en voorschriften in praktijk worden gebracht.

De commissie heeft rond bejegening en verzorging extra aandacht besteed aan specifieke doelgroepen, zoals minderjarigen, de arrestanten van een niet-Nederlandse afkomst en arrestanten met medische en/of geestelijke problemen.

De commissie heeft er bij de arrestanten naar gevraagd of de arrestant informatie over zijn situatie heeft gekregen, of de arrestant is geïnformeerd over zijn rechten en of de arrestant op de hoogte is van het reilen en zeilen in het cellencomplex ('de huisregels'). Indien arrestanten langer dan zes uur op het politiebureau moesten verblijven, oftewel inverzekering werden gesteld, vroeg de

---

⁸ Maatregelen voor minderjarigen, korpsleiding politie, april 2013, punt 10

commissie ook naar naleving van het recht om vóór het eerste verhoor vertrouwelijk met een advocaat te spreken. Ook heeft de commissie gevraagd of de familie of huisgenoten van de arrestant van het verblijf op de hoogte waren gebracht.

In geen van de cellencomplexen is de genoemde brochure door de commissie in de cel van de gesproken arrestant aangetroffen.

De arrestant heeft zoals genoemd het recht te weten van welk strafbaar feit hij verdacht wordt. Alle gesproken arrestanten waren op de hoogte van het feit waar zij van verdacht werden en dus waarom ze aangehouden waren. Het feit waar men van verdacht wordt moet in het proces-verbaal van de inverzekeringstelling staan, waarover de arrestant hoort te beschikken als er een bevel tot inverzekeringstelling is afgegeven. Bij de bezoeken heeft de commissie dit document van inverzekeringstelling soms wel, maar soms ook niet bij de arrestant aangetroffen.

Voor wat betreft de huisregels, deze zijn door de arrestant op te roepen en te raadplegen (in meerdere talen) op de technozuil.

Inzake het HB (de meeste cellen hebben geen technozuil) constateert de commissie:

“(...) dat de brochures niet zijn verstrekt aan arrestanten die in een cel zijn onder gebracht zonder technozuil. Wanneer de commissie hier vragen over stelde, werd drukte en de verschillende nationaliteiten van de arrestanten als redenen opgegeven, die het ingewikkeld zouden maken om iedere arrestant een blad met huisregels en brochures mee te geven in een voor hem of haar begrijpelijke taal.”

Met betrekking tot de technozuilen waarin huisregels te vinden zijn, in de complexen NW en ZO, heeft de commissie samengevat het volgende geconstateerd:

1. De technozuil wordt nauwelijks of snel aan de arrestant uitgelegd;
2. Arrestanten zijn volgens de eigen opgave meer niet dan wel door de arrestantenverzorgers op de hoogte gebracht van het feit dat zij de huisregels kunnen nalezen op de technozuil;
3. Arrestanten die wel weten dat er huisregels op de technozuil zijn te vinden, doen zelden de moeite deze op te zoeken;
4. De technozuilen worden door arrestant en personeel als gebruiksonvriendelijk aangemerkt;
5. In een enkel geval geeft de arrestant te kennen, daarnaar gevraagd, niet te kunnen lezen.

3.6.2 Recht om een advocaat te spreken

De arrestant heeft het recht om voorafgaand aan het verhoor met een advocaat te spreken.⁹ De commissie heeft bijna altijd gevraagd of de arrestant een advocaat had gesproken. Tenzij de arrestant te kennen had gegeven dit contact met een advocaat niet te willen (bijvoorbeeld in verband met kosten voor eigen rekening bij een minder ernstig strafbaar feit), is dit bijna altijd het geval geweest. De commissie constateert in dit verband in ZO:

“(...) Bijna alle arrestanten die wij hebben gesproken geven aan dat zij contact hebben gehad met een advocaat. Dit gebeurt vaak via de intercom van de technozuil. Via de zuil kan namelijk ook gebeld worden. Op zich een hele goede en mooie zaak. Echter, de verbinding is vaak slecht kregen wij te horen waardoor het moeilijk is elkaar goed te verstaan.”

3.6.3 Informeren van familie of naasten

Het informeren van een familielid of andere naaste moet volgens Ambtsinstructie zo spoedig mogelijk gebeuren, tenzij er beperkingen gelden. Meerderjarige arrestanten moeten er om verzoeken, bij minderjarigen dient de politie dit standaard uit eigen beweging te doen.¹⁰

De meeste volwassen arrestanten hebben de commissie verteld dat de familie (of vrienden) op de hoogte is gebracht van hun verblijf in het cellencomplex.

Net als voorgaande jaren heeft de commissie echter ook uitzonderingen geconstateerd op dit algemene beeld: de arrestant wil het wel, maar weet dan niet waarom dit (nog) niet is gebeurd. Ook de geraadpleegde arrestanten logging heeft in deze uitzonderingsituaties soms geen helderheid op dit punt kunnen bieden.

Zo zijn er twee uitzonderingen geconstateerd door de commissie, die betrekking hadden op minderjarigen. De commissie constateert in ZO:

“Twee maal bleken arrestantenverzorgers niet volledig op de hoogte te zijn van de regels omtrent rechten die de arrestanten hebben. In mei 2014 vertelt een arrestantenverzorger over een minderjarige arrestant aan ons dat niet de politie de familie inlicht, maar dat dit via de advocaat zou moeten gebeuren; uitsluitend bij kleinere zaken zou hier – aldus de verzorger – een rol voor de politie zijn weggelegd. Een tweede geval, in december 2014, betreft ook een minderjarige, die zijn ouders niet mag spreken van de verzorgers om de reden dat hij in alle beperkingen zit. Nadat

---

⁹ Bijstand van een advocaat tijdens het verhoor is nog geen recht van de verdachte. Volgens de Hoge Raad (uitspraak 01-04-2014) heeft Nederland tot november 2016 de tijd om Artikel 3 lid 2 (a) van EU-richtlijn te implementeren. De EU-richtlijn Raadsman en Politieverhoor is in oktober 2013 aangenomen en lidstaten dienen de richtlijn binnen drie jaar in nationale wetgeving te implementeren.

¹⁰ Artikel 27.1 Ambtsinstructie voor de politie

de commissie de arrestantenverzorger erop wijst dat ook onder deze omstandigheden contact met de ouders niet mag worden uitgesloten, is dit in het desbetreffende geval rechtgezet door de Beslisser van Dienst.”

3.6.4 Minderjarigen

Zoals eerder genoemd gelden voor minderjarigen net wat andere regels en hebben zij andere rechten, daaruit voortvloeiend plichten voor de arrestantenverzorgers, dan volwassen arrestanten. In twee van de drie cellencomplexen is de commissie expliciet verteld dat gearresteerde minderjarigen altijd extra aandacht krijgen. Zo zouden arrestantenverzorgers meer contactmomenten met minderjarigen hebben. Ook zou naast familie altijd Jeugdzorg worden geïnformeerd en kan de minderjarige contact hebben met ouders.

Extra aandacht geldt vooral voor de zogenaamde ‘top 600 jongeren’. Minderjarige arrestanten afkomstig uit deze ‘top’ kunnen rekenen op extra aandacht vanuit meerdere instanties.

De commissie heeft regelmatig geconstateerd dat er voor een gearresteerde minderjarige contact is gelegd met Jeugdzorg. Minderjarigen zijn nooit samen met meerderjarige arrestanten in een cel aangetroffen.

In NW heeft de commissie minstens vijf minderjarigen gesproken die, mogelijk door de opsluiting, nogal emotioneel waren. In een aantal gevallen bleken de ouders van deze arrestanten (nog) geen contact te hebben gehad met deze minderjarigen.

In ZO heeft de commissie gehoord dat een gearresteerde minderjarige de nacht thuis kan doorbrengen, om 's morgens weer te worden opgehaald voor het verblijf in ZO.

De commissie:

“(…) Tijdens het bezoek van oktober spreekt de CTA met drie minderjarigen. Deze hadden alle drie de nacht thuis mogen doorbrengen. Zij werden in de avond naar huis gebracht en in de ochtend weer opgehaald en teruggebracht naar CZO. De jongeren vonden dit erg prettig.”

De commissie is van mening dat zij te weinig minderjarigen heeft gesproken om conclusies te kunnen verbinden aan haar bevindingen. Er zijn positieve bevindingen, zoals minderjarigen die hun ouders gesproken hadden, Jeugdzorg gesproken hadden en de nacht thuis mochten doorbrengen. Er zijn ook minder positieve bevindingen, zoals arrestantenverzorgers die niet volledig op de hoogte waren van de rechten van minderjarigen, waardoor deze niet kregen waar ze wel recht op hadden. Eén van de zaken waar de commissie komend jaar nog meer aandacht aan zal besteden, zijn de minderjarigen. ‘Minderjarigen’ vormt ook een inspectiethema voor 2015, zoals vastgesteld door het Landelijk Centrum.

3.6.5 Maaltijden

De commissie heeft nimmer maaltijden aangetroffen waarvan de houdbaarheidsdatum was overschreden. De verstrekte maaltijden, warme maaltijden en broodmaaltijden, zijn voor zover de commissie heeft gezien, altijd op tijd verstrekt, en werden merendeels ook gegeten.

Op de broodmaaltijden is niet altijd een houdbaarheidsdatum aangetroffen.

Op verzoek zijn halal of koosjere maaltijden beschikbaar. De commissie heeft NW tijdens de ramadan bezocht. Alle arrestanten die vastten werden op een aparte vleugel ondergebracht en kregen de maaltijden op aangepaste tijden.

Het is de commissie niet bekend of er iets wordt geregistreerd over arrestanten die, bijvoorbeeld door stress, niet willen of kunnen eten.

3.6.6 Bejegening

De commissie heeft zelden klachten op het terrein van de bejegening gehoord.

De meeste arrestanten vertellen dat zij correct te woord worden gestaan, dat zij kunnen luchten en dat hen is aangeboden te douchen en dat zij via de intercom hun vragen kunnen stellen.

In alle complexen zijn boeken en tijdschriften aanwezig, de commissie heeft niet gezien dat er veel gebruik wordt gemaakt van deze mogelijkheid.

Zeer sporadisch heeft de commissie gezien dat een minderjarige iets te lezen had in de cel. Bij een bezoek aan het HB is eenmaal gezien dat een minderjarige bezig was met huiswerk.

Behoudens deze opmerkingen over minderjarigen is het algemene beeld van de commissie dat de arrestanten in de drie cellencomplexen tevreden zijn over de wijze waarop zij werden bejegend.

3.6.7 Medische zorg

Er zijn goede afspraken gemaakt met de GGD, en de commissie heeft zich bij haar bezoeken laten informeren in hoeverre deze afspraken in de praktijk vorm krijgen. De commissie heeft veel aandacht geschonken aan de medische zorg voor de arrestanten die dit nodig lijken te hebben.

Grofweg, minstens een kwart van de arrestanten die de commissie heeft bezocht, geeft aan medicijnen te gebruiken of medische problemen te hebben waarvoor de verpleegkundige moet worden geraadpleegd.

De commissie tekent voor NW op:

“(...) Een aantal malen klaagden arrestanten erover dat zij hun medicatie niet of laat krijgen. Bij navraag blijkt de commissie dat de procedure van de medicijnverstrekking ook enige tijd kan duren, waardoor arrestanten niet direct hun medicatie kunnen krijgen. Voordat de medicatie

verstrekt wordt controleert de verpleegkundige of de medicatie op medisch voorschrift is voorgeschreven. Als de arrestant de medicatie niet bij zich heeft schrijft de verpleegkundige een recept uit dat bij de apotheek opgehaald worden. Dit vergt enige tijd.”

De commissie heeft de indruk gekregen dat er een zorgvuldig medische zorgpraktijk is opgebouwd. Een verpleegkundige spoedt zich dagelijks, soms wel tweemaal daags naar de arrestanten die gezondheidsproblemen hebben. De commissie heeft een enkele keer de dienstdoende verpleegkundige ook wat uitgebreider kunnen spreken.

Op het HB heeft de commissie een maal meegemaakt dat een arts weigerde te komen, ondanks dringend verzoek van de Beslisser van Dienst. De politie heeft toen besloten de arrestant naar de eerste hulp van het ziekenhuis te brengen.

De arts van de GGD heeft een eigen verantwoordelijkheid voor wat betreft de afweging al dan niet een bezoek te brengen aan een arrestant. Of de afweging in dit geval zorgvuldig is gemaakt, kan de commissie niet beoordelen en daar gaat de commissie ook niet over.

De commissie heeft twee arrestanten gesproken die bij hun arrestatie hondenbeten hadden opgelopen. Hiervoor was al medische zorg ingeschakeld. Deze medische zorg had plaatsgevonden in het ziekenhuis.

4. Bevindingen Toezicht in de wijkteambureaus, de vreemdelingendienst en de overige politieposten

Wijkteambureaus hebben de beschikking over een of meer ‘dagverblijven’ waar arrestanten – alleen overdag- kunnen verblijven. Dat geldt ook voor de vreemdelingendienst en voor overige politieposten zoals Stationsplein en Eenhoorn.

Er zijn vaak ook eenpersoonscellen te vinden, maar deze zijn al jaren niet meer in gebruik.

De arrestanten verblijven over het algemeen kort op een wijkteambureau. De meeste arrestanten worden vrij snel overgebracht naar een cellencomplex of zij worden heen gezonden wanneer de arrestant niet langer dan zes uur mag worden vastgehouden.

Voor al deze bureaus geldt dat er meerdere arrestanten kunnen worden opgevangen in zogenaamde dagverblijven. In deze dagverblijven is een intercom, er staan banken en er hangen (in de dagverblijven of in de gang) camera’s.

De commissie heeft zo goed mogelijk vijf aspecten rond de arrestantenzorg gecontroleerd:

- Netheid van de dagverblijven
- Veiligheid: oogdouches, ooggel en eventueel houdbaarheid van voedsel
- Afleggen van wapen en pepperspray¹¹
- Zichtbaarheid van huisregels en het verschaffen van de rechtenbrochure
- Bejegening en verzorging van arrestanten

De bevindingen zijn weergegeven per district.

---

¹¹ Alvorens de gang van de arrestantenverblijven te betreden, dienen wapen en pepperspray te worden afgelegd en geborgen. De commissie heeft afgelopen jaar een inventarisatie gemaakt van de situering van de kluisjes waarin de wapens worden opgeborgen. De commissie wilde zich zo een beeld vormen op welke bureaus de kluisjes onhandig of niet-praktisch zijn gesitueerd. Het onhandig of niet-praktisch gesitueerd zijn van de kluisjes kan mogelijk een rol spelen bij het al dan niet afleggen van het wapen.

4.1 District 1 (Lijnbaansgracht, IJtunnel, Beursstraat)

De wijkteambureaus in dit district zijn in totaal 30 keer bezocht. De commissie heeft tijdens haar bezoeken 51 arrestanten aangetroffen, waarvan zij 32 arrestanten heeft gesproken.

Op de wijkteambureaus in dit district is de commissie altijd op een plezierige manier ontvangen en rondgeleid.

- Netheid van de dagverblijven

De commissie treft schone ophoudruimtes aan.

- Veiligheid: oogdouches, ooggel en eventueel houdbaarheid van voedsel

Met uitzondering van de Lijnbaansgracht (schoonmaakschema ontbreekt hier gedurende langere tijd) zijn oogdouches doorgespoeld en geregistreerd. De ooggel is op datum.

De maaltijden die zijn aangetroffen zijn op een goede houdbaarheidsdatum.

- Afleggen van wapen en pepperspray

Het afleggen van dienstwapen en pepperspray bij het betreden van de arrestantenruimten en het bergen in de wapenkluisjes wordt met een zekere regelmaat nagelaten, met name als er 'toch geen arrestanten zaten'. Bureau IJtunnel springt er in dit opzicht het meest uit, vanwege de zeer onhandige plek van de kluisjes daar, aldus de medewerkers van dit bureau.

De commissie noteert over IJtunnel:

"(...) Verschillende keren is het wel of niet afdoen van dienstwapens in de cellengang onderwerp van gesprek geweest, vooral vanwege de onhandige indeling van het gebouw. Om bij de wapenkluisjes te komen moeten de agenten door de cellengang lopen, daarom is het bijna ondoenlijk om te voldoen aan de regel om zonder wapens in de cellengang te zijn. Het probleem is niet eenvoudig te verhelpen. Alle medewerkers onderkennen het probleem en gaan daar zo pragmatisch als mogelijk is mee om (...)"

- Zichtbaarheid van huisregels en het verschaffen van de rechtenbrochure

De commissie heeft niet gemerkt dat huisregels of rechtenbrochure standaard worden uitgereikt.

- Bejegening en verzorging van arrestanten

De meeste arrestanten zijn aangetroffen in de Beursstraat. Het is een druk bureau, waar altijd veel aanloop is en veel politiemensen die in en uit lopen.

De commissie constateert hier:

“(...) Tijdens een bezoek in februari ziet de commissie dat het geluid van de alarmknoppen kan worden uitgezet, een lichtje blijft dan wel knipperen. Het gevolg hiervan is dat een melding alleen wordt opgemerkt als naar het scherm wordt gekeken. Het geluid dient handmatig weer te worden aangezet (...)”

De commissie heeft verder geen bijzonderheden opgemerkt.

4.2 District 2 (Klimopweg, Waddenweg, team Havens en Balistraat)

De wijkteambureaus in dit district zijn in totaal 27 keer bezocht. De commissie heeft tijdens haar bezoeken 14 arrestanten aangetroffen, waarvan zij 12 arrestanten heeft gesproken.

De ontvangst op deze bureaus is altijd correct.

- Netheid van de dagverblijven

De commissie heeft geen bijzonderheden geconstateerd.

- Veiligheid: oogdouches, ooggel en eventueel houdbaarheid van voedsel

Ogendouches/ooggel zijn veilig bevonden.

- Afleggen van wapen en pepperspray

Wapens en pepperspray worden veelal niet afgelegd, met name als er ‘toch geen arrestanten zitten’.

- Zichtbaarheid van huisregels en het verschaffen van de rechtenbrochure

De commissie heeft niet gemerkt dat huisregels of rechtenbrochure standaard worden uitgereikt.

- Bejegening en verzorging van arrestanten

De commissie heeft op dit terrein geen bijzonderheden geconstateerd.

4.3 District 3 (Linnaeusstraat, Flierbosdreef, Ganzenhoef, Remmerdenplein, Diemen, ‘s Gravesandeplein en de Arena)

De wijkteambureaus in dit district zijn in totaal 42 keer bezocht. De commissie heeft tijdens haar bezoeken 13 arrestanten aangetroffen, waarvan zij 10 arrestanten heeft gesproken.

De commissie is altijd plezierig en/of correct ontvangen.

- Netheid van de dagverblijven

Alle verblijven bedoeld voor gebruik voor arrestanten, de gangen, de dagverblijven, het sanitair, zijn schoon aangetroffen.

- Veiligheid: oogdouche, ooggel en eventueel houdbaarheid van voedsel

Oogdouche en/of flacons zijn in orde bevonden. Overal hangen spoellijsten.

Op een aantal bureaus zijn broodmaaltijden (en een enkele keer ook een warme maaltijd) aangetroffen.

- Afleggen van wapen en pepperspray

Met uitzondering van de Arena en Remmerdenplein worden wapens altijd opgeborgen, alvorens men de arrestantenverblijven betreedt.

In de Arena (waar is gezegd dat er jaarlijks ongeveer 800 arrestanten – kort- verblijven) constateert de commissie:

“(...) In de ruimte zijn voldoende wapenkluisjes. De twee ophoudruimtes bevinden zich in de werkruimte. In deze ruimte lopen politiebeambten in en uit voor een kop koffie of een bezoek aan het sanitair. In deze hectiek heeft niemand de rust en mogelijk ook niet de gelegenheid wapen en pepperspray in de kluisjes op te bergen.”

Over Remmerdenplein noteert de commissie in dit verband:

“(...) De dagverblijven bevinden zich in een ruimte die ook dient als doorgang naar een ander deel van het gebouw. Voortdurend lopen er mensen heen en weer, ook gewapende beambten. In deze doorgangruimte bevindt zich ook de wapenkluis. Een uiterst onhandige situatie.”

- Zichtbaarheid van huisregels en het verschaffen van de rechtenbrochure

De commissie heeft niet gemerkt dat huisregels of rechtenbrochure standaard worden uitgereikt.

- Bejegening en verzorging van arrestanten

De commissie heeft incidenteel opgemerkt dat het aan de Linnaeusstraat wel eens wat fris in de dagverblijven kan zijn. Dat blijkt te maken te hebben met de afstelling van een inblaassysteem.

4.4 District 4 (Amstelveen-Noord, Uithoorn, Aalsmeer, Amstelveen-Zuid, Van Leijenberghlaan, De Pijp, Rivierenbuurt, Koninginneweg)

In dit district heeft de commissie in totaal 70 bezoeken afgelegd. De commissie heeft tijdens haar bezoeken 30 arrestanten aangetroffen, waarvan zij 20 arrestanten heeft gesproken.

Het merendeel van de arrestanten (21) bevindt zich aan de Van Leijenberghlaan. De Van Leijenberghlaan is in dit district het centrale bureau voor de opvang van arrestanten. De commissie is op deze bureaus altijd vriendelijk en vaak uitgebreid ontvangen.

- Netheid van de dagverblijven

De verblijven zijn overal schoon aangetroffen.

- Veiligheid: oogdouches, ooggel en eventueel houdbaarheid van voedsel

De oogdouches zijn doorgespoeld en/of ooggel datum is niet verlopen.

Aan de Van Leijenberghlaan zijn nog maaltijden aanwezig. Deze worden ook nog met enige regelmatig verstrekt. De houdbaarheidsdatum van de maaltijden is een aantal keer gecontroleerd en is in orde.

De andere bureaus in dit district huisvesten doorgaans alleen de arrestanten die voor '6-uurs' zaken vast zitten of die voor het betalen van een boete, worden aangehouden.

Op deze bureaus zijn dan ook niet veel of zelfs helemaal geen maaltijden meer voorhanden.

De commissie heeft geconstateerd dat de maaltijden die nog wel voorradig waren, niet meer houdbaar blijken te zijn (De Pijp).

- Afleggen van wapen en pepperspray

Het afleggen wapens en pepperspray gebeurt standaard aan de Van Leijenberghlaan, in Aalsmeer, Uithoorn en Diemen, maar blijkt minder vanzelfsprekend of vindt zelfs helemaal niet plaats in de andere bureaus in dit district. Op de bureaus waar dit niet standaard gebeurt, wordt immer als verklaring gegeven dat er geen arrestanten zijn. Een andere verklaring op sommige bureaus is de locatie van de wapenkluizen.

- Zichtbaarheid van huisregels en het verschaffen van de rechtenbrochure

Bij de Van Leijenberghlaan zijn de huisregels achter de ruit geplakt, de (nieuwe) brochures zijn ruim op voorraad en worden uitgedeeld. Brochures in andere talen worden van het intranet gehaald. Ook in het politiebureau in De Pijp hangen de huisregels achter de ruit van de dagverblijven. Andere talen zijn ook beschikbaar.

Aan de Koninginneweg is de commissie medegedeeld dat er desgewenst brochures van het internet (intranet) worden gehaald en geprint.

- Bejegening en verzorging van arrestanten

Aan de Van Leijenberghlaan is het tweemaal voorgekomen dat er ook arts op het bureau was tijdens het bezoek van de commissie. Eenmaal trof de commissie twee meisjes van 12 jaar oud aan op de Van Leijenberghlaan. Van beide meisjes waren de moeders (al) op het bureau en deze hadden ook met hun kinderen mogen spreken.

4.5 District 5 (Meer en Vaart, Lodewijk van Deijsselstraat, August Allebéplein, Houtmankade, Oud West, Bos & Lommer)

De bureaus in dit district zijn 35 keer bezocht. De commissie heeft tijdens haar bezoeken 8 arrestanten aangetroffen, waarvan zij 5 arrestanten heeft gesproken.

De ontvangst is overal zeer vriendelijk.

- Netheid van de dagverblijven

De ruimten bestemd voor arrestanten, zijn schoon.

- Veiligheid: oogdouche, ooggel en eventueel houdbaarheid van voedsel

De oogdouches worden doorgespoeld, altijd inzichtelijk middels de spoellijst, en de ooggel is op datum. Alleen het August Allebéplein heeft broodmaaltijden op voorraad, verder zijn aan het eind van het jaar op geen enkel bureau in dit district nog broodmaaltijden voorradig.

- Afleggen van wapen en pepperspray

Wapens worden vaak afgelegd, maar de commissie constateert toch ook enkele keren dat dit wordt vergeten.

- Zichtbaarheid van huisregels en het verschaffen van de rechtenbrochure

Huisregels zijn goed te vinden in Meer en Vaart, August Allebéplein, Bos en Lommer en Houtmankade.

- Bejegening en verzorging van arrestanten

De commissie heeft geen bijzonderheden opgemerkt.

4.6 Vreemdelingendienst

De vreemdelingendienst is 8 keer bezocht. De commissie heeft tijdens haar bezoeken 13 vreemdelingen aangetroffen, waarvan zij 10 vreemdelingen heeft gesproken.

De rondleiding is in het algemeen door de commissie ervaren als welwillend.

De vreemdelingenpolitie houdt toezicht op naleving van de Vreemdelingenwet 2000. Daarnaast doet de vreemdelingenpolitie onderzoek naar de identiteit en de verblijfsrechtelijke status van vreemdelingen.

In de dagverblijven van de vreemdelingenpolitie aan de Johan Huizingalaan komen vreemdelingen die zich niet kunnen identificeren. De aanleiding dat zij zijn aangehouden is meestal (maar niet altijd) de verdenking van een strafbaar feit. Zo treft de commissie ook een keer iemand aan die in de auto op de achterbank zat van iemand anders die de Wegenverkeerswet had overtreden en die zich niet kon identificeren, en die zelf ook geen identiteitsbewijs bij zich had.

De recherche en de vreemdelingenpolitie zitten bij elkaar in een gebouw: de twee trajecten (verdenking strafbaar feit en het niet kunnen tonen van een identiteitsbewijs) worden separaat opgepakt, het strafrechtelijke gedeelte het eerst.

Voor – uitsluitend- het ontbreken van een identiteitsbewijs geldt dat de vreemdeling maximaal 6 uur mag worden vast gehouden (de tijd tussen middernacht en 09.00 uur in de ochtend telt niet mee), met een verlenging van 48 uur, als de identiteit niet binnen die 6 uur is vast gesteld. Daarna kan de vreemdeling zonder verblijfstitel worden overgebracht naar een detentiecentrum.

In de Monitor Vreemdelingenketen¹² is neergelegd: *“Het regime voor vreemdelingen die ingevolge de Vreemdelingenwet zijn ingesloten in een arrestantencomplex, is niet nader uitgewerkt. Voor hen geldt in principe dat zij alleen van hun vrijheid zijn beroofd. Verder hoeven zij, behalve uit veiligheidsoverwegingen, geen enkele beperking te ondervinden.”*

De commissie heeft begrepen dat er binnen de Nationale Politie wordt gesproken over de wijze waarop nadere invulling kan worden gegeven aan een afwijkend regime en over het invoeren van een uniform huishoudelijk reglement.

In het huishoudelijk reglement¹³ is thans opgenomen: *“Ingeslotenen in het kader van de Vreemdelingenwet hoeven geen enkele beperking te ondervinden, anders dan uit veiligheidsoverwegingen.”*¹⁴

---

¹² Uitgegeven door het ministerie van Veiligheid en Justitie, april 2014

¹³ Algemeen Huishoudelijk Reglement Zorg voor en bejegening van ingeslotenen in politiecellencomplexen, Landelijke Kwaliteitskring Arrestantenzorg & Parketpolitie. Dit Huishoudelijk Reglement heeft tot doel uniforme, landelijke geldende (al dan niet wettelijk voorgeschreven) afspraken en processen weer te geven.

¹⁴ 5.2.1 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 15

Wat dit in de praktijk betekent is niet eenduidig. In de Monitor Vreemdelingenketen wordt geconstateerd dat er in het land verschillend mee wordt omgegaan. Zo mag bijvoorbeeld op sommige plekken door de vreemdeling vrij gebruik worden gemaakt van de eigen telefoon.

Het overlijden van Alexander Dolmatov in een cel in het detentiecentrum Rotterdam, begin 2013, heeft voor alle partijen in de vreemdelingenketen, dus ook de vreemdelingenpolitie, een fors aantal verbetermaatregelen en werkinstructies in gang gezet. Deze maatregelen spitsen zich vooral toe op de toegang naar de zorg, de overdracht –binnen de keten- van medische informatie van de vreemdeling, het gebruik maken van een standaardformulier (het zogeheten M118 formulier) en een separaat opleidingstraject voor de hulpofficier van justitie. De Inspectie Veiligheid en Justitie en de Inspectie voor de Gezondheidszorg hebben naar de implementatie hiervan in 2014 onderzoek uitgevoerd. Eén van de bevindingen van dit onderzoek is dat er nog te weinig uniformiteit is rond de toegang tot zorg voor vreemdelingen en het delen van medische informatie in de keten en dat er grote verschillen zijn tussen de cellencomplexen, zelfs binnen een regio.

Over de maatregelen die betrekking hebben op de cellencomplexen heeft de korpsleiding door middel van een interne memo de eenheidsleidingen verzocht om ook de Commissies Toezicht Arrestantenzorg te wijzen op deze verbetermaatregelen. Welke maatregelen aan de Johan Huizingalaan en in de cellencomplexen eenheid Amsterdam op deze terreinen zijn ingevoerd, is de commissie in het verslagjaar nog niet bekend.

De rechten van de vreemdeling

Voor een ongedocumenteerde geldt in de praktijk in principe hetzelfde als voor andere verdachte:

1. De vreemdeling heeft het recht een advocaat te spreken alvorens hij wordt verhoord¹⁵;
2. De advocaat van de vreemdeling – zo hij die heeft- moet worden geïnformeerd;
3. Is er geen advocaat bekend, dan heeft de vreemdeling recht op gratis rechtsbijstand van een advocaat;
4. Daarnaast heeft hij (bij politieverhoor) het recht op bijstand van een tolk;
5. En hij heeft het recht om een telefoontje te plegen.

Deze rechten zijn neergelegd in het 'basisrechtenboekje voor de Stad Amsterdam'.¹⁶

De meeste personen aanwezig op de Johan Huizingalaan zijn dus opgepakt omdat zij geen geldig identiteitsbewijs hebben of niet hebben kunnen tonen. Ook verblijven er soms vreemdelingen die

¹⁵ Het recht op een advocaat tijdens het verhoor is nog niet wettelijk vastgelegd. Zie voetnoot 9.

¹⁶ 'Paspoort van Amsterdam, basisrechten voor mensen zonder verblijfsvergunning', maart 2012

vanuit een penitentiaire inrichting of detentiecentrum worden overgebracht in verband met een verhoor.

De commissie constateert:

“(...) Het meest voor de hand liggende en tegelijk grootste aandachtspunt voor de commissie op dit bureau is dat de vreemdelingen bijna nooit Nederlands of Engels spreken. Er heeft dus bijna nooit een helder gesprek plaatsgevonden waaruit de commissieleden zeer duidelijke informatie van de arrestant hebben kunnen krijgen. Soms moet de commissie handen- en voetenwerk gebruiken om informatie van de vreemdeling te krijgen. De politie maakt in voorkomende gevallen gebruik van de tolk, de commissieleden hebben dit het afgelopen jaar niet gedaan.”¹⁷

- Netheid van de dagverblijven

Alles ziet er schoon uit. De temperatuur is in orde.

- Veiligheid: oogdouche, ooggel en eventueel houdbaarheid van voedsel

De commissie heeft geen bijzonderheden opgemerkt.

- Afleggen van wapen en pepperspray

De goed gesitueerde wapenkluisjes worden gebruikt.

- Zichtbaarheid van huisregels en het verschaffen van de rechtenbrochure

Informatievoorziening door de politie gebeurt (alleen) mondeling (bij de verhoren). De rechten van de vreemdeling worden dan standaard voorgelezen bij het verhoor en door ondertekening van de vreemdeling bekrachtigd.

De huisregels, die in meerdere talen beschikbaar zouden moeten zijn, worden niet uitgedeeld.

Bij alle gesproken vreemdelingen (10) is het de commissie opgevallen dat ze gespannen zijn, mogelijk omdat zij niet weten wat hun situatie is, wat ze te wachten staat, et cetera. De commissie heeft dit mede geconstateerd omdat het meermalen is voorgekomen dat een vreemdeling aan de commissie vroeg wat hij moest doen en wat hem te wachten stond.

- Bejegening en verzorging van arrestanten

Bij binnenkomst krijgen de vreemdelingen koffie of thee aangeboden en afhankelijk van het tijdstip een boterham. Bij het laatste bezoek in december zijn ook warme maaltijden aangetroffen.

De commissie heeft genoteerd dat enkele van de vreemdelingen aangegeven hebben bij de commissie (met handen- en voetenwerk) dat zij zich ziek voelden en dat deze mensen angstig

---

¹⁷ In 2015 zal de commissie in dergelijke gevallen gebruik gaan maken van een tolk(entelefoon). Navraag bij andere CTA's wees uit dat dit gebruikelijk is.

overkwamen. Een maal heeft de commissie opgemerkt dat een vreemdeling, die een erg angstige indruk maakte op de commissie, alle medewerking weigerde en ook het eten en drinken afsloeg.

In een nagesprek met het personeel werd aan de commissie verteld dat het personeel de vreemdelingen in de gaten houdt. Soms wordt een verpleegkundige geconsulteerd en het personeel verstrekt zelf ook paracetamol aan vreemdelingen die aangeven pijn te hebben.

Een enkele keer vraagt het personeel zich af of bepaald gedrag wordt gesimuleerd, zo laat men de commissie weten.

De arrestantenlogging is een aantal keer ingezien. Als de arrestant afkomstig is van een wijkteambureau is de registratie soms (nog) onvolledig.

4.7 Overige politieposten (Stationsplein, Eenhoorn)

Het Stationsplein is 8 keer bezocht. De commissie heeft tijdens haar bezoeken 2 arrestanten aangetroffen. Zij heeft beide arrestanten gesproken.

De commissie heeft altijd een vriendelijke ontvangst gehad. De dagverblijven zijn keurig verzorgd. De ogendouche wordt wekelijks doorgespoeld. Het dienstwapen wordt niet afgedaan.

De Eenhoorn is 6 keer bezocht. De commissie heeft tijdens haar bezoeken 3 arrestanten aangetroffen, waarvan zij 1 arrestant heeft gesproken.

De commissie constateert:

“Hoewel hier dagelijks ten minste wel één arrestant wordt aangevoerd, heeft de commissie er nooit één gezien. Van huisregels blijken zij nog nooit gehoord te hebben. Dit zullen zij met hun wijkteamchef opnemen.”

5. Conclusies en Aanbevelingen

De CTA Amsterdam concludeert op grond van haar bevindingen dat de kwaliteit van de arrestantenzorg goed is. Arrestanten worden ondergebracht in voor dat doel geschikte dagverblijven en cellen in wijkteambureaus en cellencomplexen. De commissie constateert dat de politie-eenheid veel aandacht heeft voor de veiligheid. De door de commissie bijgewoonde (brand)ontruimingsoefening en de geweldsoefening zijn ervaren als zeer nuttig, belangrijk en professioneel uitgevoerd. De voorschriften met betrekking tot de verzorging van arrestanten worden over het algemeen goed nageleefd en de bejegening van arrestanten geschiedt – in het bijzonder in de cellencomplexen – op een respectvolle en professionele wijze.

De kwaliteit is goed geborgd in de organisatie van de arrestantenzorg, die wordt geconcentreerd in goed uitgeruste cellencomplexen en uitgevoerd door deskundig personeel, volgens heldere voorschriften. Net zoals voorgaande jaren, geldt ook voor dit jaar weer dat arrestantenzorg mensenwerk is. Wanneer de commissie constateert dat aspecten van arrestantenzorg niet conform de voorschriften verloopt, ligt de oorzaak doorgaans bij individuele politieambtenaren die niet (volledig) op de hoogte zijn van geldende wet- en regelgeving, nalatig zijn of van mening zijn dat zij de discretionaire bevoegdheid hebben uitzonderingen op de voorschriften te kunnen maken. Voorbeelden betreffen het dragen van vuurwapen en/of pepperspray in ruimtes waarin zich arrestanten bevinden en geen contact toestaan tussen een minderjarige en zijn ouders omdat de minderjarige alle beperkingen opgelegd had gekregen. Soms lijkt er op een bureau een cultuur te heersen waarin men zich eigen – afwijkende – opvattingen over (aspecten van) arrestantenzorg permitteert. De commissie benadrukt daarom de noodzaak de voorschriften blijvend onder de aandacht te brengen van politieambtenaren.

Ook op het terrein van medische zorg heeft de commissie een positief oordeel. Er wordt goed gelet op mogelijke medische problemen en in de cellencomplexen is dagelijks, soms zelfs meerdere malen per dag, een verpleegkundige of arts aanwezig dan wel wordt deze geraadpleegd. Daarnaast is het de commissie opgevallen dat arrestanten bijna altijd in schone ruimten verblijven waar de maaltijden op datum zijn en de mogelijkheden om te douchen, te luchten en de temperatuur te regelen aanwezig zijn.

Ondanks dit positieve oordeel over de kwaliteit van de arrestantenzorg van de politie-eenheid Amsterdam, kan de commissie op basis van haar bevindingen over 2014 nog enkele aanbevelingen doen voor een verdere verbetering van de kwaliteit van de arrestantenzorg.

- 1) De commissie heeft in 2014, ondanks eerdere genomen maatregelen, brieven en instructies, met enige regelmaat geconstateerd dat politieambtenaren op de wijkteambureaus met dienstwapen en/of pepperspray arrestantenverblijven betreden. Veelgehoorde verklaringen zijn 'dat er toch geen arrestanten zijn' of dat de politieambtenaren 'zelf kunnen inschatten wat veilig is'. Ook kunnen onpraktische gesitueerde wapenkluizen een rol spelen in de keuze het wapen niet af te leggen. De commissie beveelt aan het personeel hier blijvend en structureel op aan te spreken. In die gevallen waar de locatie van de wapenkluizen een rol speelt, beveelt de commissie aan de mogelijkheden van het verplaatsen van deze kluizen te inventariseren.¹⁸
- 2) Voor wat betreft de technozuilen in de cellencomplexen is de commissie van mening dat de werking hiervan onvoldoende wordt uitgelegd. De commissie heeft geconstateerd dat arrestanten zelden tot nooit op de hoogte zijn van het feit dat huisregels en rechten te vinden zijn in de zuil. Ook denken arrestanten met enige regelmaat dat de camera constant aanstaat. De commissie beveelt derhalve aan arrestanten goed te instrueren en te informeren over het gebruik en de mogelijkheden van de technozuil. Ook beveelt de commissie aan de technozuilen standaard te laten instellen door de arrestantenverzorger op de taal die de desbetreffende arrestant het best beheerst. Daarnaast is de commissie van mening dat arrestanten die verblijven in een cel zonder technozuil de huisregels en de brochures over de rechten van verdachten op papier behoren te ontvangen.
- 3) Ook voor wat betreft de arrestanten die verblijven in de dagverblijven van de wijkteambureaus benadrukt de commissie het belang van informatieverstrekking. De commissie acht het van groot belang dat arrestanten op de hoogte zijn van hun rechten en de huisregels. De huisregels kunnen, zoals op verschillende wijkteambureaus het geval is, achter de ruit geplakt worden. De brochures met rechten behoren, zo meent de commissie, standaard aan de arrestanten uitgereikt te worden.
- 4) De commissie heeft af en toe geconstateerd dat arrestantenverzorgers niet volledig op de hoogte waren van belangrijke wet- en regelgeving omtrent de rechten van (minderjarige) verdachten. De commissie beveelt daarom regelmatige deskundigheidschecks en -instructies aan.
- 5) De commissie heeft geconstateerd dat er op het HB onduidelijkheid bestaat over de verdeling van plichten en taken tijdens een eventuele brand(ontruimingsoefening). Tevens heeft de commissie geen duidelijkheid verkregen over het al dan niet houden van dergelijke oefeningen. De commissie beveelt aan, mocht dit niet al standaard het geval zijn, periodiek (brand)ontruimingsoefeningen te houden en de commissie daarvan op de hoogte te stellen,

---

¹⁸ Met name IJ-tunnel, Remmerdenplein en Ganzenhoef

zoals ook is afgesproken met de andere cellencomplexen. Tevens beveelt de commissie aan snel duidelijkheid te creëren over de taakverdeling van partijen tijdens een eventuele brand(ontruimingsoefening).

- 6) In de cellencomplexen ZO en NW is het mogelijk via de technozuil te bellen, bijvoorbeeld met een advocaat. De commissie is van mening dat dit een zeer goede voorziening is en juicht deze voorziening ook toe. Een veelgehoorde klacht in ZO is echter dat de verbinding slecht is waardoor het moeilijk is elkaar te verstaan. De commissie beveelt aan deze verbinding te verbeteren zodat er een optimale voorziening voor communicatie ontstaat.
- 7) De commissie heeft begrepen dat er, naar aanleiding van de Monitor Vreemdelingenketen, binnen de Nationale Politie wordt gesproken over de wijze waarop nadere invulling gegeven kan worden aan een afwijkend regime voor vreemdelingen die worden vastgehouden in een cellencomplex en het invoeren van een uniform huishoudelijk reglement. Tevens heeft de commissie begrepen dat de korpsleiding middels een interne memo de eenheidsleidingen heeft verzocht de Commissies Toezicht Arrestantenzorg op de hoogte te brengen van eventuele getroffen maatregelen die betrekking hebben op vreemdelingen in de cellencomplexen. Welke maatregelen aan de Johan Huizingalaan en in de cellencomplexen eenheid Amsterdam op deze terreinen zijn ingevoerd, is de commissie niet bekend. De commissie beveelt derhalve aan dat er snel duidelijkheid komt over deze punten en dat de commissie daarvan op de hoogte wordt gesteld.
- 8) De commissie beveelt aan dat er bij de Vreemdelingendienst standaard huisregels en brochures met rechten, in meerdere talen, beschikbaar zijn en verstrekt worden aan de vreemdelingen.

Bijlagen

A. Cijfermatig overzicht van toezichtbezoeken

district	locatie	aantal bezoeken	aantal gesprekken	aantal minderjarigen
Centraal				
	CHB	14	56	13
	CNW	13	62	20
	CZO	12	60	25
	Vreemdelingendienst	8	10	0
	Stationsplein	8	2	0
	Eenhoorn	6	1	0
Totaal Centraal		61	191	58
District 1				
	Lijnbaansgracht	9	4	0
	IJ-tunnel	10	6	0
	Beursstraat	11	22	2
Totaal District 1		30	32	2
District 2				
	Waddenweg	7	10	1
	Klimopweg	3	1	0
	Team-Havens	7	0	0
	Balistraat	9	1	0
	Ijburg	1	0	0
Totaal District 2		27	12	1
District 3				
	Linnaeusstraat	9	7	1
	s-Gravesandeplein	4	1	0
	Flierbosdreef	8	2	0
	Ganzenhoef	8	0	0
	Remmerdenplein	5	0	0
	Arena	1	0	1
	Diemen	7	0	0
Totaal District 3		42	10	2
District 4				
	Amstelveen-Noord	10	0	0
	Uithoorn	9	0	0
	Aalsmeer	7	0	0
	Amstelveen-Zuid	10	2	0
	Van Leijenberghlaan	11	15	4
	De Pijp	7	1	0
	Rivierenbuurt	8	0	0
	Koninginneweg	8	2	0
Totaal District 4		70	20	4
District 5				
	Meer en Vaart	6	3	2
	Lodewijk van Deijssel	8	1	0
	August Allebéplein	6	0	0
	Houtmankade	4	0	0
	Oud-West	4	1	0
	Bos & Lommer	7	0	0
Totaal District 5		35	5	2
Eindtotaal		265	270	69

B. Wettelijke regelingen

- 1. Ambtsinstructie**
- 2. Besluit beheer politie**
- 3. Regeling Toezicht Arrestantenzorg 2013**
- 4. Regeling politiecellencomplexen**
- 5. Inrichtingseisen Politiecellencomplex CTPC Amsterdam-Amstelland**
- 6. Dienstvoorschrift Zorg voor en bejegening van ingeslotene in cellencomplexen**
- 7. Huishoudelijk Reglement Zorg voor en bejegening van ingeslotene in cellencomplexen**
- 8. Maatregelen voor minderjarigen**

1. Ambtsinstructie

Besluit van 8 april 1994, Stb. 275, houdende regels met betrekking tot een nieuwe Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar en de maatregelen waaraan rechtens van hun vrijheid beroofde personen kunnen worden onderworpen. Dit besluit is gewijzigd bij de besluiten van 11 november 1994, Stb. 825, 22 december 1997, Stb. 764, 28 mei 1998, Stb. 340, 11 mei 1999, Stb. 197, 16 juli 2001, Stb. 387, 22 maart 2002, Stb. 174, 7 mei 2004, Stb. 218, 19 februari 2005, Stb. 110

Hoofdstuk 3 Veiligheidsfouillering

Artikel 20

1. Het onderzoek, bedoeld in artikel 8, derde lid, van de Politiewet 1993, geschiedt door het oppervlakkig aftasten van de kleding en wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen.
2. Het onderzoek, bedoeld in artikel 8, vierde lid, van de Politiewet 1993, wordt uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen.

Artikel 21

De ambtenaar die een onderzoek als bedoeld in artikel 8, derde of vierde lid, van de Politiewet 1993 heeft uitgevoerd, meldt dit onverwijld schriftelijk aan de meerdere, onder vermelding van de redenen die tot dit onderzoek hebben geleid.

Hoofdstuk 4 Handboeien

Artikel 22

1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.
2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.
3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

- a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of
- b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt.

Artikel 23

De ambtenaar die gebruik heeft gemaakt van handboeien als bedoeld in artikel 22, eerste lid, meldt dit onverwijld schriftelijk aan de meerdere, onder vermelding van de redenen die tot het gebruik van handboeien hebben geleid.

Hoofdstuk 6 Maatregelen jegens ingeslotenen

1 Algemeen

Artikel 26

1. De ambtenaar handelt jegens de ingeslotene overeenkomstig het gestelde bij of krachtens artikel 15 van het Besluit beheer regionale politiekorpsen.
2. De ambtenaar registreert de gegevens die krachtens artikel 15, zesde lid, van het Commissie Toezicht Arrestantenzorg Amsterdam Besluit beheer regionale politiekorpsen zijn aangewezen.

Artikel 27

1. Voor zover het bij of krachtens het Wetboek van Strafvordering bepaalde zich hiertegen niet verzet stelt de ambtenaar een familielid of een huisgenoot van een ingeslotene zo spoedig mogelijk op de hoogte van de insluiting. In het geval de ingeslotene minderjarig is, doet hij dit uit eigen beweging, indien de ingeslotene meerderjarig is, doet hij dit slechts op verzoek van de ingeslotene.
2. Indien de omstandigheden de uitvoering van het eerste lid niet toelaten bij een ingeslotene die geen ingezetene is, wordt de ambassade of het consulaat van het land waarin de ingeslotene ingezetene is, op de hoogte gesteld van de insluiting.

2 In bewaring nemen van kleding en voorwerpen

Artikel 28

1. De ambtenaar onderzoekt de ingeslotene direct voorafgaand aan de insluiting op het

politie- of brigadebureau, door het aftasten en doorzoeken van diens kleding op de aanwezigheid van voorwerpen die tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van de betrokkene of voor anderen kunnen vormen.

2. Bij het aantreffen van voorwerpen als bedoeld in het eerste lid, neemt de ambtenaar deze in bewaring.
3. Het onderzoek, bedoeld in het eerste lid, wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen.

Artikel 29

1. De ambtenaar kan slechts van de ingeslotene verlangen dat deze zich ontkleedt indien:

- a. de kleding tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van betrokkene of van anderen kan vormen en een hulpofficier van justitie daarvoor toestemming heeft gegeven;
- b. de kleding tijdens de insluiting naar het oordeel van de arts een gevaar voor de gezondheid van betrokkene of van anderen kan vormen.

2. De ambtenaar neemt de kleding, bedoeld in het eerste lid, in bewaring en draagt zorg voor vervangende kleding.

Artikel 30

1. De ambtenaar die een onderzoek als bedoeld in artikel 28, eerste lid, heeft uitgevoerd, maakt hiervan onverwijld schriftelijk rapport op ten behoeve van de meerdere.

2. De ambtenaar tekent nauwkeurig alle voorwerpen en kledingstukken die hij in bewaring heeft genomen, op. Bij voorwerpen van een geringe omvang en waarde kan worden volstaan met een globale aanduiding.

3. Een afschrift van de aantekening, bedoeld in het tweede lid, wordt door de ingeslotene en de ambtenaar ondertekend en aan de ingeslotene overhandigd.

3 Permanente camera-observatie

Artikel 31

1. De ambtenaar kan de ingeslotene na toestemming van de hulpofficier van justitie aan permanente camera-observatie onderwerpen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, is slechts geoorloofd in die gevallen waarin sprake is van een zodanige dreiging van gevaar voor het leven of de veiligheid van de

betrokkene dat doorlopende controle ter afwending van dit gevaar noodzakelijk is.

3. De ambtenaar doet aan de betrokkene mededeling van de permanente camera-observatie en maakt aantekening van de permanente camera-observatie.

4 Medische bijstand

Artikel 32

1. In het geval er aanwijzingen zijn dat een ingeslotene medische bijstand behoeft dan Commissie Toezicht Arrestantenzorg Amsterdam wel er bij deze persoon medicijnen zijn aangetroffen, overlegt de ambtenaar met de arts.

De ambtenaar overlegt eveneens met de arts indien de ingeslotene zelf om medische bijstand of medicijnen vraagt.

2. In het geval de ingeslotene vraagt om medische bijstand van zijn eigen arts, stelt de ambtenaar die arts daarvan op de hoogte.

3. In het geval de ingeslotene te kennen geeft geen medische hulp te willen hebben, terwijl er aanwijzingen zijn dat medische bijstand gewenst is, waarschuwt de ambtenaar de arts en deelt hij deze de houding van de ingeslotene mee.

Artikel 33

De ambtenaar mag aan de arts bij het onderzoek en de behandeling geen beperkingen opleggen. Hij volgt de aanwijzingen op die de arts over de zorg voor de gezondheid van de ingeslotene geeft en registreert de door de arts gegeven aanwijzingen.

Artikel 34

1. De ambtenaar controleert de ingeslotene regelmatig met dien verstande dat:

a. in het geval de arts is gewaarschuwd, de ingeslotene ten minste elk kwartier in de cel wordt gadeslagen;

b. in het geval medische hulp is verstrekt, de ingeslotene zo vaak wordt geobserveerd als de arts heeft voorgeschreven;

c. in het geval geen medische hulp noodzakelijk wordt geacht, de ingeslotene eenmaal per twee uur wordt gadeslagen.

2. In de gevallen, bedoeld in het eerste lid, onder a en b, observeert de ambtenaar in de cel en aan de persoon, waarbij hij vooral acht slaat op de mate waarin de ingeslotene wekbaar en aanspreekbaar is. Personen die in een toestand geraken waarin zij niet wekbaar of aanspreekbaar zijn, worden terstond per ambulance naar een ziekenhuis

vervoerd.

3. De ambtenaar registreert de observaties, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 35

Bij overplaatsing van de ingeslotene geeft de ambtenaar de geneesmiddelen, de registraties, bedoeld in de artikelen 26, tweede lid, 33 en 34, derde lid, voor zover die van belang kunnen zijn, en de rapportage van de arts, die bestemd is voor een arts die de behandeling zal overnemen, mee.

5 Invrijheidstelling

Artikel 36

De ambtenaar zorgt ervoor dat bij de invrijheidstelling van een persoon die zichzelf niet kan verplaatsen, vervoer en begeleiding voor die persoon beschikbaar is

2. Besluit beheer politie

Hoofdstuk 6. Ingeslotenen

Artikel 23

1. De korpschef wijst de ambtenaren van politie aan die worden belast met de leiding in de politiecellencomplexen en over de zorg voor de ingeslotenen.
2. Met inachtneming van de artikelen 26, 27 en 32 tot en met 36 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren stelt de korpschef een instructie vast voor het personeel, niet zijnde ambtenaren van politie, dat is belast met de zorg voor ingeslotenen.

Artikel 24

1. Voor iedere regionale eenheid is er een commissie van toezicht op de arrestantenzorg, bestaande uit onafhankelijke leden, die tot taak heeft:
  - a. toezicht te houden op de arrestantenzorg;
  - b. jaarlijks voor 1 maart rapport uit te brengen aan de korpschef over haar werkzaamheden en bevindingen over het voorgaande jaar;
  - c. gevraagd en ongevraagd aan de korpschef advies uit te brengen en inlichtingen te geven omtrent aangelegenheden betreffende de arrestantenzorg.
2. Onze Minister benoemt, herbenoemt, schorst en ontslaat de voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter en de overige leden van de commissies.
3. Voor de benoeming en herbenoeming als lid komt in ieder geval niet in aanmerking de persoon tegen wie bezwaar bestaat tegen de vervulling van de functie hetgeen blijkt uit justitiële gegevens als bedoeld in artikel 1, onder a, van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens of politiegegevens als bedoeld in artikel 4:3, eerste lid, aanhef, van het Besluit politiegegevens. De bezwaren hebben betrekking op het vertrouwelijk karakter van de functie alsmede de aan de functie verbonden bevoegdheden.
4. De leden van de commissies ontvangen van de ambtenaren van politie alle door hen gewenste inlichtingen ten behoeve van de in het eerste lid genoemde taak.
5. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over de bevoegdheden, de samenstelling, de werkwijze van, de afstemming tussen en de jaarlijkse rapportage door de commissies alsmede over de benoeming, de herbenoeming, de schorsing en het ontslag en de vergoeding van de leden.
6. De korpschef zendt uiterlijk 15 mei aan Onze Minister de rapporten, bedoeld in het

eerste lid, onderdeel b, alsmede een verslag over de wijze waarop hij gevolg heeft gegeven aan deze rapporten. De korpschef zendt het verslag in afschrift aan de voorzitters van de commissies.

Hoofdstuk 7. Politielegitimatiebewijs, huisstijl en politiecellencomplex

Artikel 25

Bij ministeriële regeling worden regels gesteld met betrekking tot het politielegitimatiebewijs, het politielogo, de politiehuisstijl en het politiecellencomplex.

Hoofdstuk 8. Wijzigings- en slotbepalingen

Artikel 26

Het Besluit politiegegevens wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 4:2, eerste lid, onderdeel u, komt als volgt te luiden:

u. de leden van een commissie als bedoeld in artikel 68, tweede lid, onderdeel a, van de Politiewet 2012, ten behoeve van de behandeling van, en advisering over, klachten over gedragingen van ambtenaren van politie, de leden van een commissie van toezicht op de arrestantenzorg als bedoeld in artikel 24, eerste lid, van het Besluit beheer politie, ten behoeve van het toezicht op de arrestantenzorg, alsmede de personen die zijn belast met de ondersteuning van de leden van die commissies;

2. Artikel 4:3, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

a. Onderdeel a, derde streepje, komt te luiden:

- de beoordeling van de benoeming, de herbenoeming of het ontslag van de leden van de commissies van toezicht bij de inrichtingen, bedoeld in onderdeel c, alsmede van de leden van de commissies van toezicht op de arrestantenzorg, bedoeld in artikel 24, eerste lid, van het Besluit beheer politie;

b. Onderdeel e komt te luiden:

e. de korpschef, ten behoeve van zijn adviserende taak in het kader van:

1°. de uitvoering van artikel 3B.1 van het Vuurwerkbesluit;

2°. de benoeming, de herbenoeming of het ontslag van de leden van de commissies van toezicht op de arrestantenzorg, bedoeld in artikel 24, eerste lid, van het Besluit beheer politie;

3. Regeling toezicht arrestantenzorg 2013

1 januari 2013

De korpschef van politie,

Gelet op artikel 26, derde lid van de Regeling beheer politie,

Besluit vast te stellen de navolgende regeling ten aanzien van de commissies van toezicht op de arrestantenzorg.

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van deze regeling wordt begrepen onder:

ambtenaar:

a. de ambtenaar als bedoeld in artikel 1 eerste lid onder a en b van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en andere opsporingsambtenaren en

b. ieder ander die in dienst of in opdracht van de korpschef betrokken is bij de zorg voor arrestanten;

politiecellencomplex: een in een gebouw te onderscheiden ruimte waarin een of meer gangen niet daaraan grenzend een of meer ruimten liggen die door de politie worden gebruikt voor het insluiten van personen, daaronder uitdrukkelijk begrepen het cellencomplex binnen een gerechtsgebouw waarbinnen de politie verantwoordelijk is voor de arrestantenzorg;

politiecel: ruimten die door de politie worden gebruikt voor het insluiten van personen;

ingeslotene c.q. arrestant: de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd alsmede de persoon die ten behoeve van de hulpverlening aan hem op een politiebureau is ondergebracht;

arrestantenzorg: zorg voor de huisvesting, veiligheid, verzorging en bejegening van ingeslotenen c.q. arrestanten;

commissie: de commissie van toezicht arrestantenzorg van de eenheden als bedoeld in artikel 26, eerste lid, Regeling beheer politie;

korpschef: de korpschef als bedoeld in artikel 1 eerste lid onder c van de Politiewet 2012;

politiechef: de politiechef als bedoeld in artikel 1 eerste lid onder h van de Politiewet 2012;

burgemeester: de burgemeester binnen wiens gemeente een politiecellencomplex of cel gelegen is.

Artikel 2 Samenstelling van de commissie

1. De leden van de commissie worden op basis van een open sollicitatieprocedure benoemd en ontslagen door de korpschef, op voordracht van de politiechef.

Tenminste één lid van de commissie maakt deel uit van de selectiecommissie. De commissie wijst uit haar midden een vaste voorzitter en een plaatsvervanger aan.

2. Bij de samenstelling van de commissie wordt rekening gehouden met de benodigde maatschappelijke en bestuurlijke deskundigheid en ervaring van de leden.

3. De leden van de commissie worden benoemd voor de duur van ten hoogste 4 jaren. Zij kunnen één maal worden herbenoemd voor ten hoogste 4 jaren.

4. De politiechef wijst een ambtelijk secretaris aan. De ambtelijk secretaris neemt niet deel aan de besluitvorming van de commissie en is niet betrokken bij de arrestantenzorg binnen de politieorganisatie.

4. Regeling politiecellencomplex

Regeling van 25 maart 1994, Stcrt. 64, houdende regels over de inrichting van een politiecellencomplex en de registratie van gegevens van ingeslotenen, gewijzigd bij besluit van 25 oktober 1994 en gewijzigd bij besluit van 25 oktober 1999, Stcrt. 208

Hoofdstuk 1

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. politiecellencomplex: het politiecellencomplex, bedoeld in artikel 1, onder d, van het Besluit beheer regionale politiekorpsen;
- b. cel: een afsluitbare ruimte geschikt voor het dag- en nachtverblijf van een persoon;
- c. korpsbeheerder: de burgemeester, bedoeld in artikel 23 van de Politiewet 1993;
- d. ingeslotene: de persoon, bedoeld in artikel 1, onder c van het Besluit beheer regionale politiekorpsen.

Hoofdstuk 2

1 Algemene eisen politiecellencomplex

Artikel 2

1. De korpsbeheerder draagt er zorg voor dat een politiecellencomplex zodanig is ingericht dat ingeslotenen geen gelegenheid wordt gegeven tot ontvluchting, vernieling, brandstichting of zelfdoding.
2. De korpsbeheerder draagt er zorg voor dat voldoende maatregelen zijn genomen om:
  - a. de bedrijfshulpverleningtaken, bedoeld in artikel 15, tweede lid, van de Arbeidsomstandighedenwet 1998, en
  - b. de veiligheid van de ingeslotene te waarborgen.
3. Er is voor het politiecellencomplex een ontruimingsplan dat is goedgekeurd door de brandweercommandant van de gemeentelijke brandweer.

Artikel 3

1. Het politiecellencomplex heeft als luchtruimte een buitenruimte met een oppervlakte van ten minste 30 m², waarin begrepen een vierkant van 10 m².

2. De luchtruimte is voorzien van een rasterwerk dat aansluit op een overkapping. De overkapping biedt voldoende bescherming tegen neerslag en beslaat maximaal een derde deel van de totale luchtruimte.

Artikel 4

1. De breedte van de ruimten en gangen in het politiecellencomplex is ten minste 1,40 m.
2. Het politiecellencomplex bevat een doucheruimte, waarin de temperatuur van het uitstromende water maximaal 40 °C is.

2 Eisen aan cellen

Artikel 5

1. Een cel is aan de gangzijde voorzien van een deur, waarvan de draairichting is afgekeerd van de cel. De deur is alleen vanaf de gangzijde afsluitbaar.
2. Een cel is voorzien van een mogelijkheid om vanuit de celgang de ingeslotene bij gesloten deur te observeren en van maaltijden te voorzien.

Artikel 6

1. Een cel is voorzien van lichtopeningen, die zodanig in de binnen- of buitenmuren zijn aangebracht dat de ingeslotene de dag- en nachtcyclus kan waarnemen.
2. Een cel is voorzien van een lichtpunt dat indien gemeten op een hoogte van 0,80 m. recht onder dat lichtpunt, een lichtsterkte van minimaal 400 Lux heeft.

Artikel 7

De cel is voorzien van een communicatie-installatie waarmee vanuit de cel te allen tijde contact met de bewaking kan worden verkregen.

Artikel 8

1. De verwarmingscapaciteit is zodanig dat bij een buitentemperatuur van -10 °C en een windsnelheid van 10 m per seconde in de cel een temperatuur van 22 °C kan worden bereikt.
2. De ventilatievoud in een cel is minimaal 11×10^{-3} m³ per seconde.

Artikel 9

1. De cel is voorzien van een tafel, een stoel, een bed en een toilet.

2. Het in de cel aanwezige meubilair dient onwrikbaar aan een van de muren of de vloer van de cel bevestigd te zijn.
3. De stoel is zodanig bij de tafel geplaatst dat de ingeslotene zittend op de stoel, gebruik kan maken van de tafel. De stoel bevindt zich vanuit de celdeur gezien achter de tafel.
4. Het bed heeft een lengte van minimaal 2.10 m.

3 Eisen aan andere ruimten

Artikel 10

1. Een observatiecel voldoet in ieder geval aan de eisen, gesteld in de artikelen 5, 6 en 7.
2. Een observatiecel heeft een vlakke vloer en bevat geen meubilair.
3. De luchttemperatuur in een observatiecel is zodanig dat bij een buitentemperatuur van -10°C en een windsnelheid van 10 m per seconde in de observatiecel een temperatuur van 24°C kan worden bereikt.
4. De observatiecel is voorzien van een camera.

Artikel 11

1. Een verhoor- of ophoudkamer voldoet in ieder geval aan de eisen overeenkomstig de artikelen 5, eerste lid, 7 en 8.
2. In de deur van de ophoudkamer is een opening, voorzien van slagvast glas.

Hoofdstuk 3 Registratie

Artikel 12

1. De korpsbeheerder draagt er zorg voor dat ten aanzien van personen die zijn ingesloten in een politiecellencomplex, onverminderd het bepaalde in de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar, tenminste de volgende gegevens worden geregistreerd:
  - a. volledige personalia en aliasen;
  - b. geboortegegevens, nationaliteit en spreektaal;
  - c. adresgegevens, telefoonnummer en postcode;
  - d. de reden van insluiten;
  - e. datum en tijdstip van aanvang en einde van de insluiting;
  - f. plaats van de insluiting;
  - g. dieet of voedselbeperking op medische of levensbeschouwelijke gronden;

- h. medicijngebruik en verstrekking van medicijnen;
- i. de tijdstippen van het verstrekken van maaltijden, het luchten en het douchen of wassen, en
- j. het tijdstip van controle tijdens de nachtelijke uren.

Hoofdstuk 4 Controle

Artikel 13

1. Een politiecellencomplex dat niet voldoet aan de in deze regeling gestelde eisen, wordt niet gebruikt voor het insluiten van personen.
2. Ten minste eens in de vijf jaar wordt een politiecellencomplex door bijzondere ambtenaren van politie, bedoeld in artikel 43 van de Politiewet 1993, gecontroleerd op het voldoen aan de hiervoor geldende eisen.
3. De korpsbeheerder kan, de procureur-generaal bij het gerechtshof binnen welks ressort een politiecellencomplex is gelegen gehoord, voor het gebruik van dat complex anders dan voor inverzekeringstelling, ontheffing verlenen van het gestelde in de artikelen 3, 6, 8 en 9, vierde lid.
4. Een ontheffing voor het gebruik van het politiecellencomplex als ruimte voor inverzekeringstelling, wordt slechts verleend door de procureur-generaal bij het gerechtshof binnen welks ressort een politiecellencomplex is gelegen.
5. De ontheffing is met redenen omkleed, vermeldt het betreffende complex of de ruimte waarvoor zij geldig is en heeft een maximale geldigheidsduur van vijf jaren.
6. Een ontheffing ten aanzien van artikel 8, eerste lid, kan uitsluitend worden verleend voor het gebruik in de maanden april tot en met oktober.

Hoofdstuk 5 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 14

1. Ten aanzien van een politiecellencomplex dat gebouwd is of in aanbouw is genomen na 1 april 1994, gelden, in afwijking van artikel 3, eerste lid, artikel 8, eerste lid en artikel 10, derde lid, tot 1 januari 2000 de navolgende eisen:
  - a. de oppervlakte van een buitenruimte is ten minste 15 m²;
  - b. de temperatuur in de observatiecel is ten minste 22 °C en in de andere cellen tenminste 20 °C.
2. Ten aanzien van een politiecellencomplex als bedoeld in het eerste lid is, in afwijking

van artikel 4, eerste lid, de breedte van de ruimten en gangen ten minste 1,25 m.

Artikel 15

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 april 1994.

Artikel 16

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling politiecellencomplex.

5. Inrichtingseisen politiecellencomplex CTPC Amsterdam-Amstelland

Verwijzingen naar Besluit beheer regionale politiekorpsen (BBRP), Regeling Politiecellencomplex (RP), eisen uit Jaarverslag van Commissie van Toezicht voor de Politiecellen (CTPC) van de politieregio Amsterdam-Amstelland en eisen van Comité ter voorkoming van foltering, onmenselijke en vernederende behandeling of bestraffing (CPT).

1 Algemeen

- 1.1 Opbergkasten voor beddegoed, toiletpullen etc.
- 1.2 Kluisjes voor dienstwapen bij toegang naar cellenblok
- 1.3 Waardekluisjes voor fouillering
- 1.4 Grote kasten voor grote fouillering
- 1.5 Luchtruimte minimaal 30 m² (artikel 15 BBRP; artikel 3 RP)
- 1.6 Rookruimte (artikel 15 lid 4 BBRP)
- 1.7 Spreekkamer voor artsen, advocaten en vroeghulp
- 1.8 Gangen minimaal 1.40 meter breed (artikel 4 RP)
- 1.9 Doucheruimte, maximale temperatuur van water 40°C (artikel 4 RP)
- 1.10 Brandveiligheid: te beoordelen door brandweer (artikel 2 RP: ontruimingsplan dat is goedgekeurd door gemeentelijke brandweercommandant)

2 Cel

2.1 Minimumafmetingen

CTPC: 5.5 m²: 2.50 x 2.20 x 2.80 (l x b x h)

CPT : 7.0 m²

BBRP en RP: geen (lengte of breedte minimaal 2.10 m in verband met lengte bed, zie 2.3)

2.2 Bedekking van wanden, vloer, plafond dient licht, glad en stevig te zijn. De voegen tussen wanden en vloer dienen geheel dicht te zijn.

2.3 Inrichting: tafel, stoel, bed en toilet (artikel 9 RP)

Tafel en stoel dienen stevig te zijn en zo afgewerkt dat kans op verwondingen minimaal is. Meubilair dient onwrikbaar in cel te zijn bevestigd en stoel vanuit celdeur bezien achter tafel (artikel 9 lid 2 en 3 RP).

Bed: minimale lengte van 2.10 m (artikel 9 lid 4 RP). Een betonnen bris dient voorzien te zijn van ingebouwde verwarming, ook indien altijd matras wordt verstrekt.

- Bij aankoop van matrassen rekening houden met lengte: langer dan 1.85 meter.
- 2.4 Sanitair: toilet (artikel 9 RP) en waterpunt (opstelling toilet in de hoek naast de deur in verband met privacy).
  - 2.5 Communicatie-installatie, waarmee vanuit cel te allen tijde contact met bewaking kan worden verkregen (artikel 7 RP), bestaande uit bel en/of intercom. De signalering dat arrestant heeft gebeld (lichtje brandt) kan pas worden uitgeschakeld indien arrestant is bezocht, dat wil zeggen dat de deur is open geweest.
  - 2.6 Standaarddeur met luik en kijkgat (artikel 5 RP: draairichting afgekeerd van cel, alleen vanaf gangzijde afsluitbaar, voorzien van mogelijkheid om arrestant te observeren en van maaltijden te voorzien).
  - 2.7 Daglicht voldoende om bij te lezen (CTPC strenger dan artikel 6 RP: ingeslotene moet dag- en nachtcyclus kunnen waarnemen).
  - 2.8 Kunstlicht voldoende om bij te lezen (artikel 6 RP: minimaal 400 Lux 0.80 m onder lichtpunt).
  - 2.9 Verwarming minimaal 220 C (artikel 8 RP).
  - 2.10 Ventilatie (artikel 8 RP: min. 11 x 10-3m³ per seconde).
  - 2.11 Veiligheid: geen mogelijkheden tot verwonding, in het bijzonder verhänging.
  - 2.12 Beddengoed: matras, kussen, twee lakens, sloop, twee dekens.
  - 2.13 Toiletspullen: wc-papier, handdoek, zeep, shampoo, tandenborstel met tandpasta, beker, kammetje, maandverband, papieren onderbroeken, drenkelingenpakken en scheermogelijkheid.

3 Dronkemanscel

De dronkemanscel wordt niet genoemd in de BBRP en RP. De thans in gebruik zijnde dronkemanscellen zullen moeten worden omgebouwd tot gewone cel of observatiecel. De meeste dronkemanscellen voldoen echter niet aan de minimale afmetingen (zie 2.1).

4 Observatiecel (artikel 10 RP)

De eisen voor een observatiecel zijn gelijk aan die voor een cel, echter zonder meubilair (2.3) en toilet (2.4).

De extra eisen voor een observatiecel zijn:

- 4.1 Permanente toezicht en observatie mogelijkheid
- 4.2 Vloerverwarming
- 4.3 Temperatuur minimaal 240 C.

5 Dagverblijf (= ophoudkamer; artikel 11 RP)

- 5.1 Minimum afmetingen: vloeroppervlak 4 m² per arrestant, hoogte 2.80 meter (als cel).
- 5.2 Bedekking wanden, vloer en plafond als cel (2.2).
- 5.3 Inrichting: zitplaatsen (bank, stoel) voldoende voor maximaal aantal arrestanten op grond van vloeroppervlak.
- 5.4 Sanitair: toilet met waterpunt, indien gesitueerd buiten dagverblijf dan in de directe nabijheid van dagverblijf.
- 5.5 Communicatie-installatie als bij cel (2.5).
- 5.6 Deur: in of naast de deur een raam met slagvast glas, waardoor arrestant buiten dagverblijf kan kijken en andersom toezicht door politie mogelijk is.
- 5.7 Daglicht en kunstlicht; kunstlicht moet in ieder geval voldoende zijn om bij te lezen.
- 5.8 Ventilatie en verwarming als bij cel (2.9 en 2.10).
- 5.9 Veiligheid als bij cel (2.11).
- 5.10 Slaapfurnituren hoeven niet te worden verstrekt (bij insluiting in dagverblijf tijdens e nacht kan aan arrestant worden gevraagd of hij in verband met slaapmogelijkheid liever vrijwillig in cel wordt geplaatst).
- 5.11 Beker om te drinken (dispenser bij waterpunt wc).
- 5.12 Dagverblijf dient zo te worden gesitueerd dat direct toezicht door wachtcommandant mogelijk is. Alleen indien dit bouwkundig is uitgesloten, is indirect toezicht middels videocamera's of spiegels toegestaan.

Amsterdam, april 1995

6. Dienstvoorschrift Zorg voor en bejegening van ingeslotenen in cellencomplexen

Onderwerp

*Zorg voor en bejegening van
ingeslotenen in cellencomplexen
(Arrestantenzorg)*

Datum bekendmaking

dinsdag, 27 december 1988
*(laatste wijziging januari 2011
publicatie februari 2011)*
**In constructie ivm de
Nationale Politie**

Werkinstructie

Overweging¹⁹

Ingevolge de Korpsleidingbesluiten 1472 van 5 februari 1998 en 1815 van 29 januari 1999 is het verzorgen van arrestanten een kerntaak van de politie.

Er is een scheiding gemaakt tussen het 'werken met' en 'het zorgen voor' ingeslotenen.

Om dit te realiseren zijn er drie centrale cellencomplexen gebouwd. Deze cellencomplexen vallen onder de verantwoording van de Dienst Executieve Ondersteuning (DEO), Bureau arrestantenzorg en Bestuurlijke Politiezorg.

De bezetting van de cellen in de centrale cellencomplexen wordt gecoördineerd door het Coördinatie-centrum Cellen (CCC).

Het transport van ingeslotenen tussen de bureaus en de centrale cellencomplexen en vice-versa wordt verzorgd door een centraal georganiseerde transportorganisatie welke wordt aangestuurd door het Coördinatiecentrum Cellen.

Iedereen die met de politie in aanraking komt heeft recht op een professionele behandeling. Dit geldt in het bijzonder voor de mensen die tegen hun wil worden ingesloten.

Ingeslotenen hebben recht op een goede behandeling. Zij zijn immers van hun vrijheid beroofd en aan de zorg van de politie toevertrouwd. Dat houdt in dat de politie verantwoordelijk is voor hun veiligheid en relatief welbevinden. De politie draagt op professionele wijze, binnen de daarvoor geldende wettelijke en humane richtlijnen en opvattingen, zorg voor de veiligheid en het relatieve welbevinden van de aan de zorg van de politie toevertrouwde ingeslotenen en arrestanten, aldus

---

¹⁹ Artikel 16 Besluit beheer regionale politiekorpsen.

de missie. Als richtsnoer bij interpretatievrijheid geldt: 'Behandel ingeslotenen zoals u behandeld wilt worden'.

Inhoudsopgave

1. Definities

2. Verantwoordelijkheden binnen de organisatie

2.1. Verantwoordelijkheid voor de zorg en bejegening van ingeslotenen in centrale cellencomplexen

2.2. Verantwoordelijkheid voor de zorg en bejegening van ingeslotenen in overige politiegebouwen

2.3. Verantwoordelijkheid voor de inrichting van de cellencomplexen en overige ruimtes waar ingeslotenen worden opgehouden

2.4. Verantwoordelijkheden voor maatregelen bij calamiteiten

2.5. Verbod vuurwapens en peperspray in ruimtes waar zich arrestanten bevinden

3. Chronologische gang van zaken bij insluiting

3.1. Insluiting algemeen

3.2. Arrestantenadministratie

3.3. Insluiting

3.3.1. *Insluitingfouillering*

3.3.2. *Detectie*

3.3.3. *Veiligheidsfouillering*

3.4. Bewaring goederen

3.5. Verboden goederen in cel

3.6. Informatievoorziening

3.7. Kennisgeving van insluiting aan derden

3.8. Advocatuur, Vroeghulp Stichting Reclassering Nederland, Mobiele telefoons

3.8.1. *Raadsman/-vrouw*

3.8.2. *Stichting Reclassering Nederland*

3.8.3. *Mobiele telefoons*

3.9. Plaats van insluiting

3.9.1. *Plaatsing in een cel of dagverblijf*

3.9.2. *Plaatsing in een observatiecel*

4. Gang van zaken met betrekking tot de verzorging

4.1. Lichamelijk welbevinden

4.2. Geestelijk welzijn

- 4.3. Zorgvuldigheid van verzorging
  - 4.3.1. *Controle lichamelijk welbevinden*
  - 4.3.2. *Contacten met somatisch arts*
  - 4.3.3. *Verpleegkundige*
  - 4.3.4. *Melding in geautomatiseerd systeem*
  - 4.3.5. *Medicijnen*

5. Bijzondere groepen ingeslotenen

- 5.1. Persoonlijke kenmerken
  - 5.1.1. *Geïntoxiceerden*
  - 5.1.2. *Ingeslotenen met afwijkend gedrag*
  - 5.1.3. *Minderjarigen*
  - 5.1.4. *Moeder met kind*
- 5.2. Kenmerken van rechtspositie
  - 5.2.1. *Ingeslotenen Vreemdelingenwet*
  - 5.2.2. *Preventief gehechten*
  - 5.2.3. *Veroordeelden*
  - 5.2.4. *Gesignaleerde gedetineerden*
  - 5.2.5. *Bolletjesslikkers*
    - 5.2.5.1. Koeriers
    - 5.2.5.2. Dealers

6. Hygiëne

- 6.1. Reiniging van cellen
- 6.2. Vervuiling en vernieling van cellen door ingeslotenen
- 6.3. Reiniging van kleding

7. Poging tot zelfdoding en overlijden in een politiecellencomplex

- 7.1. Poging tot zelfdoding
- 7.2. Overlijden van een ingeslotene

8. Klachten en Commissie Toezicht voor Politiecellen

- 8.1. Klachten
- 8.2. Commissie Toezicht voor Politiecellen

9. Overdracht en heenzending

- 9.1. Overdracht
- 9.2. Heenzending

10. Coördinatiecentrum Cellen

- 10.1. Plaatsen in cellen

10.2. Coördinatie van transporten

11. Transport

11.1. Transport binnen de regio

11.2. Transport buiten de regio

11.2.1. *Transport ten behoeve van justitie*

11.2.2. *Transport van gesignaleerden*

11.2.3. *Transport van vreemdelingen*

11.3. Transport van minderjarigen

11.3.1. *Minderjarigen waarvan o.a.t. wordt verzocht namens ouders/voogd*

11.3.2. *Minderjarigen waarvan o.a.t. wordt verzocht door tehuis/inrichting*

11.4. Transport van gewonden/patiënten/bolletjesslikkers Dienstvoorschrift Arrestantenzorg

1. Definities

In dit dienstvoorschrift wordt verstaan onder:

- a. ingeslotene: de persoon, die rechtens van zijn vrijheid is beroofd en is ingesloten in een politiecellencomplex dan wel wordt opgehouden aan enig ander onderdeel van het Regiokorps Amsterdam-Amstelland, alsmede de persoon die ten behoeve van hulpverlening in een bureau of cellencomplex van het korps is ondergebracht;
- b. cellencomplex: een als zodanig aangewezen en ingericht politiegebouw van het korps, speciaal ingericht voor het verzorgen van ingeslotenen, met ruimtes zoals cellen, dagverblijven, verhoorkamers en onderzoekkamers (Artikel 1 onder d Besluit beheer regionale politiekorpsen);
- c. cel: een afsluitbare ruimte in een cellencomplex geschikt voor het dag- én nachtverblijf van een ingeslotene;
- d. dagverblijf: een ruimte waarin tijdelijk één of meerdere ingeslotenen kunnen worden geplaatst. De ruimte is voorzien van doorzichtige ramen en is gesitueerd op een zodanige plaats in het gebouw dat permanent toezicht is gewaarborgd, al dan niet met behulp van technische middelen;
- e. hulpofficier van justitie: de politieambtenaar die is belast met en leiding geeft aan het strafrechtelijk onderzoek en in het bezit is van een geldig certificaat Hulpofficier van Justitie dan wel binnen zijn eigen organisatie als zodanig is aangewezen;
- f. chef van dienst: de politieambtenaar (veelal) in de rang van brigadier of hoger die is belast met de aansturing van het operationele proces. In het kader van dit dienstvoorschrift ziet hij toe op de verzorging en de bejegening van ingeslotenen;
- g. chef van dienst cellencomplex: de als zodanig aangestelde chef van dienst die is belast met het (doen) insluiten en verzorgen van ingeslotenen in een centraal cellencomplex;

h. chef van dienst coördinatiecentrum cellen: de als zodanig aangestelde chef van dienst, die is belast met de coördinatie van het transport en de toedeling van ingeslotenen in enig cellencomplex;

i. arrestantenverzorger

a) de persoon die uit hoofde van zijn functie specifiek is belast met de zorg voor ingeslotenen en daartoe in één van de cellencomplexen werkzaam is, alsmede

b) de persoon die in opdracht van de chef van dienst tijdelijk met de zorg voor ingeslotenen is belast.

j. coördinatiecentrum cellen: de binnen het bureau Arrestantenzorg & Bestuurlijke Politiezorg ingestelde organisatie die verantwoordelijk is voor:

a) het coördineren van het transport van ingeslotenen tussen politiebureaus van het korps onderling alsmede tussen politiebureaus van het korps en de centrale cellencomplexen;

b) het coördineren van het transport van ingeslotenen van en naar arrondissementsparketten, penitentiaire inrichtingen en andere regiokorpsen;

c) het toedelen van ingeslotenen over de cellencomplexen;

d) het transport van ingeslotenen.

2. Verantwoordelijkheden binnen de organisatie

2.1. Verantwoordelijkheid voor de zorg en bejegening van ingeslotenen in de centrale cellencomplexen

De verantwoordelijkheid voor de zorg en bejegening van ingeslotenen in de cellencomplexen ligt bij de teamleiders Arrestantenzorg van het Bureau Arrestantenzorg & Bestuurlijke Politiezorg.

2.2. Verantwoordelijkheid voor de zorg voor en bejegening van ingeslotenen in overige politiegebouwen

De verantwoordelijkheid voor de zorg voor en bejegening van ingeslotenen binnen de overige politiegebouwen van het regiokorps Amsterdam-Amstelland rust voor wat betreft de bij een wijkteam behorende gebouwen bij de wijkteamchef en voor wat betreft de bij een bureau behorende gebouwen bij de bureauchef.

2.3. Verantwoordelijkheid voor de inrichting van de cellencomplexen en overige ruimtes waar ingeslotenen worden opgehouden

De Chef Dienst Facilitaire Services draagt er zorg voor dat een cellencomplex en andere ruimtes waar ingeslotenen worden opgehouden zodanig zijn ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke

bepalingen m.b.t. de inrichtingseisen en dat ingeslotenen geen gelegenheid wordt gegeven tot ontluchting, vernieling, brandstichting of zelfdoding. (Regeling politiecellencomplex van 25 maart 1994, Staatscourant 64, gewijzigd bij de Regelingen van 25 oktober 1994, Staatscourant 218, 25 oktober 1999, Staatscourant 208)

Indien tengevolge van een wettelijk voorschrift dan wel door beleidsstandpunten wijzigingen in de huisvesting en elementaire omstandigheden noodzakelijk zijn c.q. door andere omstandigheden wijzigingen noodzakelijk of wenselijk zijn, wordt de Chef Dienst Facilitaire Services door of vanwege de verantwoordelijke personen, genoemd in punt 2.1. en 2.2., hiervan in kennis gesteld opdat hij maatregelen kan nemen. (Artikel 16 lid 1 van het Besluit beheer regionale politiekorpsen)

2.4. Verantwoordelijkheden voor maatregelen bij calamiteiten

De verantwoordelijke van elk cellencomplex, dan wel voor de overige ruimtes waarin ingeslotenen worden opgehouden, zorgt voor de aanwezigheid van een deugdelijk bedrijfsnoodplan en een ontruimingsplan conform de geldende ARBO-wetgeving, alsmede voor de instructie en oefening van een ieder, die bij de zorg van ingeslotenen betrokken is.

Het ontruimingsplan dient te zijn goedgekeurd door de brandweercommandant van de gemeentelijke brandweer. (Artikel 2 lid 3 Regeling Politiecellencomplexen)

2.5. Verbod vuurwapen en peperspray in cellencomplex

Het is verboden binnen cellencomplexen, of op andere plaatsen waar zich arrestanten kunnen bevinden, een vuurwapen en/of peperspray te dragen. De chef van dienst zorgt voor de naleving van dit verbod. Vuurwapens en peperspray dienen voor het betreden van bovenstaande locaties in een met een sleutel af te sluiten kast of kluisje te worden opgeborgen, tenzij het feitelijk optreden dit op dat moment onmogelijk maakt; dit ter beoordeling van de chef van dienst.

3. Chronologische gang van zaken bij insluiting

3.1. Insluiting algemeen

Een persoon mag alleen worden ingesloten in een cellencomplex of politiebureau indien deze rechtens van zijn vrijheid is beroofd.

3.2. Arrestantenadministratie

De chef van dienst is verantwoordelijk voor het registreren in het bedrijfsprocessensysteem van de gegevens van de ingeslotene, de onder zijn verantwoording verrichte verzorgingshandelingen, alsmede van alle in het kader van het opsporingsonderzoek verrichte handelingen.

De chef van dienst in het cellencomplex is verantwoordelijk voor het registreren van alle in het kader van de zorg verrichte handelingen.

De chef van dienst van het Coördinatiecentrum Cellen is verantwoordelijk voor het registreren van alle in het kader van het vervoer en de verplaatsing verrichte handelingen.

Bij ingeslotenen voor externe instanties geschiedt de noodzakelijke registratie door de chef van dienst van het onderdeel waar de verdachte wordt voorgeleid.

Registratie van alle gegevens vindt plaats in het daarvoor binnen ons korps gestandaardiseerde geautomatiseerde bedrijfsprocessensysteem. (Artikel 12 Regeling Politiecellencomplexen) Registratie vindt dusdanig plaats dat duidelijk is welke politieambtenaar een bepaalde handeling heeft uitgevoerd.

Bij overname van de dienst controleert ieder de binnen zijn bovengenoemde verantwoordelijkheid liggende onderdelen van de arrestantenadministratie, de juistheid van de arrestantenadministratie, het welzijn van de ingeslotenen en de goede en nette staat van het cellencomplex dan wel de overige ruimtes waarin ingeslotenen worden opgehouden.

3.3. Insluiting

3.3.1. Insluitingfouillering

Iedere ingeslotene wordt bij binnenkomst in een cellencomplex en na ieder bezoek van buitenaf onderworpen aan een insluitingfouillering. (Zie wetstekst onderaan deze paragraaf)

De ingeslotene dient dit onderzoek te dulden, hij/zij hoeft niet aan dit onderzoek mee te werken.

De insluitingfouillering moet worden onderscheiden van de fouillering op grond van strafvordering en de veiligheidsfouillering. De insluitingfouillering dient de veiligheid tijdens de insluitingperiode.

Inname kleding: De ingeslotene dient zich slechts te ontkleden indien de kleding tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid en/of gezondheid van de betrokkene of anderen kan vormen én de hulpofficier van justitie daarvoor toestemming heeft gegeven, of een arts daartoe heeft geadviseerd. Aan de ingeslotene wordt dan vervangende kleding verstrekt. (Artikel 29 Ambtsinstructie voor de Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar)

De insluitingfouillering alsmede de inname van kleding wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door een ambtenaar van het zelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen. (Artikel 28 Ambtsinstructie voor de Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar) De insluitingfouillering geschiedt zo discreet mogelijk met daarbij niet meer

politieambtenaren aanwezig dan noodzakelijk voor een doeltreffend en correct onderzoek. Van de insluitingfouillering wordt melding gemaakt in de arrestantenadministratie.

Artikel 28 van de Ambtsinstructie voor de Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar:

1. De ambtenaar onderzoekt de ingeslotenen direct voorafgaand aan de insluiting op het politie- of brigadebureau, door het aftasten en doorzoeken van diens kleding op de aanwezigheid van voorwerpen die tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van de betrokkenen of voor anderen kunnen vormen.
2. Bij het aantreffen van voorwerpen als bedoeld in het eerste lid, neemt de ambtenaar deze in bewaring.
3. Het onderzoek, bedoeld in het eerste lid, wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door een ambtenaar van het zelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen.

3.3.2 *Detectie*

Voordat de in te sluiten persoon wordt overgebracht naar en ingesloten in een politiecel wordt deze zoveel als mogelijk geleid door een detectiepoort teneinde vast te kunnen stellen of de persoon nog niet toegestane (metalen) voorwerpen in zijn bezit heeft. Indien het bezit van dergelijke voorwerpen wordt vastgesteld, wordt de in te sluiten persoon opnieuw aan een insluitingfouillering onderworpen.

3.3.3. *Veiligheidsfouillering*

Indien na een tweede onderzoek als bedoeld in punt 3.3.2. het bezit van ongewenste (metalen) voorwerpen niet kan worden vastgesteld kan de hulpofficier van justitie bepalen dat een onderzoek aan het lichaam wordt ingesteld (artikel 8, lid 4 Politiewet).

Van deze fouillering wordt melding gemaakt in de arrestantenadministratie.

3.4. Bewaring goederen.

De ambtenaar registreert nauwkeurig alle goederen die hij in bewaring heeft genomen.

Bij goederen van een geringe omvang en waarde kan worden volstaan met een globale aanduiding. Alle goederen die gevaar kunnen opleveren worden in bewaring genomen. De in bewaring genomen goederen worden met de grootste zorgvuldigheid behandeld en bewaard. (Artikel 30 Ambtsinstructie voor de Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar)

Goederen van waarde worden in een waardezak gedaan. Hierop staan alle gegevens van de ingeslotene alsmede een specificatie van de inhoud van de waardezak. De beoordeling van de waarde is afhankelijk van de verklaring van de ingeslotene en van het oordeel van de ambtenaar die de goederen in bewaring neemt. In ieder geval dient de waardezak te worden gebruikt voor:

- identiteitspapieren;
- geld en betaalmiddelen;

- sieraden, ongeacht van welk materiaal;
- horloges;
- mobiele telefoons.

De waardezak wordt door de hierboven genoemde ambtenaar en de ingeslotene ondertekend en vervolgens afgesloten bewaard. Het nummer van de waardezak wordt in de arrestantenadministratie vermeld.

Een uitdraai uit de arrestantenadministratie betreffende de foullering wordt door de ingeslotene en de ambtenaar ondertekend en bij diens vertrek uit het complex aan de ingeslotene overhandigd. De eveneens door beiden ondertekende uitdraai wordt bewaard bij de foullering. Indien de ingeslotene weigert te ondertekenen, dan wordt dit gemuteerd in de arrestantenadministratie onder vermelding van de reden. De chef van dienst tekent dan namens de ingeslotene.

Indien goederen uit de waardezak worden verwijderd, dan wordt de reden hiervan gemuteerd in de arrestantenadministratie. Vervolgens worden de overige goederen in een nieuwe afgesloten waardezak bewaard. De unieke nummers van de gebruikte waardezakken worden eveneens in de arrestantenadministratie opgenomen.

In bewaring genomen goederen, voorzien van naar de eigenaar verwijzende gegevens, worden op een deugdelijke wijze bewaard in daarvoor bestemde en af te sluiten ruimten.

De hulpofficier van justitie bepaalt of in het kader van het onderzoek goederen van de ingeslotene aan derden kunnen worden afgegeven. Geen van de in bewaring genomen goederen wordt zonder toestemming van de ingeslotene aan derden afgegeven.

Bij een insluitingfoullering aangetroffen voor inbeslagneming vatbare voorwerpen worden overgedragen aan het behandelend onderdeel en vervolgens in beslag genomen door de ambtenaren die belast zijn met het onderzoek. Van het aantreffen van voor inbeslagneming vatbare voorwerpen wordt onverwijld proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal en de voor inbeslagneming vatbare voorwerpen worden ter beschikking gesteld aan de met het onderzoek belaste hulpofficier van justitie.

Indien tijdens de insluitingfoullering medicijnen en/of recepten voor medicijnen worden aangetroffen wordt hiervan niet eerder gebruik gemaakt dan na toestemming van een verpleegkundige of forensisch arts van de GGD (zie punt 4.3.5.).

Alle in bewaring genomen goederen blijven bewaard aan het korpsonderdeel waar het strafrechtelijk onderzoek plaatsvindt, tenzij naar redelijke verwachting is aan te nemen dat de ingeslotene niet meer naar dat onderdeel terugkeert.

Bij overdracht van de in bewaring genomen goederen aan de transporteenheid van Arrestantenzorg & Bestuurlijke Politiezorg zijn deze goederen, voor zover de omvang van die goederen dat toelaat, verpakt in de standaard gebruikte plastic zakken of draagtassen.

Een aan de fouilleringszak of draagtas gehecht afschrift van de uitdraai uit de arrestantenadministratie, getekend door de ingeslotene en de verantwoordelijke aan het onderdeel, geeft de feitelijke situatie weer van de foullering op het moment van de overdracht, met name of een waardezak deel uitmaakt van de foullering.

3.5. Verboden goederen in de cel

Ingeslotenen mogen geen goederen en/of kledingstukken in de cel hebben die aangewend kunnen worden voor zelfverwonding, zelfdoding, brandstichting dan wel anderszins een gevaar kunnen vormen voor henzelf en/of voor anderen.

Hierbij zijn drie categorieën voorwerpen te onderscheiden:

1. voorwerpen die altijd worden afgenomen (bijvoorbeeld messen);
2. voorwerpen die worden afgenomen tenzij er een omstandigheid is dit niet te doen (bijvoorbeeld bustehouders)
3. voorwerpen die niet worden afgenomen tenzij er een omstandigheid is dit wel te doen (bijvoorbeeld brillen, kunstgebitten e.d.). Indien door een vrouwelijke arrestant, vanuit haar geloofsovertuiging, een hoofddoek wordt gedragen zal deze niet worden afgenomen tenzij er een omstandigheid is dit wel te doen. Daar waar ervoor wordt gekozen de hoofddoek af te nemen zal zoveel mogelijk moeten worden voorkomen dat de vrouwelijke arrestant met mannelijke politiemensen wordt geconfronteerd.

De beoordeling om voorwerpen wel of niet af te nemen wordt gedaan door de Chef van Dienst, zo nodig in overleg met het onderdeel dat de persoon heeft doen insluiten.

3.6. Informatievoorziening

Aan iedere ingeslotene wordt een informatieblad uitgereikt bij binnenkomst in een cellencomplex. Dit informatieblad dient zoveel mogelijk in een taal te zijn gesteld die de ingeslotene machtig is. De inhoud van het informatieblad heeft betrekking op de gang van zaken binnen het betreffende cellencomplex. Indien deze informatie wordt verstrekt via een in de cel aanwezige technozuil vervalt het uitreiken van het informatieblad.

Aan elke in verzekering gestelde ingeslotene wordt door de hulpofficier van justitie op wiens bevel de inverzekeringstelling geschiedt een exemplaar van de meertalige folder 'U bent aangehouden en daarna in verzekering gesteld' uitgereikt. (Artikel 15 lid 1 Besluit beheer regionale politiekorpsen)

3.7. Kennisgeving van insluiting aan derden

Voor zover het onderzoeksbelang zich hiertegen niet verzet (beperkingen) wordt door of namens

de hulpofficier van justitie een familielid of een ander persoon naar keuze van de ingeslotene, zo spoedig mogelijk op de hoogte gesteld van de insluiting.

In het geval de ingeslotene minderjarig is, wordt/worden in ieder geval de wettelijk vertegenwoordiger(s) in kennis gesteld.

De ambtenaar, belast met de inverzekeringstelling van de ingesloten minderjarige, licht tevens de Raad voor de Kinderbescherming in over de insluiting. Indien de ingeslotene meerderjarig is, worden derden slechts op verzoek van de ingeslotene in kennis gesteld. De ingeslotene wordt op deze keuzemogelijkheid gewezen. Daarbij wordt tevens gewezen op de mogelijkheid om schone kleding en/of lectuur te laten brengen.

In geval de ingeslotene een niet Nederlands ingezetene is en het door omstandigheden niet mogelijk is iemand in kennis te stellen van de verblijfplaats van ingeslotene, dan wordt de ambassade of het consulaat van het land waarvan de ingeslotene ingezetene is, nadat hij op deze keuzemogelijkheid is gewezen, op zijn verzoek, en in het geval van een minderjarige altijd, geïnformeerd dat deze van zijn vrijheid is beroofd. (Circulaire Minister van Justitie, kenmerk 600254/97/DJI, onderwerp Consulaire Bijstand aan Gedetineerde Vreemdelingen, dd. 5 februari 1997)

3.8. Advocatuur, Vroeghulp Stichting Reclassering Nederland, Mobiele telefoons

3.8.1. Raadsman/-vrouw

De verdachte (of diens wettelijke vertegenwoordiger, of bij gebrek hieraan de familie van de verdachte) is te allen tijde bevoegd een raadsman te kiezen en zich door hem te laten bijstaan. De verdachte wordt daartoe, telkens wanneer hij dat verzoekt, zoveel mogelijk de gelegenheid gegeven om zich met zijn raadsman in verbinding te stellen. Dit geldt ook tijdens de periode dat de verdachte voor onderzoek wordt opgehouden. (Artikel 38 Wetboek van Strafvordering)

De ambtenaar, belast met de inverzekeringstelling van de ingeslotene, licht de piketcentrale in over de insluiting middels de automatische aanmaak van een bericht in de arrestantenadministratie. In dit bericht wordt duidelijk aangegeven of de in verzekering gestelde ingeslotene medeverdachten heeft met de aanduiding: 'tegenstrijdige belangen'. Indien de ingeslotene te kennen geeft dat hij eerder voor eigen kosten bijstand van een raadsman wenst, dan wordt die wens onder vermelding van de naam van de betreffende raadsman in het eerder bedoelde bericht opgenomen.

Indien de ingeslotene op grond van de Vreemdelingenwet is ingesloten en wordt opgehouden ter vaststelling van diens identiteit of in bewaring is gesteld, draagt de hulpofficier van justitie zorg voor het in kennis stellen van de piketcentrale.

De raadsman heeft het recht zijn cliënt alléén te spreken, onder het vereiste toezicht, en met

inachtneming van de huishoudelijke reglementen. De raadsman maakt daartoe een afspraak met de chef van dienst van het cellencomplex, indien de ingeslotene in een cellencomplex verblijft, of met de chef van dienst van het korpsonderdeel, indien de ingeslotene aldaar verblijft. Het formulier 'Verklaring optreden piket' dient direct na het bezoek te worden ondertekend door een ambtenaar van politie (Zie ook artikel 50 Wetboek van Strafvordering).

Met betrekking tot de rechten en plichten van de politie en advocatuur wordt verder verwezen naar de 'Werkinstructie Hulpofficier van Justitie' welke is verwoord in het document 'Praktische handelwijze n.a.v. beleidslijn College van PG's'.

3.8.2. *Vroeghulp Stichting Reclassering Nederland*

Instellingen die binnen de regio Amsterdam-Amstelland namens de Stichting Reclassering Nederland vroeghulp verlenen zijn:

- Reclassering Nederland;
- Reclassering Leger des Heils;
- Jellinek (Justitiële Verslavingszorg).

De sociale vroeghulp van de Reclassering beoogt het bieden van reclasseringshulp aan strafrechtelijk meerderjarigen; dit geldt ook voor vreemdelingen tenzij deze reeds ter beschikking van het Bureau Vreemdelingenpolitie zijn gesteld.

De uitvoering van de vroeghulp vindt plaats aan de hand van de door de Piketcentrale aan het Amsterdamse verdeelcentrum van de Stichting Reclassering Nederland per fax verstuurd verzekeringsstellingen. Op het verdeelcentrum wordt op basis van de historie en de aanwijzingen in de melding bepaald naar welke reclasseringsorganisatie deze verdeeld wordt.

De vroeghulpverlener wordt op dezelfde wijze tot de ingeslotene toegelaten als de raadsman.

Met verzoeken van de Reclassering met betrekking tot de zorg voor de ingeslotene wordt zo veel mogelijk rekening gehouden.

De hulpofficier van justitie neemt onmiddellijk uit eigen beweging contact op met de Reclassering indien blijkt dat de ingeslotene de zorg heeft over minderjarigen, hulpbehoevenden of dieren.

3.8.3. *Mobiele telefoons*

Het is bezoekers van ingeslotenen, waaronder raadsliden en medewerkers van de Reclassering en Justitiële Verslavingszorg, niet toegestaan zich binnen een cellencomplex te bevinden terwijl zij in het bezit zijn van één of meerdere mobiele telefoons. Zij dienen deze uitgeschakeld in bewaring te geven bij de dienstdoende arrestantenverzorger bij binnenkomst van een bureau of cellencomplex, voorafgaand aan het bezoek. Bij weigering wordt hen geen toegang tot het cellencomplex verleend. (Brief van wnd. fgd. Hoofdofficier van Justitie B.J. Swagerman, kenmerk

BJS/mw/345 dd. 28 april 2000 aan de balie)

Binnen de bij het korps in gebruik zijnde gebouwen waar ingeslotenen worden opgehouden dient dit op voldoende wijze kenbaar te worden gemaakt.

3.9. Plaats van insluiting

3.9.1. Plaatsing in een cel of dagverblijf

Insluiting in een politiecel of dagverblijf is mogelijk indien een persoon rechtens van zijn vrijheid is beroofd.

Mededaders worden door de chef van dienst of op diens aangeven zodanig over de verschillende ruimten verdeeld dat de mogelijkheden tot (spreek)contact zo gering mogelijk zijn.

Ingeslotenen waarop een insluitingfouillering is toegepast worden niet in hetzelfde dagverblijf geplaatst als ingeslotenen, die (nog) niet aan een insluitingfouillering zijn onderworpen.

Groepen arrestanten

Bij grootschalig optreden in het kader van de Openbare Orde, zoals demonstraties en voetbalwedstrijden, waarbij grotere aantallen arrestanten tegelijkertijd worden aangehouden en bij een cellencomplex zullen worden aangeleverd, kunnen deze verdachten zonder aan een insluiting- of veiligheidsfouillering te zijn onderworpen, in afwachting van hun insluiting, worden opgehouden in een daartoe ingerichte ruimte of passantenverblijf.

Bij de insluiting in een cellencomplex wordt de ingeslotene de werking van de oproepknop en overige technische voorzieningen getoond en uitgelegd.

Een cel is ongeschikt voor insluiting als:

- de oproepinstallatie niet werkt;
- de verlichting defect is;
- het toilet defect is;
- de brandmelder defect is;
- de cel in vervuilde toestand is achtergelaten als bedoeld onder punt 6.1;
- de verwarming defect is c.q. de temperatuur niet regelbaar is.

3.9.2. Plaatsing in een observatiecel

Van de observatiecel dient zeer terughoudend gebruik gemaakt te worden. Plaatsing in een observatiecel kan alleen indien dit gebeurt voor de bescherming van de ingeslotene zelf. De beslissing tot het plaatsen in een observatiecel dient genomen te worden door een hulpofficier van justitie indien sprake is van een verdachte van een strafbaar feit.

Indien een persoon voor zijn eigen veiligheid moet worden ingesloten op grond van artikel 2

Politiewet, dan is toestemming vereist van het regioprojectbureau Problematische personen.

Na de beslissing tot plaatsing in een observatiecel wordt een arts van de GGD voor de screening opgeroepen. De arts beslist of tevens de komst van de afdeling Vangnet & Advies noodzakelijk is. Op last van de hulpofficier van justitie wordt de ingeslotene medegedeeld dat hij middels een videocamera geobserveerd wordt. (Artikel 31 Ambtsinstructie voor de Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar) Hiervan dient een mutatie te worden opgemaakt in de arrestantenadministratie. Het verblijf in een observatiecel dient zo kort mogelijk te zijn. De hulpofficier van justitie beslist tot beëindiging van het gebruik van de observatiecel. Bij een verblijf van langer dan 24 uur dient de arts van de GGD te beslissen of het verblijf in de observatiecel moet worden voortgezet.

Personen die door hun geestesgesteldheid een gevaar voor zichzelf of hun omgeving vormen worden in principe niet ingesloten in een politiecel, tenzij een lid van de Korpsleiding daarvoor toestemming heeft gegeven. Deze toestemming wordt in de arrestantenadministratie gelogd. Er dient in dat geval contact te worden opgenomen met een arts van de GGD voor mogelijke plaatsing in de Spoedeisende Psychiatrische Opvang Ruimte (SPOR).

Tevens dient de piketfunctionaris van het regioproject Problematische personen in kennis te worden gesteld. (Zie punt 3.9.2.)

Voor de wijkteams Amstelveen-Noord, Amstelveen-Zuid, Aalsmeer en Uithoorn geldt van maandag t/m vrijdag tussen 09.00 en 16.30 uur een afzonderlijke regeling met de crisisdienst van Amstelmere.

In de avond- en nachturen, tussen 16.30 en 08.30 uur, alsmede in het weekeinde is een regeling van kracht met de crisisdienst van De Geestgronden, locatie Spaarnepoort.

4. Gang van zaken met betrekking tot de verzorging

4.1. Lichamelijk welbevinden

Voor wat betreft de voorschriften in het kader van het verstrekken en reinigen van slaapfurnituren, eten en drinken, douchen, scheren en tandverzorging wordt verwezen naar de interne richtlijnen van Arrestantenzorg. (Artikel 15 lid 1 sub b Besluit beheer regionale politiekorpsen)

4.2. Geestelijk welzijn (Artikel 15 lid 4 Besluit beheer regionale politiekorpsen)

Voor wat betreft de voorschriften in het kader van roken, reageren op verzoeken, luchten (Artikel 15 lid 2 Besluit beheer regionale politiekorpsen Stb 224/1994), bezoek, lectuur en muziek, geloofsovertuiging en levensbeschouwing, brieven, cadeautjes, pakjes en telefoneren wordt

verwezen naar de interne richtlijnen van Arrestantenzorg, vermeld op Intranet.

4.3. Zorgvuldigheid van verzorging

4.3.1. Controle lichamelijk welbevinden

Iedere ingeslotene wordt in de nachtelijke uren om de twee uur gecontroleerd.

Indien een ingeslotene medische klachten heeft of wanneer er bij deze persoon medicijnen zijn aangetroffen wordt overlegd met een arts.

Indien een verpleegkundige (op korte termijn) in het pand aanwezig is kan, als er twijfel bestaat over het bestaan van dit soort aanwijzingen, ervoor gekozen worden eerst de verpleegkundige ter plaatse te roepen om te beoordelen of er aanwijzingen zijn dat medische bijstand geboden is. De ingeslotene wordt in dat geval overdag éénmaal per uur gecontroleerd, tenzij een arts aangeeft dat dit in meer of mindere mate dient te gebeuren. In het geval een arts is gewaarschuwd, wordt de ingeslotene tenminste elk kwartier in de cel gecontroleerd. (Artikel 34 Ambtsinstructie voor Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar)

Tijdstip categorie	Overdag O-M-dienst	's nachts N-dienst
Ingesloten zonder medische klachten	Eénmaal per uur	Eénmaal per twee uur
Verslaafden na bezoek somatisch arts	Eénmaal per uur	Eénmaal per twee uur
Ingesloten 'lichte klachten' Verpleegkundige/Arts gewaarschuwd.	Eénmaal per uur	Eénmaal per uur
Ingesloten 'ernstige klachten' Arts gewaarschuwd.	Eénmaal per kwartier en zo nodig permanent toezicht in fwachting van arts.	Eénmaal per kwartier en zo nodig permanent toezicht in fwachting van arts.
Ingesloten na bezoek arts.	Conform voorschriften arts, anders conform tabel.	Conform voorschrift arts, anders conform tabel.

De controles mogen samenvallen met de tijdstippen van het verstrekken van maaltijden en drinken. Tijdens de verhoren is de verhorend ambtenaar verantwoordelijk voor de controle op het lichamelijk welbevinden van de ingeslotene. Tijdens de nachtelijke controles is het niet nodig dat ingeslotenen gewekt worden, maar dient er uitsluitend op gelet te worden of er zich, in vergelijking met een vorige controle, een waarneembare verandering in de lichaams-houding heeft plaatsgevonden die het wekken van de ingeslotene rechtvaardigt om zich te kunnen overtuigen van het welzijn van de ingeslotene. Tevens wordt gecontroleerd of de celdeuren goed zijn afgesloten. Indien aanwezig dient er in iedere cel een nachtverlichting te branden, waardoor een deugdelijke nachtelijke controle op het welzijn van de ingeslotenen kan plaatsvinden.

4.3.2. *Contacten met somatisch arts (Artikel 15 lid 3 Besluit beheer regionale politiekorpsen)*

Indien de ingeslotene in verband met zijn lichamelijke of geestelijke toestand vraagt om medische bijstand of om medicijnen wordt met een somatisch arts van de GGD of een psychiater overlegd. Het overleg met de arts zal zoveel mogelijk telefonisch plaatsvinden. Mocht na dit telefonisch overleg blijken dat de ingeslotene in persoon gezien moet worden, dan zal er een bezoek van de arts plaatsvinden.

In het geval dat de ingeslotene vraagt om medische bijstand van zijn eigen huisarts stelt de chef van dienst die arts daarvan op de hoogte. Van dit verzoek van de ingeslotene wordt melding gemaakt in de arrestantenadministratie. De kosten van medische behandeling door de eigen huisarts zijn voor rekening van de ingeslotene.

Indien de ingeslotene ernstige ontwenningverschijnselen vertoont, dan wordt voor overleg altijd contact opgenomen met de arts van de GGD.

De behandeling door de verpleegkundige, arts of psychiater van de ingeslotene prevaleert boven het belang van de dienst. De te hulp geroepen verpleegkundige, arts, psychiater of andere medische instantie wordt zoveel mogelijk ondersteund en voorzien van alle relevante informatie. De aanwijzingen van de verpleegkundige, arts, psychiater of andere medische instantie dienen onverkort te worden opgevolgd. (Artikel 32 Ambtsinstructie voor Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar)

Indien de arts het noodzakelijk acht dat een ingeslotene voor onderzoek en/of opname naar een ziekenhuis moet worden overgebracht, dient daaraan gevolg te worden gegeven. Van dit vervoer, alsmede indien de ingeslotene wordt opgenomen in een ziekenhuis wordt de wijkteamchef of chef van het betreffende onderdeel waarvoor de ingeslotene is ingesloten in kennis gesteld. Deze beslist of wordt voorzien in een permanente bewaking, al dan niet in uniform. Van de opname en overige bijzonderheden wordt melding gemaakt in de arrestantenadministratie. Indien het zich laat aanzien dat de ziekenhuisopname voor langere tijd zal zijn, bestaat de mogelijkheid de ingeslotene op te laten nemen in het Penitentiair Ziekenhuis in Scheveningen. De ingeslotene moet dan wel via de Officier van Justitie door de Rechter-commissaris in bewaring worden gesteld.

Indien de ingeslotene een strafvorderlijk in bewaring gestelde betreft dan dient bij ziekenhuisopname de zaak- of piketofficier van Justitie door de chef van dienst te worden gewaarschuwd. De Officier van Justitie beslist over eventuele bewaking.

Na ziekenhuisbezoek dient de ingeslotene opnieuw een insluitingfouillering te ondergaan.

4.3.3. *Verpleegkundige*

Naast de in 4.3.2. genoemde procedure betreffende het overleg met en de inzet van een arts

kunnen aan de cellencomplexen ingeslotenen die daarvoor in aanmerking komen ook bezocht worden door een verpleegkundige. Dit laat dus onverlet de voornoemde verplichtingen uit hoofde van artikel 32 van de Ambtsinstructie, waaronder die welke overleg met een arts voorschrijven. Het voorgeschreven overleg met een arts kan worden gevoerd door de chef van dienst of door een verpleegkundige, in aanwezigheid van de chef van dienst, die direct na afloop van dat overleg van de resultaten ervan op de hoogte gesteld moet worden en die zorg draagt voor de onder 4.3.4. genoemde registratie van dit overleg.

4.3.4. Melding in het geautomatiseerd systeem (BVH)

Van het verzoek om een arts door de ingeslotene alsmede het verzoek zelve aan de arts of psychiater en het bezoek van de arts of psychiater alsook diens aanwijzingen met betrekking tot het omgaan met de ingeslotene dient in de arrestantenadministratie van het geautomatiseerde systeem (BVH) te worden opgenomen. Medische informatie wordt in de patiëntenadministratie van de GGD opgenomen.

4.3.5. Medicijnen

Medicijnen (ook methadon) worden alleen verstrekt op voorschrift van een arts, een bevoegd verpleegkundige of een psychiater, ook al is de ingeslotene in het bezit van medicijnen bij binnenkomst. Van bezoek van de arts, de verpleegkundige en/of de psychiater en van diens instructies wordt een uitgebreide registratie bijgehouden, evenals van alle medicijnverstrekkingen. De anticonceptiepil die de vrouwelijke ingeslotene reeds in haar bezit heeft kan zonder tussenkomst van de arts of verpleegkundige verstrekt worden.

Medicijnen kunnen worden afgehaald bij de apotheek op rekening van de Regiopolitie Amsterdam-Amstelland, Crediteurenboekhouding, gebouw de Eenhoorn.

Politiepersoneel in burger dient zich bij het afhalen te legitimeren.

Medicijnen die achtergebleven zijn na heenzending van ingeslotenen worden verzameld en behandeld conform de protocollen van de GGD.

Indien in de fouillering van de ingeslotene medicijnen, recepten of briefjes van artsen worden aangetroffen dient terstond een verpleegkundige of arts te worden gewaarschuwd. (Aanbeveling Commissie Toezicht op Politiecellen 1991:3.1)

5. Bijzondere groepen ingeslotenen

5.1. Persoonlijke kenmerken

5.1.1. Geïntoxiceerden

Onder geïntoxiceerden wordt verstaan: personen die onderhevig zijn aan inwerking of nawerking van alcohol en/of drugs/medicijnen.

Geïntoxiceerden die blijkens het in samenwerking met de GGD opgestelde stroomschema medische zorg behoeven hebben recht op een zo spoedig mogelijke medische behandeling. Aanwijzingen van een verpleegkundige of arts dienen onverkort uitgevoerd te worden. Aan een geïntoxiceerde dient extra aandacht geschonken te worden en hij dient vaker gecontroleerd te worden. Aan geïntoxiceerden worden geen medicijnen verstrekt anders dan door tussenkomst van een verpleegkundige of arts. De geïntoxiceerde dient zo spoedig mogelijk te worden overgedragen aan het eigen zorgkader of aan het sociaal-medisch zorgkader. (Artikel 25 Ambtsinstructie voor Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar)

5.1.2. Ingeslotenen met afwijkend gedrag

Indien een ingeslotene afwijkend gedrag vertoont, hetgeen leidt tot gevaar voor de ingeslotene zelf, de verzorgers en/of derden, dient onverwijld contact opgenomen te worden met een verpleegkundige of arts. Aanwijzingen van de verpleegkundige of arts worden onverkort uitgevoerd. Er dient in een dergelijk geval gestreefd te worden naar een zo kort mogelijk verblijf in een cellencomplex.

5.1.3. Minderjarigen

Minderjarigen worden zoveel mogelijk gescheiden van volwassen ingeslotenen. Ouders en/of voogd worden zo spoedig mogelijk door of vanwege de chef van dienst van het behandelend korps onderdeel in kennis gesteld. Minderjarigen hebben recht op bezoek van ouders en/of voogd, gelijk aan de regelgeving voor een raadsman. Met wensens omtrent de geestelijke verzorging van minderjarige ingeslotenen, die kenbaar worden gemaakt door de degenen die de ouderlijke macht of voogdij over hen uitoefenen, wordt zoveel mogelijk rekening gehouden. Hetzelfde geldt dienaangaande voor het weloverwogen oordeel van de ingeslotene zelf.

Indien de aard van het strafbare feit en de huiselijke omstandigheden dit toelaten, kan de nachtrust worden genoten op een nader door de hulpofficier van justitie te bepalen adres. (Zie ook Artikel 491 Wetboek van Strafvordering)

5.1.4. *Moeder met kind*

Indien de moeder wordt ingesloten kan het kind, dat niet van haar kan worden gescheiden (bv. wegens het krijgen van borstvoeding), mede in het cellencomplex worden ingesloten. Aldaar zijn voorzieningen aanwezig voor de opvang van jonge kinderen. Het verblijf van dit kind wordt beëindigd zodra het de zorg van de moeder kan ontberen. Voor zover de ingeslotene niet zelf in de behoefte van het met haar in het cellenblok verblijvende kind kan voorzien, geschiedt zulks door de Dienst Regionale Recherche, Bureau Zedenpolitie.

5.2. **Kenmerken van rechtspositie**

5.2.1. *Ingeslotenen Vreemdelingenwet*

Voor ingeslotenen die ingevolge de Vreemdelingenwet zijn ingesloten en/of in vreemdelingenbewaring zijn gesteld, geldt in principe dat zij alleen van hun vrijheid zijn beroofd, maar verder geen enkele beperking hoeven te ondervinden, anders dan uit veiligheidsoverwegingen. Voor uit te zetten vreemdelingen kan alleen bagage worden aangenomen die zij van de vervoersmaatschappij mogen meenemen bij hun uitzetting.

De hulpofficier van justitie draagt zorg voor het in kennis stellen van de piketcentrale en van de Immigratie- en Naturalisatie Dienst (IND) van het Ministerie van Justitie.

De tenuitvoerlegging van vreemdelingenbewaring op een politiebureau gedurende meer dan 10 dagen dient zoveel mogelijk te worden voorkomen. De tijd ter vaststelling van de identiteit en verblijfsrechtelijke positie en op grond van strafrechtelijke detentie dient in beginsel niet te worden meegenomen in de berekening van deze termijn. Ook de dag waarop de bewaring is bevolen hoeft niet te worden meegeteld. (Tussentijds bericht Vreemdelingencirculaire TBV 2002/55 betreffende wijziging Vreemdelingenwet 2000, hoofdstuk A5/5.3.6.1. Vreemdelingencirculaire 2000)

De termijn van 10 dagen kan alleen overschreden worden op grond van bijzondere omstandigheden of zwaarwegende belangen.

5.2.2. *Preventief gehechten*

Preventief gehechten zijn ingesloten in een cellencomplex in afwachting van plaatsing in een Huis van Bewaring. Zij worden voor ten hoogste 6 dagen geplaatst in een cellencomplex.

5.2.3. *Veroordeelden*

Veroordeelden dienen zoveel mogelijk te worden ondergebracht in een Huis van Bewaring. Maximumtermijn van plaatsing in een cellencomplex is 10 dagen.

5.2.4. *Gesignaleerde gedetineerden*

Ingeslotenen die zijn aangehouden omdat zij zijn ontvlucht uit een penitentiaire inrichting, dan wel niet van verlof zijn teruggekeerd, worden aangemeld bij het Landelijk Coördinatiecentrum Arrestanten (LCA), onderdeel van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB). Het LCA zorgt ervoor, na overleg met het Bureau Capaciteitsplanning & Logistiek van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), dat de Dienst Vervoer & Ondersteuning (DV&O) van DJI de gesignaleerde vervoert naar een Huis van Bewaring.

Van de aanhouding wordt door de politieambtenaar die de aanhouding heeft verricht een formulier M-121 opgemaakt. Het bureau Regionale Incasso, Controle en Opsporing (RICO) van de Dienst Controle Infrastructuur Verkeer (DCIV) verwerkt dit formulier vervolgens als een reguliere aanhouding.

5.2.5 *Bolletjesslikkers* (Procedure Bolletjesslikkers)

5.2.5.1. Koeriers

De zogenaamde bolletjesslikkers (koeriers van bolletjes cocaïne per vliegtuig) die zijn aangehouden binnen het grondgebied van de politieregio Amsterdam-Amstelland en waarvan de ingeslikte hoeveelheid bolletjes het lichaam nog niet heeft verlaten dienen onder medisch toezicht te worden ingesloten.

Door tussenkomst van de coördinator van het Coördinatiecentrum Cellen (CCC) wordt de verdachte overgebracht naar en geplaatst in het voor productie van de bolletjes cocaïne ingerichte deel van het Detentiecentrum Schiphol van de Koninklijke Marechaussee.

5.2.5.2. Dealers

Dealers van verdovende middelen, die tijdens hun aanhouding zogenaamde handelsbolletjes met verdovende middelen inslikken, worden ingesloten in één van de cellen van de cellencomplexen binnen de regio. Onder handelsbolletjes wordt verstaan: bolletjes cocaïne welke zodanig zijn versneden en gering van inhoud dat nagenoeg geen gevaar bestaat voor de gezondheid van de verdachte en waarvan de stof in het algemeen niet belangrijk is voor de bewijsvoering.

De verdachte dient in een dergelijk geval te worden onderzocht door een forensisch arts om vast te stellen of presentatie en behandeling in een ziekenhuis gewenst is. Indien nodig presenteert het korpsonderdeel de verdachte in het ziekenhuis en verzorgt tevens de bewaking van de arrestant. Indien opname in het ziekenhuis gewenst is wordt de bewaking in overleg met de Officier van Justitie geregeld.

Bij insluiting in een cellencomplex dient extra aandacht te worden besteed aan zo'n verdachte. In

de arrestantenadministratie dient te worden vermeld dat de verdachte (ingeslotene) bolletjes cocaïne in zijn lichaam heeft (gehad).

6. Hygiëne

6.1. Reiniging van cellen

Iedere cel dient dagelijks gereinigd te worden, tenzij deze na het vertrek van de ingeslotene is schoongemaakt en niet meer in gebruik is genomen. De cellen worden wekelijks intensief gereinigd.

De cel wordt buiten gebruik gesteld indien deze in vervuilde toestand is achtergelaten, totdat deze is gereinigd. Indien bekend is dat een ingeslotene een besmettelijke ziekte heeft, dan wordt zijn cel bij vertrek ontsmet.

In een verontreinigde cel worden geen personen ingesloten.

6.2. Vervuiling en vernieling van cellen door ingeslotenen

In geval van vervuiling dient de ingeslotene, voor zover mogelijk, zelf de ruimte te reinigen. In geval van vernieling wordt door de chef van dienst van het cellencomplex aangifte gedaan. De ingeslotene wordt voor vertrek hieromtrent gehoord. Het korps voegt zich in dit afzonderlijke strafproces als benadeelde partij voor de geleden schade.

6.3. Reiniging van kleding

Het wassen van kleding van een ingeslotene dient mogelijk te zijn en op diens verzoek te geschieden bij een verblijf van meer dan drie dagen. Indien de kleding niet gereinigd kan worden dient aan de ingeslotene vervangende kleding én vervangend schoeisel (plastic beschermhoesjes) te worden verstrekt. Derden (bijv. familieleden) worden in de gelegenheid gesteld om schone kleding te brengen. De kleding kan - na controle - worden overhandigd aan de ingeslotene.

Alle bijzonderheden met betrekking tot kledingstukken worden vermeld in de arrestantenadministratie. Ingeslotenen worden niet ontkleed vervoerd of in een verblijfsruimte geplaatst tenzij dit voor hun eigen veiligheid strikt noodzakelijk is. De chef van dienst is hiervoor verantwoordelijk.

7. Poging tot zelfdoding en overlijden in een politiecellencomplex

7.1. Poging tot zelfdoding

Indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat een ingeslotene een poging tot zelfdoding zal

ondernemen, wordt de ingeslotene op last van een hulpofficier van justitie geplaatst in een observatiecel. (Artikel 31 Ambtsinstructie voor Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar)

Indien een ingeslotene als gevolg van een poging tot zelfdoding gewond is geraakt, worden alle bepalingen van punt 4.3.2. overeenkomstig toegepast.

Van iedere poging tot zelfdoding wordt het 'Modelmeldingsformulier sterfgevallen en pogingen tot zelfdoding', zoals vastgesteld bij de ministeriële regeling van 20 april 1994, kenmerk EA94/U898 en 430280/594/GBJ, ingevuld en ingezonden naar het Ministerie van Binnenlandse zaken. (Artikel 15 lid 7 Besluit beheer regionale politiekorpsen)

De verantwoordelijke van het betreffende cellencomplex stelt onverwijld de (Hoofd)Officier van Justitie van dit voorval in kennis.

Een afschrift van bovengenoemd Modelmeldingsformulier wordt toegezonden aan de Commissie van Toezicht voor de Politiecellen. (Jaarverslag Commissie van Toezicht voor de Politiecellen 2002, hoofdstuk 7)

7.2. Overlijden in politiecellencomplex

Bij vermoeden van overlijden van een ingeslotene wordt onmiddellijk een ambulance gewaarschuwd. Indien ambulancepersoneel dit noodzakelijk acht wordt de ingeslotene met de grootst mogelijke spoed naar een ziekenhuis overgebracht.

In de overige gevallen draagt de chef van dienst van het bureau waar de ingeslotene verblijft of de chef van dienst in het cellencomplex zorg voor het afzetten van een zo groot mogelijk deel van de ruimte waarin de ingeslotene verbleef in afwachting van de leider van het betreffende onderzoeksteam.

Vervolgens wordt, afhankelijk van het onderdeel voor wie de ingeslotene is ingesloten, de verantwoordelijke chef of, bij afwezigheid daarvan, de chef van dienst in kennis gesteld. Deze draagt zorg voor het informeren van de Korpsleiding, de Officier van Justitie. De Rijksrecherche draagt zorg voor het in kennis stellen van verwanten van de overleden ingeslotene. Van ieder voorkomend geval wordt een deugdelijke registratie middels het 'Modelmeldingsformulier sterfgevallen en pogingen tot zelfdoding' opgemaakt, zoals vastgesteld bij de ministeriële regeling van 20 april 1994, kenmerk EA94/U898 en 430280/594/GBJ ingevuld en ingezonden naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken. (Artikel 15 lid 7 Besluit beheer regionale politiekorpsen)

8. Klachten en Commissie van Toezicht voor de Politiecellen

8.1. Klachten

De ingeslotenen hebben het recht klachten over de inrichting, zorg en bejegening binnen het politiegebouw of cellencomplex in te dienen bij de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland. Het is daarbij niet van belang of de ingeslotene valt onder het regime van het politiecellencomplex of onder het regime van het Huis van Bewaring. De chef van dienst waar de ingeslotene verblijft neemt kennis van de klacht en vult daartoe een klachtenformulier in.

8.2. Commissie van Toezicht voor de Politiecellen

De leden van de Commissie van Toezicht voor de Politiecellen (CPTC) Amsterdam-Amstelland zijn allen in het bezit van een door de Hoofdcommissaris van Politie ondertekend legitimatiebewijs. Zij hebben te allen tijde toegang tot alle ruimten waar ingeslotenen worden opgehouden.

Indien de bedrijfsvoering ernstig wordt verstoord, of in geval van gevaar voor de veiligheid van politieambtenaren of de leden van de CTPC kan de toegang tot de ruimte waar ingeslotenen worden opgehouden worden uitgesteld.

De leden van de CTPC mogen vrij spreken met ambtenaren van de Regiopolitie Amsterdam-Amstelland en met de ingeslotenen. Zij hebben inzage in de dagrapporten en de arrestantenadministratie. De CTPC oefent haar bevoegdheid uit in de gehele regio. De commissieleden worden door het cellencomplex of politiebureau begeleid naar de door hen gewenste ruimten.

9. Overdracht en heenzending

9.1. Overdracht

Bij overdracht van de ingeslotene aan een ander korpsonderdeel wordt de ingeslotene door de chef van dienst in de arrestantenadministratie op transport gesteld. De in beslag genomen goederen en de in bewaring genomen goederen worden gelabeld voor overdracht.

Wanneer ingeslotenen door een onderdeel ter vervoer worden aangeboden wordt de fouillering alleen overgenomen als betrokkene naar redelijke verwachting niet meer zal terugkeren aan dat onderdeel. Als de ingeslotene voor overnachting wordt aangeboden blijft de fouillering aan dat onderdeel achter.

De met transport belaste ambtenaren van Arrestantenzorg & Bestuurlijke Politiezorg nemen slechts de fouillering van ingeslotenen over van de verantwoordelijken aan het wijkteam en andere korpsonderdelen als de fouillering, voor zover de omvang van de goederen dit toelaat, is verpakt

in de standaard gebruikte zakken of draagtassen.

Geld, identiteitspapieren, waardepapieren, creditcards, pinpassen, sieraden, draagbare telefoons e.d. dienen te zijn verpakt in een gesloten waardezak. Op de waardezak staat de inhoud vermeld en de zak is voorzien van de vereiste handtekeningen. Medicijnen van de ingeslotene zijn verpakt in een afzonderlijke plastic zak.

Nadat de ingeslotene is overgebracht en voordat deze opnieuw wordt ingesloten wordt hij opnieuw aan een insluitingfouillering onderworpen.

Bij het overdragen van een ingeslotene aan een ander onderdeel, regiokorps of externe instantie worden de in beslag genomen en in bewaring genomen goederen, alsmede de voorgeschreven medicijnen aan de met het transport belaste ambtenaar overhandigd. Deze laatste ondertekent het afschrift van de in bewaring genomen goederen, zoals bedoeld in punt 3.4., onder vermelding van diens standplaats en stam- of kledingnummer. Overbrenging geschiedt door tenminste twee met transport belaste ambtenaren. Tevens worden een overdrachtsformulier en een uitdraai van de arrestantenadministratie gemaakt en deze worden ter beschikking gesteld van het onderdeel, regiokorps of instantie waaraan de ingeslotene wordt overgedragen. (Artikel 35 Ambtsinstructie voor de Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar)

De arts of verpleegkundige draagt er zorg voor dat medische bijzonderheden in een gesloten enveloppe beschikbaar zijn voor medisch personeel aan het onderdeel waar de arrestant aan wordt overgedragen.

9.2. Heenzending

Op last van de hulpofficier van justitie wordt de ingeslotene heengezonden. Bij het vertrek tekent de ingeslotene na ontvangst van de fouillering het afschrift van de fouilleringgegevens uit de arrestantenadministratie, als bedoeld in punt 3.4., voor ontvangst. Dit formulier wordt door de administratie van het onderdeel, vanwaar de heenzending plaats vindt, bewaard.

Ook de ambtenaar, belast met de heenzending, tekent het afschrift. Mocht de ingeslotene weigeren te tekenen, dan tekent de chef van dienst namens hem. Indien de weigering tot tekenen verband houdt met de vermissing van goederen, neemt de chef van dienst een verklaring van de ingeslotene op en stelt deze ter beschikking van de wijkteamchef of de teamleider Arrestantenzorg.

De ambtenaar, belast met de heenzending, zorgt ervoor dat bij de invrijheidstelling van een persoon die zichzelf niet kan verplaatsen vervoer en begeleiding voor die persoon beschikbaar is. (Artikel 36 Ambtsinstructie voor de Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar).

Minderjarigen worden na heenzending opgehouden totdat zij kunnen worden overgedragen aan

hun ouders of wettelijk vertegenwoordigers tenzij een hulpofficier van justitie anders beslist. De duur van dit oponthoud, alsmede de personalia van degene die de minderjarige heeft opgehaald, worden in de arrestantenadministratie gemuteerd.

De chef van dienst vergewist zich ervan dat een ingeslotene wordt heengezonden op last van een hulpofficier van justitie.

Uitzondering op bovenstaande vormt de gesignaleerde veroordeelde: Indien hij zijn (rest)straf heeft uitgezeten, dan wel de openstaande boetes heeft voldaan, kan de veroordeelde op last van een opsporingsambtenaar worden heengezonden. Overeenkomstig de regelingen in een Huis van Bewaring dient de heengezonden gesignaleerde veroordeelde te worden voorzien van een ontslagbewijs.

Een tussentijdse heenzending (zonder dat de gehele straf is ondergaan) geschiedt op last van de hulpofficier van justitie. Toestemming van een (executie) officier van justitie is in een dergelijk geval vereist.

10. Coördinatiecentrum Cellen

10.1. Plaatsen in cellen

De chef van dienst meldt aan de chef van dienst in het Coördinatiecentrum Cellen (CCC) dat een persoon conform punt 3.9.1. dient te worden geplaatst in een cel van een cellencomplex. De laatste bepaalt, aan de hand van de ter beschikking staande cellen, in welk cellencomplex de persoon zal worden ondergebracht en houdt daarvan een overzicht bij in de arrestantenadministratie.

10.2. Coördinatie van transporten

Het transporteren van ingeslotenen wordt gecoördineerd door het Coördinatiecentrum Cellen (CCC). Elke te transporteren ingeslotene dient te worden aangemeld bij het CCC. Het CCC deelt de transporten in en plaatst de te transporteren ingeslotenen op een transportlijst.

Voor het transport van ingeslotenen wordt in principe gebruik gemaakt van speciaal daartoe ingerichte arrestantenvoertuigen, tenzij het onderdeel zorg draagt voor transport.

11. Transport

11.1 Transport binnen de regio

Het binnen de regio transporteren van ingeslotenen tussen de bureaus en de cellencomplexen, de bureaus onderling, te lichten personen uit een Huis van Bewaring alsmede voor te geleiden

personen naar het arrondissementsparket (en vice versa) wordt in principe verricht door de centrale transporteenheid. Deze transporteenheid maakt deel uit van bureau Arrestantenzorg & Bestuurlijke Politiezorg en wordt aangestuurd door de coördinator van het CCC.

11.2 Transport buiten de regio

11.2.1. Transporten ten behoeve van justitie

Het transport van gedetineerden van de Arrondissementsparketten naar de bureaus in ons korps en de Huizen van Bewaring (en vice-versa) wordt gecoördineerd en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de Dienst Vervoer & Ondersteuning (DV&O) van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI).

11.2.2. Transport van gesignaleerden

Het transport van door ons korps aangehouden en voor andere regiokorpsen gesignaleerde ingeslotenen wordt gecoördineerd en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de DV&O van de DJI. Het transport wordt bij deze dienst aangemeld door of namens de chef van dienst van het CCC door middel van het daarvoor vastgestelde aanvraagformulier. Indien deze dienst niet in het transport kan voorzien, wordt het transport door de coördinator van het CCC in eigen beheer geregeld.

11.2.3. Transport van vreemdelingen

Het transport van uit te zetten vreemdelingen en vreemdelingen die geplaatst gaan worden in asielzoekerscentra wordt door het Bureau Verplaatsingen van het Bureau Vreemdelingenpolitie (van de DRR) aangemeld bij het CCC. Het transport wordt verricht onder verantwoordelijkheid van de DV&O van de DJI. Het transport wordt bij deze dienst aangemeld door de chef van dienst van het CCC middels het daarvoor vastgestelde aanvraagformulier. Indien deze dienst niet in het transport kan voorzien wordt het transport door de of namens de chef van dienst van het CCC in eigen beheer geregeld.

11.3. Transport van minderjarigen

11.3.1. Minderjarigen waarvan o.a.t. wordt verzocht namens ouders/voogd

Voor het vervoer van minderjarigen waarvan de opsporing, aanhouding en terugbezorging wordt verzocht namens de ouders of voogd zijn de ouders of voogd verantwoordelijk.

11.3.2. Minderjarigen waarvan o.a.t. wordt verzocht door tehuis/inrichting

Het transport van minderjarigen waarvan de opsporing, aanhouding en terugbezorging wordt

verzocht namens de gesloten particuliere of rijksjustitiële inrichting waar de minderjarige op **strafrechtelijke** dan wel op **civielrechtelijke** basis was geplaatst is toebedeeld aan de DV&O van de DJI.

De minderjarige dient na aanhouding te worden aangemeld bij het Landelijk Coördinatie-centrum Arrestatiebevelen (LCA).

Als contactpersoon voor het LCA binnen het korps is aangewezen het bureau RICO van de DCIV. In spoedeisende gevallen en bij afwezigheid van de medewerkers van bureau RICO treedt de chef van dienst van het CCC op als contactpersoon.

Indien de o.a.t. van een minderjarige wordt verzocht door een **niet**-gesloten inrichting (bijv. internaat van een stichting) wordt door of namens dat internaat transport geregeld.

11.4. Transport gewonden/patiënten/bolletjesslikkers

Transport van gewonde ingeslotenen, alsmede ingeslotenen waarbij de arts een medisch probleem heeft vastgesteld geschiedt op een wijze zoals door de arts aangegeven.

Transport van zgn. bolletjesslikkers tussen een wijkteambureau en een van de cellencomplexen in de regio dan wel het Detentiecentrum Schiphol geschiedt in principe met de reguliere arrestanten-voertuigen, tenzij vervoer op voorschrift van een arts op andere wijze dient plaats te vinden.

Inwerkingtreding

Dit dienstvoorschrift treedt in werking op de dag van de bekendmaking.

De Korpschef van het regionaal politiekorps Amsterdam-Amstelland,

drs. B.J.A.M. Welten.

Hoofdcommissaris

Toelichting

Bij het dienstvoorschrift 'Arrestantenzorg' is (nog) geen toelichting.

7. Dienstvoorschrift Zorg voor en bejegening van ingeslotenen in cellencomplexen

Landelijke Kwaliteitskring Arrestantenzorg & Parketpolitie

Algemeen Huishoudelijk Reglement

Versie 2012

Onderwerp: Huishoudelijk Reglement

Zorg voor en bejegening van ingeslotenen in politiecellencomplexen

Accreditatie:

Dit Huishoudelijk Reglement heeft tot doel uniforme, landelijke geldende (al dan niet wettelijk voorgeschreven) afspraken en processen weer te geven.

Desondanks kan (behoudens de wettelijke voorschriften) worden afgeweken van dit reglement.

Per korps kan de situatie verschillen waardoor dit reglement (nog) NIET formeel is afgeprocedeerd en derhalve niet kan gelden als landelijk beleid.

Inhoudsopgave

Overweging

1. Definities

2. Verantwoordelijkheden binnen de organisatie

2.1. Verantwoordelijkheid voor de zorg en bejegening van ingeslotenen in centrale cellencomplexen

2.2. Verantwoordelijkheid voor de inrichting van de cellencomplexen

2.3. Bekwaamheid verzorgers en toezichhouders

2.4. Verantwoordelijkheden voor maatregelen tegen brand

2.5. Verbod vuurwapens in cellencomplexen

3. Chronologische gang van zaken bij insluiting

3.1. Insluiting algemeen

- 3.2. Insluitingsfouillering
- 3.3. Bewaring goederen
- 3.4. Ongewenste goederen in de cel
- 3.5. Informatievoorziening
- 3.6. Kennisgeving van insluiting aan derden
- 3.7. Advocatuur & Reclassering & Justitiële Verslavingszorg
  - 3.7.1. Raadsman/-vrouw
  - 3.7.2. Reclassering
  - 3.7.3. Justitiële Verslavingszorg
  - 3.7.4. Mobiele telefoons
- 3.8. Plaats van insluiting
  - 3.8.1. Plaatsing in een cel of dagverblijf
  - 3.8.2. Plaatsing in een observatiecel

4. Gang van zaken m.b.t. de verzorging

- 4.1. Lichamelijk welbevinden
  - 4.1.1. Verstrekken en reinigen van slaapfurnituren
  - 4.1.2. Eten
  - 4.1.3. Drinken
  - 4.1.4. Douchen
  - 4.1.5. Scheren
  - 4.1.6. Tandverzorging
- 4.2. Geestelijk welzijn
  - 4.2.1. Roken
  - 4.2.2. Reageren op verzoeken
  - 4.2.3. Bezoek
  - 4.2.5. Lectuur en muziek
  - 4.2.6. Geloofsovertuiging en levensbeschouwing
  - 4.2.7. Brieven, cadeautjes, pakjes
  - 4.2.8. Telefoneren
- 4.3. Zorgvuldigheid van verzorging
  - 4.3.1. Controle lichamelijk welbevinden
  - 4.3.2. Contacten met somatisch arts
  - 4.3.3. Contacten met psychiater
  - 4.3.4. Melding in geautomatiseerd systeem

4.3.5. Medicijnen

5. Bijzondere groepen ingeslotenen

5.1 Persoonlijke kenmerken

5.1.1. Geïntoxiceerden

5.1.2. Ingeslotenen met afwijkend gedrag

5.1.3. Minderjarigen

5.1.4. Moeder met kind

5.2. Kenmerken van rechtspositie

5.2.1. Ingeslotenen Vreemdelingenwet

5.2.2. Preventief gehechten

5.2.3. Veroordeelden

5.2.4. Gesignaleerde gedetineerden

6. Hygiëne

6.1. Reiniging van cellen

6.2. Vervuiling en vernieling van cellen door ingeslotenen

7. Poging tot zelfdoding en overlijden in een politiecellencomplex

7.1. Poging tot zelfdoding

7.2. Overlijden in politiecellencomplex

8. Klachten en Commissie Toezicht voor Politiecellen

8.1 Iedere Politieregio heeft een eigen CTPC

9. Overdracht en heenzen

9.1. Overdracht

9.2. Heenzending

10. Transport

10.1. Transport ten behoeve van justitie

10.2. Transport van gesignaleerden

10.3. Transport van vreemdelingen

10.4. Transport van minderjarigen

10.4.1. Minderjarigen waarvan o.a.t. wordt verzocht namens ouders/voogd

10.4.2. Minderjarigen waarvan o.a.t. wordt verzocht door tehuis/inrichting

10.5. Transport van gewonden/patiënten

Overweging²⁰

Verzorgen van arrestanten is een kerntaak van de politie. Deze taak vraagt persoonlijke en materiele voorzieningen: deskundig personeel en voldoende celruimte, waarvan de kwaliteit voldoet aan wettelijk vastgestelde normen²¹. De verzorgende taak is principieel gescheiden van de opsporende werkzaamheden.

Iedereen die met de politie in aanraking komt heeft recht op een professionele behandeling. Dit geldt in het bijzonder voor de mensen die tegen hun wil worden ingesloten. Zij zijn gedurende de periode van insluiting volledig afhankelijk. Ingeslotenen hebben recht op een goede behandeling. Zij zijn immers van hun vrijheid beroofd en aan de zorg van de politie toevertrouwd. Dat houdt in dat de politie verantwoordelijk is voor hun veiligheid en relatief welbevinden. De politie draagt op professionele wijze, binnen de daarvoor geldende wettelijke en humane richtlijnen en opvattingen, zorg voor de veiligheid en het relatieve welbevinden van de aan de zorg van de politie toevertrouwde ingeslotenen en arrestanten. Als richtsnoer bij interpretatievrijheid kan gelden: 'Behandel ingeslotenen zoals u ook behandeld wil worden'.

1. Definities

In dit reglement wordt verstaan onder:

- Ingeslotene: de persoon, die rechtens van zijn vrijheid is beroofd en is ingesloten in een politiecellencomplex van het Regiokorps, alsmede de persoon die ten behoeve van de nood hulpverlening aan hem in een bureau van het korps is ondergebracht.
- Cel: een afsluitbare ruimte in een cellencomplex geschikt voor het dag- én nachtverblijf van een ingeslotene.
- Ophoudkamer: Zie definiëring Commissie van toezicht.
- Hulpofficier van Justitie: de politieambtenaar in de rang van inspecteur of hoger

---

²⁰ Artikel 16 Besluit beheer regionale politiekorpsen.

1. De korpsbeheerder wijst een ambtenaar van politie aan die wordt belast met de leiding van het politiecellencomplex en het toezicht op de ingeslotenen.

2. Met inachtneming van de artikelen 26, 27 en 32 tot en met 36 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar stelt de korpsbeheerder een instructie vast voor het personeel, niet zijnde ambtenaren van politie, dat is belast met de zorg voor ingeslotenen.

3. Onze Ministers kunnen regels geven over de eisen van bekwaamheid waaraan het personeel, bedoeld in het tweede lid, moet voldoen.

²¹ Conform Regeling van de Ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie houdende regels over de inrichting van een politiecellencomplex en de registratie van ingeslotenen (nrs.E.4.94/U89 en 430272/594/GB).

die belast is met en leiding geeft aan het strafrechtelijk onderzoek en in het bezit is van een geldig certificaat Hulpofficier van Justitie dan wel binnen zijn eigen organisatie als zodanig is aangewezen.

- Arrestantenverzorger:

- o de persoon die uit hoofde van zijn functie specifiek belast is met de zorg voor ingeslotenen en daartoe in een van de cellencomplexen werkzaam is, alsmede;

- o de persoon die in opdracht van de inspecteur van dienst tijdelijk met de zorg voor ingeslotenen is belast.

2. Verantwoordelijkheden binnen de organisatie

2.1 Verantwoordelijkheid voor de zorg en bejegening van ingeslotenen in de centrale cellencomplexen

De verantwoordelijkheid voor de zorg en bejegening van ingeslotenen in het cellencomplex ligt bij de teamchefs Arrestantenzorg²².

2.2 Verantwoordelijkheid voor de inrichting van de cellencomplexen

De korpsbeheerder draagt er zorg voor dat een politiecellencomplex zodanig is ingericht dat ingeslotenen geen gelegenheid wordt gegeven tot ontvluchting, vernieling, brandstichting of zelfdoding²³. Indien tengevolge van een wettelijke voorschrift dan wel door calamiteiten wijzigingen in de huisvesting en elementaire omstandigheden noodzakelijk zijn c.q. door andere omstandigheden wijzigingen noodzakelijk of wenselijk zijn, wordt de Chef Facilitaire Services door of vanwege de teamchef Arrestantenzorg hiervan in kennis gesteld, opdat hij maatregelen kan nemen²⁴.

2.3 Bekwaamheid verzorgers en toezichthouders

Met de zorg voor ingeslotenen in een cellencomplex zijn voor zover mogelijk arrestantenverzorgers belast.

Deze personen zijn in het bezit van het politiediploma, het certificaat Politie-surveillant of het geldige certificaat Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA).

Arrestantenverzorgers zijn tevens in het bezit van een certificaat van de module

---

²² Aangewezen ambtenaar volgens art. 16 lid 1.

²³ Conform Regeling van de Ministers van Binnenlandse zaken en Justitie houdende regels over de inrichting van een politiecellencomplex en de registratie van gegevens van ingeslotenen (nr.'s E.4.94/U89 en 430272/594/GB).

²⁴ Artikel 16 lid 1 van het Besluit beheer regionale politiekorpsen, zie noot 1.

Arrestantenverzorging of van een nader aan te wijzen opleiding en RTGP of RTGB gecertificeerd.

2.4 Verantwoordelijkheden voor maatregelen tegen brand²⁵

De korpsbeheerder zorgt voor de aanwezigheid van een deugdelijk bedrijfsnoodplan, alsmede voor de instructie en oefening van een ieder, die bij de zorg van ingeslotenen betrokken is. Van het bedrijfsnoodplan maakt een ontruimingsplan deel uit. Dit ontruimingsplan dient te zijn goedgekeurd door de brandweercommandant van de gemeentelijke brandweer²⁶.

2.5 Verbod vuurwapen in cellencomplex

Het is verboden binnen cellencomplexen een vuurwapen te dragen. De respectievelijke verantwoordelijke van een cellencomplex zorgt voor de naleving van dit verbod.

Vuurwapens dienen voor het betreden van het cellencomplex in een met een sleutel af te sluiten kast of kluisje te worden opgeborgen.

3. Chronologische gang van zaken bij insluiting

3.1 Insluiting algemeen

Een persoon kan alleen worden ingesloten in een politiecellencomplex indien deze persoon rechtens van zijn vrijheid is beroofd. De zaaksambtenaar is verantwoordelijk voor het invoeren van de gegevens van de ingeslotene alsmede van alle in het kader van het opsporingsonderzoek verrichte handelingen.

Invoer van alle gegevens vindt plaats in een gestandaardiseerd geautomatiseerd arrestantenadministratiesysteem²⁷.

Bij overname van de dienst raadpleegt ieder de binnen zijn bovengenoemde verantwoordelijkheid liggende onderdelen van de arrestantenadministratie, en controleert het welzijn van de ingeslotenen en de goede en nette staat van het cellencomplex.

---

²⁵ Artikel 2 lid 2 (a+b) Regeling Politiecellencomplex.

²⁶ Artikel 2

1. De korpsbeheerder draagt er zorg voor dat een politiecellencomplex zodanig is ingericht dat ingeslotenen geen gelegenheid wordt gegeven tot ontvluchting, vernieling, brandstichting of zelfdoding.
2. De korpsbeheerder draagt er zorg voor dat voldoende maatregelen zijn genomen om:
  - a. de bedrijfshulpverleningstaken, bedoeld in artikel 23 eerste lid van de Arbeidsomstandighedenwet op adequate wijze te vervullen en
  - b. de veiligheid van de ingeslotene te waarborgen.
3. Er is voor het politiecellencomplex een ontruimingsplan dat is goedgekeurd door de brandweercommandant van de gemeentelijke brandweer.

²⁷ Artikel 12 Regeling Politiecellencomplexen.

3.2 Insluitingsfouillering

Bij insluiting in een politiecel wordt iedere arrestant aan een insluitingsfouillering onderworpen. Deze insluitingsfouillering moet onderscheiden worden van de fouillering op grond van strafvordering en de veiligheidsfouillering. De insluitingsfouillering dient om de veiligheid van de ingeslotene en personen die daarmee in aanraking komen zoveel mogelijk te waarborgen tijdens de insluitingperiode.

Na ieder bezoek buiten de beveiligde zone wordt de ingeslotene eveneens onderworpen aan een onderzoek aan de kleding (insluitingsfouillering)²⁸. De ingeslotene dient deze onderzoeken te dulden, hij/zij hoeft niet aan dit onderzoek mee te werken.

Onderzoek lichaam

De hulpofficier van Justitie voor wie aangehouden of rechtens van hun vrijheid beroofde ingeslotenen of veroordeelden worden geleid, is bevoegd te bepalen dat deze aan hun lichaam worden onderzocht, indien uit feiten of omstandigheden blijkt dat gevaar dreigt voor hun leven of veiligheid of die van de ambtenaar zelf en dit onderzoek noodzakelijk is ter afwending van dit gevaar. Een onderzoek aan het lichaam alsmede de inname van kleding wordt uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen²⁹.

Inname kleding

De ingeslotene dient zich slechts te ontkleden indien de kleding tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van de betrokkene of anderen kan vormen en de hulpofficier van Justitie of een arts daarvoor toestemming heeft gegeven. Aan de ingeslotene wordt dan vervangende kleding verstrekt³⁰. Deze insluitingsfouillering geschiedt zo discreet mogelijk met

---

²⁸ Art. 28 van de Ambtsinstructie voor de Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar

1. De ambtenaar onderzoekt de ingeslotenen direct voorafgaand aan de insluiting op het politie- of brigadebureau, door voor de veiligheid van de betrokkenen of voor anderen kunnen vormen.
2. Bij het aantreffen van voorwerpen als bedoeld in het eerste lid, neemt de ambtenaar deze in bewaring.
3. Het onderzoek, bedoeld in het eerste lid, wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen.

²⁹ Artikel 8 lid 4 Politiewet 1993

4. De Officier van Justitie of de hulpofficier van Justitie voor wie aangehouden of rechtens van hun vrijheid beroofde verdachten of veroordeelden worden geleid, is bevoegd te bepalen dat deze aan hun lichaam zullen worden onderzocht, indien uit feiten of omstandigheden blijkt dat gevaar dreigt voor hun leven of veiligheid of die van de ambtenaar zelf en dit onderzoek noodzakelijk is ter afwending van dit gevaar.

Art. 20 Ambtsinstructie voor de politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar.

2. Het onderzoek, bedoeld in artikel 8 lid 4 van de Politiewet 1993, wordt uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen.

³⁰ Artikel 29 Ambtsinstructie voor de Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar

1. De ambtenaar kan slechts van de ingeslotene verlangen dat deze zich ontkleedt indien:

- a. de kleding tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van betrokkene of van anderen kan vormen en een hulpofficier van justitie daarvoor toestemming heeft gegeven;
- b. de kleding tijdens de insluiting naar het oordeel van de arts een gevaar voor de gezondheid van betrokkene

daarbij niet meer politieambtenaren dan noodzakelijk voor een doeltreffend en correct onderzoek. Van de insluitingsfouillering wordt melding gemaakt in de arrestantenadministratie.

3.3 Bewaring goederen

- De arrestantenverzorger tekent nauwkeurig alle goederen die hij in bewaring heeft genomen, op. Bij goederen van een geringe omvang en waarde kan worden volstaan met een globale aanduiding. Al die goederen die gevaar kunnen opleveren worden in bewaring genomen. De in bewaring genomen goederen worden met de grootste zorgvuldigheid behandeld en bewaard³¹. Goederen van waarde worden in een waarde-enveloppe gedaan. Hierop staan alle gegevens van de ingeslotene alsmede gespecificeerd de inhoud van de waarde-enveloppe. De beoordeling van de waarde is afhankelijk van de verklaring van de ingeslotene en van het oordeel van de ambtenaar die de goederen in bewaring neemt. De waarde-enveloppe kan worden gebruikt voor:

- o geld en betaalmiddelen
- o sieraden, ongeacht van welk materiaal
- o horloges
- o GSM-toestellen

De waarde-enveloppe wordt door de hierboven genoemde ambtenaar en de ingeslotene ondertekend en vervolgens afgesloten bewaard. Het nummer van de waarde-enveloppe wordt in de arrestantenadministratie vermeld.

Een afschrift uit de arrestantenadministratie betreffende de fouillering, wordt door de ingeslotene en de ambtenaar ondertekend en bij diens vertrek uit het complex aan de ingeslotene overhandigd. Het eveneens door beiden ondertekende afschrift wordt bewaard bij de fouillering. Indien de ingeslotene weigert te ondertekenen, dan wordt dit gemuteerd in de arrestantenadministratie onder vermelding van de reden. De verantwoordelijke voor de intake van de arrestant tekent dan namens de ingeslotene. Indien goederen uit de waarde-enveloppe worden verwijderd, dan wordt de reden

---

of van anderen kan vormen.

2. De ambtenaar neemt de kleding, bedoeld in het eerste lid, in bewaring en draagt zorg voor vervangende kleding.

³¹ Artikel 30 Ambtsinstructie voor de Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar
1. De ambtenaar die een onderzoek als bedoeld in artikel 28, eerste lid, heeft uitgevoerd, maakt hiervan onverwijld schriftelijk rapport op ten behoeve van de meerdere.

2. De ambtenaar tekent nauwkeurig alle voorwerpen en kledingstukken die hij in bewaring heeft genomen, op. Bij voorwerpen van een geringe omvang en waarde kan worden volstaan met een globale aanduiding.

hiervan gemuteerd in de arrestantenadministratie. Vervolgens worden de overige goederen in een nieuwe afgesloten waarde-enveloppe bewaard. De unieke nummers van de gebruikte waarde-enveloppen worden eveneens in de arrestantenadministratie opgenomen.

In bewaring genomen goederen, voorzien van naar de eigenaar verwijzende gegevens, worden op een deugdelijke wijze bewaard in daarvoor bestemde en af te sluiten ruimten. De hulpofficier van justitie bepaalt of in het kader van het onderzoek goederen van de ingeslotene aan derden kunnen worden afgegeven. Geen van de in bewaring genomen goederen wordt zonder toestemming van de ingeslotene aan derden afgegeven. Bij een insluitingsfouillering aangetroffen voor inbeslagneming vatbare voorwerpen worden in beslag genomen. Van deze inbeslagneming wordt onverwijld proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal en de in beslag genomen voorwerpen worden ter beschikking gesteld van de met het onderzoek belaste hulpofficier van justitie.

Als goederen in beslag worden genomen voor het opsporingsonderzoek moet een bewijs van ontvangst worden afgegeven.

Indien tijdens de insluitingsfouillering medicijnen en/of recepten voor medicijnen worden aangetroffen wordt hiervan niet eerder gebruik gemaakt dan na overleg met en toestemming van de arts van de bevoegde medische instantie. (Zie 4.3.6.)

3.4 Ongewenste goederen in de cel

Ingeslotenen mogen in ieder geval géén goederen in de cel hebben die gevaar voor anderen kunnen veroorzaken. Goederen die de ingeslotene beslist niet in zijn cel mag hebben zijn: aanstekers/lucifers en rookwaren, injectiespuiten, scherpe voorwerpen zoals messen, priemen, schroevendraaiers, medicijnen of andere verdovende middelen, glazen voorwerpen, plastic zakken, schoenveters, koorden, panty's, dassen, sjaals, broekriemen, snoeren, touwen en soortgelijke voorwerpen.

Goederen als protheses, brillen, contactlenzen, kunstgebit e.d. worden de ingeslotenen niet afgenomen, tenzij er bijzondere omstandigheden zijn die nauw samenhangen met de persoon van de ingeslotene en op grond waarvan het in bewaring nemen van deze goederen wenselijk is.

3.5 Informatie voorziening

Iedere ingeslotene ontvangt mondeling en/of schriftelijke informatie over de gang van zaken in het politiecellencomplex en de rechten en plichten van een ingeslotene in een voor hem of haar begrijpelijke taal.

Aan elke in verzekering gestelde ingeslotene wordt door de hulpofficier van justitie op wiens bevel de inverzekeringstelling geschiedt een exemplaar van de meertalige folder "U bent aangehouden en daarna in verzekering gesteld" uitgereikt³².

3.6 Kennisgeving van insluiting aan derden

In het geval de ingeslotene minderjarig is, wordt(en) in ieder geval de wettelijk vertegenwoordiger(s) in kennis gesteld.

Indien de ingeslotene meerderjarig is, worden derden slechts op verzoek van de ingeslotene in kennis gesteld. In het telefoongesprek wordt gewezen op de mogelijkheid schone kleding en lectuur te komen brengen. In geval de ingeslotene een niet Nederlands ingezetene is en het door omstandigheden niet mogelijk is iemand in kennis te stellen van de verblijfplaats van ingeslotene, dan wordt de ambassade of het consulaat van het land waarin de ingeslotene ingezetene is, op de hoogte gesteld van de insluiting³³. Indien de ingeslotene een minderjarige Brits ingezetene is, wordt het Britse consulaat altijd op de hoogte gesteld (zie verder circulaire consulaire bijstand van ingesloten vreemdelingen).

3.7 Advocatuur & Reclassering & Justitiële Verslavingszorg

3.7.1 Raadsman/-vrouw

Het bureau rechtsbijstandvoorziening wordt van de inverzekeringstelling in kennis gesteld. In dit bericht wordt duidelijk aangegeven of de inverzekeringgestelde ingeslotene medeverdachten heeft middels de aanduiding: "tegenstrijdige belangen".

Indien de ingeslotene te kennen geeft dat hij bijstand van een met name genoemde raadsman wenst, dan wordt die wens onder vermelding van de naam van de betreffende raadsman in het eerder bedoelde bericht opgenomen.

Indien de ingeslotene op grond van de Vreemdelingenwet is ingesloten en wordt

---

³² Artikel 15 lid 1 Besluit beheer regionale politiekorpsen.

1. De korpsbeheerder treft voorzieningen opdat de ingeslotene in ieder geval beschikt over:

- a. Slaapgelegenheid
- b. Eten en drinken in overeenstemming met medische en levensbeschouwelijke of godsdienstige eisen,
- c. Sanitair
- d. De noodzakelijke medische zorg en
- e. Informatie over de gang van zaken in het politiecellencomplex.

³³ Zie ook art. 27 Ambtsinstructie voor politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar.

1. Voor zover het bij of krachtens het Wetboek van Strafvordering bepaalde zich hiertegen niet verzet stelt de ambtenaar een familielid of een huisgenoot van een ingeslotene zo spoedig mogelijk op de hoogte van de insluiting. In het geval de ingeslotene minderjarig is, doet hij dit uit eigen beweging, indien de ingeslotene meerderjarig is, doet hij dit slechts op verzoek van de ingeslotene.

2. Indien de omstandigheden de uitvoering van het eerste lid niet toelaten bij een ingeslotenen die geen ingezetene is, wordt de ambassade of het consulaat van het land waarin de ingeslotenen ingezetene is, op de hoogte gesteld van de insluiting.

opgehouden ter vaststelling van diens identiteit of in bewaring is gesteld, draagt de hulpofficier van justitie zorg voor het in kennis stellen van het bureau rechtsbijstandvoorziening.

De raadsman heeft het recht zijn cliënt alleen te spreken onder het vereiste toezicht en met inachtneming van de huishoudelijke reglementen. De raadsman maakt daartoe een afspraak. De raadsman heeft niet het recht het verhoor van de ingeslotene bij te wonen. De raadsman heeft enkel inzage in de processen-verbaal van verhoor van de ingeslotene en krijgt een afschrift van het bevel tot inverzekeringstelling van de ingeslotene. Het stelbriefje "bericht optreden raadsman" dient direct na het bezoek te worden ondertekend³⁴.

Met betrekking tot de rechten en plichten van de politie en advocatuur wordt verder verwezen naar de 'Werkinstructie Hulpofficier van Justitie' welke is verwoord in het document 'Praktische handelwijze n.a.v. beleidslijn College van PG's'.

3.7.2 Reclassering

De reclassering wordt door het bureau rechtsbijstandvoorziening gewaarschuwd. Zij wordt op dezelfde wijze tot de ingeslotene toegelaten als de raadsman. Aan verzoeken van de reclassering met betrekking tot de zorg van de ingeslotene wordt zo veel mogelijk rekening gehouden. Indien blijkt dat de ingeslotene de zorg heeft over minderjarigen, hulpbehoevenden of dieren wordt onmiddellijk uit eigen beweging contact opgenomen met de reclassering.

3.7.3 Mobiele telefoons

Het is bezoekers van ingeslotenen, waaronder raadslieden, medewerkers van reclassering en justitiële verslavingszorg, niet toegestaan zich binnen een cellencomplex te bevinden terwijl zij in het bezit zijn van één of meerdere mobiele telefoons. Zij dienen deze in bewaring te geven bij de dienstdoende arrestantenverzorger. Bij weigering wordt hen geen toegang tot het cellencomplex verleend³⁵.

---

³⁴ Zie ook artikel 50 Wetboek van Strafvordering.

1. De raadsman heeft vrije toegang tot den verdachte die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, kan hem alleen spreken en met hem brieven wisselen zonder dat van den inhoud door anderen wordt kennis genomen, een en ander onder het vereiste toezicht, met inachtneming van de huishoudelijke reglementen, en zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.

³⁵ Brief van Raad v. Korpschefs, kenmerk 2011100907/RM, d.d.26-9-2011. Raadslieden zijn gehouden mobiele telefoons tijdelijk af te geven alvorens de cliënt wordt bezocht.

3.8 Plaats van insluiting

3.8.1 Plaatsing in een cel of dagverblijf

Insluiting in een politiecel is slechts mogelijk:

- Indien de ingeslotene rechtens van zijn vrijheid is beroofd
- Indien de ingeslotene een vreemdeling is voor wie de termijn van oponthoud is verlengd of die in bewaring is gesteld in het kader van de Vreemdelingenwet
- Anderen, zoals de ingeslotene die door de Rechter-commissaris in bewaring is gesteld, de ingeslotene die gelicht is uit het huis van bewaring en de ingeslotene die door de Officier van Justitie is geplaatst in het kader van tenuitvoerlegging van vonnissen.
- Mededaders worden door de inspecteur van dienst of op diens aangeven zodanig over de verschillende ruimten verdeeld zodat de mogelijkheden tot (spreek)contact zo gering mogelijk zijn.
- Het openlaten van de luikjes van de cel gebeurt alleen met toestemming van de inspecteur van dienst, de coördinator cellencomplex of in opdracht van de arts.
- Ingeslotenen waarop een insluitingsfouillering is toegepast worden niet in dezelfde ophoudkamer (ook wel dagverblijf of ophoudruimte genoemd) geplaatst als ingeslotenen, die (nog) niet aan een insluitingsfouillering zijn onderworpen.
- Bij de insluiting in een cellencomplex wordt de ingeslotene de werking van de oproepknop en overige technische voorzieningen getoond en uitgelegd.

Een cel is ongeschikt voor insluiting als:

- De oproepinstallatie niet werkt
- De verlichting defect is
- Het ingebouwde toilet defect is
- De brandmelder defect is
- De cel in vervuilde toestand is achtergelaten als bedoeld onder 6.1.

3.8.2 Plaatsing in de observatiecel

Van de observatiecel dient zeer terughoudend gebruik gemaakt te worden. Plaatsing in een observatiecel kan indien dit gebeurt voor de bescherming van de ingeslotene zelf. De beslissing tot het plaatsen in een observatiecel dient genomen te worden door een hulpofficier van justitie. De ingeslotene wordt medegedeeld dat hij/zij middels een

videocamera geobserveerd wordt.³⁶ Hiervan dient een mutatie te worden opgemaakt in de arrestantenadministratie. Het verblijf in een observatiecel dient zo kort mogelijk te zijn. De hulpofficier van justitie beslist tot beëindiging van het gebruik van de observatiecel. Bij een verblijf van langer dan 24 uur dient de arts van de bevoegde medische instantie te beslissen of het verblijf in de observatiecel kan worden voortgezet.

4. Gang van zaken met betrekking tot de verzorging

4.1 Lichamelijk welbevinden

4.1.1 Verstrekken en reinigen van slaapfurnituren

Iedere ingeslotene heeft bij binnenkomst recht op een schoon gewassen deken, een kussen en een lakenpakket. Een matras behoort tot de standaarduitrusting van een politiecel en blijft ook overdag in de cel aanwezig. Op verzoek (bijvoorbeeld bij ziekte) wordt een tweede deken verstrekt. Matrassen en kussens dienen na ieder gebruik gereinigd te worden.

4.1.2 Eten³⁷

Aan iedere ingeslotene wordt iedere dag 1 warme maaltijd en ten minste 2 broodmaaltijden verstrekt. Een ingeslotene die - om welke reden dan ook - een maaltijd mist wordt alsnog voorzien van tenminste een broodmaaltijd.

Indien een ingeslotene een maaltijd weigert dan wordt dit gerapporteerd in de arrestantenadministratie van het geautomatiseerde systeem; indien een ingeslotene langer dan 48 uur een maaltijd weigert wordt de bevoegde medische instantie in kennis gesteld.

Indien een ingeslotene aan de verzorger te kennen geeft dat hij, in verband met zijn geloofsopvattingen, dan wel om medische redenen (w.o. dieet), aangepast voedsel wenst te ontvangen, wordt dit:

In de centrale cellencomplexen: voor hem klaargemaakt, c.q. (indien mogelijk) voor hem besteld;

---

³⁶ Artikel 31 Ambtsinstructie voor de politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar

1. De ambtenaar kan de ingeslotene na toestemming van de hulpofficier van justitie aan permanente cameraobservatie onderwerpen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, is slechts geoorloofd in die gevallen waarin sprake is van een zodanige dreiging van gevaar voor het leven of de veiligheid van de betrokkene dat doorlopende controle ter afwending van dit gevaar noodzakelijk is.

3. De ambtenaar doet aan de betrokkene mededeling van de permanente cameraobservatie en maakt aantekening van de permanente cameraobservatie.

³⁷ Art 2.lid 2 Besluit IVS.

□ In de decentrale cellencomplexen: voor hem besteld³⁸.

Gedurende de Ramadan worden de tijden van verstrekking van de maaltijd aangepast voor die ingeslotenen die daarop prijs stellen. De maaltijden worden dan na zonsondergang verstrekt³⁹.

Bij langdurig transport van de ingeslotene wordt aan de te vervoeren ingeslotene een extra broodmaaltijd meegegeven.

4.1.3 Drinken

Een ingeslotene krijgt tenminste 4 maal daags drinken. Hij kan daarbij kiezen tussen koffie, thee of, indien aanwezig, melk. Het is de ingeslotene toegestaan een plastic fles met water op cel te hebben indien geen watertappunt aanwezig is.

4.1.4 Douchen

Iedere ingeslotene dient dagelijks in de gelegenheid gesteld te worden om te douchen, tenzij het onderzoeksbelang zich daartegen verzet. Het tijdstip van binnenkomst is hierbij niet van belang. Tijdens het douchen krijgt de ingeslotene de beschikking over een schone handdoek, zeep en eventueel shampoo. Na het douchen wordt de ingeslotene in de gelegenheid gesteld schone kleding aan te trekken.

4.1.5 Scheren

Een ingeslotene kan op zijn verzoek in de gelegenheid gesteld worden om zich te scheren.

4.1.6 Tandverzorging

Iedere ingeslotene die overnacht in een cellencomplex krijgt de beschikking over een eigen tandenborstel en een cachet tandpasta. Het is niet toegestaan een tandenborstel in de cel aanwezig te hebben.

4.2 Geestelijk welzijn⁴⁰

4.2.1 Roken

In een cel mag in geen enkel geval worden gerookt. Roken is alleen toegestaan in

³⁸ art. 15 lid 1 sub b Besluit beheer regionale politiekorpsen, zie eerdere voetnoot 14

³⁹ artikel 15 lid 1 sub b Besluit beheer regionale politiekorpsen, zie eerdere voetnoot 14

⁴⁰ artikel 15 lid 4 Besluit beheer regionale politiekorpsen

4. Met inachtneming van het bij of krachtens de wet bepaalde treft de korpsbeheerder een regeling met betrekking tot het roken, de ontspanning, het telefoneren en het ontvangen van bezoek van de ingeslotene.

daarvoor ingerichte ruimtes en luchtplaatsen wanneer het vereiste toezicht wordt gehouden.

4.2.2 Reageren op verzoeken

Wanneer een ingeslotene middels de oproepknop een verzoek richt aan de toezichthouder dient hierop onverwijld te worden gereageerd. Indien noodzakelijk wordt ten spoedigste een cel bezocht.

4.2.3 Luchten

Tenzij het cellencomplex geen luchtplaats heeft, wordt de ingeslotene op grond van humanitaire overwegingen dagelijks minimaal twee maal een half uur beweging in de open lucht gegund. Ingeslotenen, die in het kader van één onderzoek of voor hetzelfde dienstonderdeel ingesloten zijn, worden niet gelijktijdig gelucht, uitgezonderd vreemdelingen ingesloten ten behoeve van de Vreemdelingenpolitie. Vrouwelijke ingeslotenen mogen nooit gelijktijdig met mannelijke ingeslotenen worden gelucht⁴¹. Minderjarigen mogen nooit gelijktijdig met meerderjarigen worden gelucht.

4.2.4 Bezoek

Minderjarigen mogen door hun ouders bezocht worden gelijk de raadsman toegang heeft tot zijn cliënt. Ouders hebben geen recht op het inzien van stukken uit het strafproces. Indien de omstandigheden dit toelaten - en het belang van het onderzoek zich hier niet tegen verzet - kan op verzoek van ingeslotene bezoek worden toegelaten. Het bezoek dient zich te legitimeren, waarbij de personalia van de bezoekers in de arrestantenadministratie worden vermeld. Het bezoek dient plaats te vinden onder toezicht. Onderzoek aan de kleding kan een voorwaarde zijn voor bezoek. Na afloop van het bezoek wordt de ingeslotene opnieuw aan een insluitingfouillering onderworpen.

4.2.5 Lectuur en muziek

Iedere ingeslotene heeft de mogelijkheid om gebruik te maken van aanwezige boeken en/of tijdschriften. De hulpofficier van justitie bepaalt of door derden gebrachte lectuur ter beschikking van de ingeslotene wordt gesteld, waarbij de reden van verblijf van de ingeslotene en de rust en orde in het politiegebouw richtsnoer is.

---

⁴¹ Artikel 15 lid 2 Besluit Beheer regionale politiekorpsen Stb 224/1994

2. Tenzij het politiecellencomplex geen luchtplaats heeft, draagt de korpsbeheerder er zorg voor dat de ingeslotene tweemaal daags wordt gelucht.

4.2.6 Geloofsovertuiging en levensbeschouwing

De geloofsovertuiging van een ingeslotene wordt zoveel mogelijk gerespecteerd. Zoveel mogelijk wordt rekening gehouden met de voedselwetten. Bijbels en andere geloofsschriften zijn op verzoek beschikbaar. Op verzoek kan bijstand verleend worden door een erkend geestelijk verzorger.

4.2.7 Brieven, cadeautjes, pakjes

Voor de ingeslotene worden geen brieven, cadeautjes of pakjes aangenomen, anders dan schone kleding, lectuur en brieven van de raadsman of ouders. Uitzonderingen zijn slechts mogelijk na overleg met de inspecteur van dienst van het onderdeel dat het politieonderzoek uitvoert.

4.2.8 Telefoneren

Tenzij het belang van het onderzoek zich daar tegen verzet is het de ingeslotene toegestaan te telefoneren, waarbij gebruik wordt gemaakt van een van dienstwege ter beschikking gesteld telefoontoestel.

4.3 Zorgvuldigheid van verzorging

4.3.1 Controle lichamelijk welbevinden

Iedere ingeslotene wordt in nachtelijke uren om de twee uur gecontroleerd. Indien een ingeslotene medische klachten heeft, overlegt de ambtenaar met een arts. De ingeslotene wordt overdag eenmaal per uur gecontroleerd, tenzij een arts aan geeft dat dit in meer of mindere mate dient te gebeuren. In het geval een arts is gewaarschuwd, wordt de ingeslotene tenminste elk kwartier in de cel gecontroleerd⁴².

De controles mogen samenvallen met de tijdstippen van het verstrekken van maaltijden en drinken. Tijdens de verhoren is de verhorend ambtenaar verantwoordelijk voor de controle op het lichamelijk welbevinden van de ingeslotene. Tijdens de nachtelijke controles is het niet nodig dat ingeslotenen gewekt worden, maar dient er uitsluitend op

---

⁴² Artikel 34 Ambtsinstructie voor Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar

1. De ambtenaar controleert de ingeslotene regelmatig met dien verstande dat:

a. in het geval de arts is gewaarschuwd, de ingeslotene ten minste elk kwartier in de cel wordt gadegeslagen;

b. in het geval medische hulp is verstrekt, de ingeslotene zo vaak wordt geobserveerd als de arts heeft voorgeschreven;

c. in het geval geen medische hulp noodzakelijk wordt geacht, de ingeslotene eenmaal per twee uur wordt gadegeslagen.

2. In de gevallen, bedoeld in het eerste lid onder a en b, observeert de ambtenaar in de cel en aan de persoon, waarbij hij vooral acht slaat op de mate waarin de ingeslotene wekbaar en aanspreekbaar is. Personen die in een toestand geraken waarin zij niet wekbaar of aanspreekbaar zijn, worden terstond per ambulance naar een ziekenhuis vervoerd.

3. De ambtenaar registreert de observaties, bedoeld in het eerste lid.

gelet te worden of er zich, in vergelijking met een vorige controle, een waarneembare verandering in de lichaamshouding heeft voorgedaan, die het wekken van de ingeslotene rechtvaardigt om zich te kunnen overtuigen van het welzijn van de ingeslotene. Tevens wordt gecontroleerd of de celdeuren goed zijn afgesloten. Indien aanwezig dient er in iedere cel een nachtverlichting te branden, waardoor een deugdelijke nachtelijke controle op het welzijn van de ingeslotenen kan plaatsvinden.

4.3.2 Contacten met arts⁴³

In elk geval waarbij sprake is van redelijke twijfel omtrent de lichamelijke of geestelijke toestand van ingeslotene wordt te allen tijde een arts of psychiater ingeschakeld. Bij beoordeling van de klachten van de ingeslotene dient geen enkel risico genomen te worden. In het geval dat de ingeslotene vraagt om medische bijstand van een/zijn eigen huisarts, stelt de inspecteur van dienst of de coördinator cellencomplex die arts daarvan op de hoogte. Van dit verzoek van de ingeslotene wordt melding gemaakt in het geautomatiseerde systeem. De kosten van medische behandeling door de eigen huisarts zijn dan voor rekening van de ingeslotene.

De behandeling door de arts of psychiater van de ingeslotene prevaleert boven het belang van de dienst. De te hulp geroepen arts of psychiater wordt zoveel mogelijk ondersteund en voorzien van alle nuttige informatie. De aanwijzingen van de arts of psychiater dienen onverkort opgevolgd te worden⁴⁴.

Indien een arts van de bevoegde medische instantie het noodzakelijk acht, dat een ingeslotene voor onderzoek en/of opname naar een ziekenhuis moet worden overgebracht, dient daaraan gevolg te worden gegeven. Indien de ingeslotene wordt opgenomen, wordt de wijkteamchef of dienstchef van het betreffende onderdeel waarvoor de ingeslotene is ingesloten, gewaarschuwd. Deze beslist of wordt voorzien in een permanente bewaking, al dan niet in uniform. Van de opname en overige bijzonderheden wordt melding gemaakt in de arrestantenadministratie. Indien het zich

---

⁴³ artikel 15 lid 3 Besluit beheer regionale politiekorpsen

3. In verband met het eerste lid, onder d, treft de korpsbeheerder een regeling met geneeskundigen in de regio ten einde van hulp verzekerd te zijn voor de medische zorg van ingeslotenen.

⁴⁴ artikel 32 Ambtsinstructie voor Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar

1. In het geval er aanwijzingen zijn dat een ingeslotene medische bijstand behoeft dan wel er bij deze persoon medicijnen zijn aangetroffen, overlegt de ambtenaar met de arts. De ambtenaar overlegt eveneens met de arts indien de ingeslotene zelf om medische bijstand of medicijnen vraagt.

2. In het geval de ingeslotene vraagt om medische bijstand van zijn eigen arts, stelt de ambtenaar die arts daarvan op de hoogte.

3. In het geval de ingeslotene te kennen geeft geen medische hulp te willen hebben, terwijl er aanwijzingen zijn dat medische bijstand gewenst is, waarschuwt de ambtenaar de arts en deelt hij deze de houding van de ingeslotene mede.

Artikel 33 Ambtsinstructie voor Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar

De ambtenaar mag aan de arts bij het onderzoek en de behandeling geen beperkingen opleggen. Hij volgt de aanwijzingen op die de arts over de zorg voor de gezondheid van de ingeslotene geeft en registreert de door de arts gegeven aanwijzingen.

laat aanzien dat de ziekenhuisopname voor langere tijd zal zijn, bestaat de mogelijkheid de ingeslotene op te laten nemen in het Penitentiair Ziekenhuis in Scheveningen. De ingeslotene moet dan wel via de Officier van Justitie door de Rechter-commissaris in bewaring worden gesteld. Indien de ingeslotene een in bewaringgestelde betreft dan dient bij ziekenhuisopname de zaak- of piketofficier van Justitie door de inspecteur van dienst te worden gewaarschuwd. Deze beslist waar moet worden opgenomen. Tevens beslist die officier over bewaking. Na ziekenhuisbezoek dient de ingeslotene opnieuw een insluitingsfouillering te ondergaan.

4.3.3 Contacten met psychiater

Van het in kennis stellen van de psychiater wordt melding gemaakt in de geautomatiseerde arrestantenadministratie.

4.3.4 Melding in het geautomatiseerd systeem

Van het verzoek om een arts door de ingeslotene alsmede het verzoek zelve aan de arts of psychiater en het bezoek van de arts of psychiater alsook diens aanwijzingen met betrekking tot het omgaan met de ingeslotene dient in de arrestantenadministratie van het geautomatiseerde systeem te worden opgenomen.

4.3.5 Medicijnen

Medicijnen (zo ook methadon) worden alleen verstrekt op voorschrift van arts of psychiater, ook al is de ingeslotene in het bezit van medicijnen bij binnenkomst. Van bezoek van de arts en/of psychiater en van diens instructies wordt een uitgebreide registratie bijgehouden evenals van alle medicijn verstrekkingen. De anticonceptiepil die de vrouwelijke ingeslotene reeds in haar bezit heeft, kan zonder tussenkomst van de arts verstrekt worden.

Medicijnen die overgebleven zijn na heenzending van ingeslotenen worden ter hand gesteld van de arts van de bevoegde medische instantie.

5. Bijzondere groepen ingeslotenen

5.1 Persoonlijke kenmerken

5.1.1 Geïntoxiceerden

Onder geïntoxiceerden wordt verstaan personen die onderhevig zijn aan inwerking of

nawerking van alcohol en/of drugs/medicijnen. Geïntoxiceerden hebben recht op een zo spoedig mogelijke medische behandeling. Aanwijzingen van een arts dienen onverkort uitgevoerd te worden. Aan een geïntoxiceerde dient extra aandacht geschonken te worden en dient vaker gecontroleerd te worden. Aan geïntoxiceerden worden geen medicijnen verstrekt anders dan door tussenkomst van een arts. De geïntoxiceerde dient zo spoedig mogelijk te worden overgedragen aan het eigen zorgkader of aan het sociaalmedisch zorgkader⁴⁵.

5.1.2 Ingeslotenen met afwijkend gedrag

Indien het afwijkend gedrag leidt tot gevaar voor de ingeslotene zelf, verzorgers en derden, dient onverwijld contact opgenomen te worden met een arts of psychiater. Aanwijzingen van de arts/psychiater worden onverkort uitgevoerd. Er dient gestreefd te worden naar een zo kort mogelijk verblijf in een cellencomplex.

5.1.3 Minderjarigen

Bij een ingeslotene die de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt, wordt expliciet rekening gehouden met de wensen en behoeften van de ingeslotene. Deze groep ingeslotenen wordt zoveel mogelijk gescheiden van volwassen ingeslotenen. Ouders en/of voogd worden zo spoedig mogelijk in kennis gesteld. Deze categorie van ingeslotenen heeft recht op bezoek van ouders en/of voogd gelijk aan de regelgeving voor een raadsman. Met wensen omtrent de geestelijke verzorging van minderjarige ingeslotenen, die kenbaar worden gemaakt door de degenen die de ouderlijke macht of voogdij over hen uitoefenen, wordt zoveel mogelijk rekening gehouden. Hetzelfde geldt dienaangaande voor het weloverwogen oordeel van de ingeslotene zelf.

Indien de aard van het strafbare feit, de persoon van de ingeslotenen en de huiselijke

---

⁴⁵ Artikel 25 Ambtsinstructie voor Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar

1. De ambtenaar draagt er zoveel mogelijk zorg voor dat personen die door drankgebruik, dan wel door andere oorzaken, onmiddellijk gevaarlijk zijn, hetzij voor de openbare orde, veiligheid, of gezondheid, hetzij voor zichzelf, op de meest geschikte wijze van openbare plaatsen als bedoeld in artikel 1 van de Wet openbare manifestaties, worden verwijderd. Onder openbare plaatsen worden mede verstaan vervoermiddelen die zich bevinden op deze plaatsen, een en ander voor zover niet gebezigd als woning.

2. De ambtenaar draagt personen als bedoeld in het eerste lid over aan het eigen zorgkader. Zij kunnen bij het ontbreken van opvangmogelijkheden elders, bij wijze van hulpverlening, op het politie- of brigadebureau worden ondergebracht, indien dit nodig is voor hun bescherming en dit niet tegen hun wil geschiedt.

3. Voor personen als bedoeld in het eerste lid, van wie bekend is dat zij geestelijk gestoord zijn of die geestelijk gestoord lijken, waarschuwt de ambtenaar de arts, nadat zo mogelijk getracht is contact te zoeken met de eigen huisarts.

omstandigheden dit toelaten, wordt de nachtrust genoten op een nader door de hulpofficier van justitie te bepalen adres.⁴⁶

5.1.4 Moeder met kind

Indien de moeder wordt ingesloten kan het kind, dat niet van haar kan worden gescheiden (bv. wegens het krijgen van borstvoeding), mede in het cellencomplex worden ingesloten. Aldaar zijn voorzieningen aanwezig voor de opvang van jonge kinderen. Het verblijf van dit kind wordt beëindigd zodra het de zorg van de moeder kan ontberen. Voor zover de ingeslotene niet zelf in de behoefte van het met haar in het cellenblok verblijvende kind kan voorzien, geschiedt zulks door de Dienst Regionale Recherche, Bureau Zedenpolitie.

5.2 Kenmerken van rechtspositie

5.2.1 Ingeslotenen Vreemdelingenwet

Voor ingeslotenen die in het kader van de Vreemdelingenwet zijn ingesloten en/of in vreemdelingenbewaring zijn gesteld, geldt in principe dat zij enkel van hun vrijheid zijn beroofd, doch verder geen enkele beperking hoeven te ondervinden, anders dan uit veiligheidsoverwegingen. Voor uit te zetten vreemdelingen kan alleen bagage worden aangenomen die zij van de vervoersmaatschappij mogen meenemen bij hun uitzetting. De hulpofficier van justitie draagt zorg voor het in kennis stellen van de piketcentrale en van de Immigratie- en Naturalisatie Dienst (IND) van het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

5.2.2 Preventief gehechten

Preventief gehechten zijn ingesloten in een cellencomplex in afwachting van plaatsing in een Huis van Bewaring.

5.2.3 Veroordeelden

Veroordeelden dienen zoveel mogelijk te worden ondergebracht in een Huis van

---

⁴⁶ Zie ook artikel 491 Wetboek van Strafvordering.

1. Tot het ondergaan van in verzekeringstelling of voorlopige hechtenis kan worden aangewezen de woning van de ouders of de voogd van de verdachte of een nadere daartoe geschikte plaats.
2. In het bevel worden alsdan zodanige bepalingen opgenomen, als voor de juiste uitvoering daarvan en tot behoorlijk toezicht op de minderjarige nodig worden geoordeeld.
3. De opneming van de verdachte in de aangewezen plaats door de met dat toezicht belaste persoon geschiedt op vertoon van het bevel tot in verzekeringstelling of voorlopige hechtenis.
4. Bij nadere beschikking kan te allen tijde een andere plaats tot het ondergaan van de voorlopige hechtenis worden aangewezen.

Bewaring.

5.2.4 Gesignaleerde gedetineerden

Ingeslotenen, die zijn aangehouden omdat zij zijn ontvlucht uit een penitentiaire inrichting, dan wel niet van verlof zijn teruggekeerd, worden ter beschikking gesteld van het Centrale Coördinatiecentrum van de Rijksrecherche. Zij worden na overleg met de coördinator cellencomplex door het Bureau Insluitingen van het Parket in een decentraal cellencomplex geplaatst. Van de aanhouding wordt proces-verbaal opgemaakt.

6. Hygiëne

6.1 Reiniging van cellen

Iedere cel dient dagelijks gereinigd te worden, tenzij deze na het vertrek van de ingeslotene is schoongemaakt en niet meer in gebruik is genomen.

De cel wordt buiten gebruik gesteld indien deze in vervuilde toestand is achtergelaten, totdat deze is gereinigd. Indien bekend is dat een ingeslotene een besmettelijke ziekte heeft, dan wordt zijn cel bij vertrek standaard ontsmet en tot dat dit geschied is worden er geen personen ingesloten.

6.2 Vervuiling en vernieling van cellen door ingeslotenen

In geval van vervuiling dient de ingeslotene, voor zover mogelijk, zelf de ruimte te reinigen. In geval van vernieling wordt door de verantwoordelijke van het cellencomplex aangifte gedaan. De ingeslotene wordt voor vertrek hieromtrent gehoord. Het korps voegt zich in dit afzonderlijke strafproces als benadeelde partij voor de geleden schade.

7. Poging tot zelfdoding en overlijden in een politiecellencomplex

7.1 Poging tot zelfdoding

Indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat een ingeslotene een poging tot zelfdoding zal ondernemen, wordt de ingeslotene onmiddellijk geplaatst in een observatiecel⁴⁷.

Indien een ingeslotene als gevolg van een poging tot zelfdoding gewond is geraakt, dan worden alle bepalingen van 4.3.2. overeenkomstig toegepast.

Van iedere poging tot zelfdoding wordt het Modelmeldingsformulier sterfgevallen en

---

⁴⁷ Artikel 31 Ambtsinstructie voor Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar, zie eerdere voetnoot 15.

pogingen tot zelfdoding, zoals vastgesteld bij de ministeriële regeling van 20 april 1994, kenmerk EA94/U898 en 430280/594/GBJ ingevuld en ingezonden naar het Ministerie van Veiligheid⁴⁸. De verantwoordelijke van het betreffende cellencomplex stelt bij een zelfdoding onverwijld de (hoofd)officier van justitie in kennis.

7.2 Overlijden in politiecellencomplex (een gezamenlijk protocol wordt ontworpen)

Bij (vermoeden van) overlijden van een ingeslotene wordt onmiddellijk de bevoegde medische instantie gewaarschuwd. Indien de bevoegde medische instantie dit noodzakelijk acht, wordt de ingeslotene met de grootst mogelijke spoed naar een ziekenhuis overgebracht. Iedere Regio stelt zelf een protocol op hoe te handelen.

8. Klachten en Commissie Toezicht voor Politiecellen

De ingeslotenen hebben het recht klachten over de inrichting, zorg en bejegening binnen het politiegebouw in te dienen conform de klachtenprocedure.

8.1 Iedere Politieregio heeft een eigen CTPC

De leden van de Commissie Toezicht Politiecellen zijn allen in het bezit van een door de Hoofdcommissaris van Politie ondertekend legitimatiebewijs. Zij hebben te allen tijde toegang tot de cellencomplexen. Zij mogen vrij spreken met ambtenaren van de Regiopolitie en met de ingeslotenen. Zij hebben inzage van de op de politiecellen betrekking hebbende bescheiden. De Commissie van Toezicht oefent haar bevoegdheid uit in de gehele regio.

Individuele klachten over het politieoptreden worden echter ingediend bij de Commissie voor de Politieklachten via de daarvoor vastgestelde procedure.

9. Overdracht en heenzending

9.1 Overdracht

Bij overdracht van de ingeslotene aan een ander dienstonderdeel wordt de ingeslotene door de inspecteur van dienst in de arrestantenadministratie op transport gesteld. De in

---

⁴⁸ Artikel 15 lid 7 Besluit beheer regionale politiekorpsen

7. In geval van overlijden of een poging tot zelfdoding van een ingeslotene draagt de korpsbeheerder er zorg voor dat het openbaar ministerie hiervan onverwijld in kennis wordt gesteld en dat aan Onze Ministers hiervan een schriftelijk rapport wordt toegezonden. Onze Ministers stellen voor het rapport een model vast.

beslag genomen goederen en de in bewaring genomen goederen worden gelabeld voor overdracht.

Overbrenging geschiedt door ten minste twee met transport belaste ambtenaren. Tevens wordt een uitdraai gemaakt van de arrestantenadministratie en deze wordt ter beschikking gesteld van het regiokorps waaraan de ingeslotene wordt overgedragen.⁴⁹

9.2 Heenzending

Een ingeslotene wordt niet eerder heengezonden dan op last van de (hulp)officier van justitie. Bij het verlaten van het cellencomplex tekent de ingeslotene na ontvangst van de fouillering het afschrift van de fouilleringgegevens uit de arrestantenadministratie, als bedoeld in 3.3., voor ontvangst. Dit formulier wordt door de administratie van het onderdeel, vanwaar de heenzending plaats vindt, bewaard.

Ook de ambtenaar, belast met de heenzending, tekent het afschrift. Mocht de ingeslotene weigeren te tekenen, dan tekent de ambtenaar namens hem. Indien de weigering tot tekenen verband houdt met de vermissing van goederen, neemt de inspecteur van dienst of de coördinator een verklaring van de ingeslotene op en stelt deze ter beschikking van de teamchef Arrestantenzorg.

De ambtenaar, belast met de heenzending, zorgt ervoor dat bij de invrijheidstelling van een persoon, die zichzelf niet kan verplaatsen, vervoer en begeleiding voor die persoon beschikbaar is.⁵⁰ Minderjarigen worden na heenzending opgehouden totdat zij kunnen worden overgedragen aan hun ouders of wettelijk vertegenwoordigers.

10. Transport (voorbeeld van een werkwijze)⁵¹

10.1 Transporten ten behoeve van justitie

Het transport van gedetineerden van de Arrondissementsparketten naar de bureaus in ons korps en huizen van bewaring vice-versa wordt gecoördineerd en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de Dienst Vervoer en Ondersteuning van de Dienst Justitiële Inrichtingen.

10.2 Transport van gesignaleerden

---

⁴⁹ Artikel 35 Ambtsinstructie voor de Politie, Koninklijke Marechaussee en bijzonder opsporingsambtenaar. Bij overplaatsing van de ingeslotene geeft de ambtenaar de geneesmiddelen, de registraties, bedoeld in artikelen 26, tweede lid, 33 en 34, derde lid, voor zover die van belang kunnen zijn, en de rapportage van de arts, die bestemd is voor een arts die de behandeling zal overnemen, mee.

⁵⁰ Artikel 36 Ambtsinstructie.

De ambtenaar zorgt ervoor dat bij de invrijheidstelling van een persoon die zichzelf niet kan verplaatsen, vervoer en begeleiding voor die persoon beschikbaar is.

⁵¹ Zie vervoercirculaire van justitie.

Het transport van door een korps aangehouden en voor andere regiokorpsen gesignaleerde ingeslotenen wordt gecoördineerd en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de Dienst Vervoer en Ondersteuning van het Ministerie van Justitie. Indien deze dienst niet in het transport kan voorzien wordt het transport in eigen beheer geregeld.

10.3 Transport van vreemdelingen

Het transport van uit te zetten vreemdelingen en vreemdelingen die geplaatst gaan worden in asielzoekerscentra wordt door het Bureau Verplaatsingen van de Dienst Vreemdelingenpolitie aangemeld. Het transport wordt verricht onder verantwoordelijkheid van de Dienst Vervoer en Ondersteuning van het Ministerie van Justitie. Indien deze dienst niet in het transport kan voorzien, wordt het transport in eigen beheer geregeld.

10.4 Transport van minderjarigen⁵²

10.4.1 Minderjarigen waarvan o.a.t. wordt verzicht namens ouders/voogd

Voor het transport van minderjarigen waarvan de opsporing, aanhouding en terugbezorging wordt verzocht namens de ouders of voogd zijn de ouders of voogd verantwoordelijk.

10.4.2 Minderjarigen waarvan o.a.t. wordt verzocht door tehuis/inrichting

Voor het transport van minderjarigen waarvan de opsporing, aanhouding en terugbezorging wordt verzocht namens het tehuis of de inrichting waar de minderjarige op **civielrechtelijke** basis was geplaatst is dit tehuis of inrichting verantwoordelijk. Indien de minderjarige op **strafrechtelijke** basis was geplaatst wordt het transport verzorgd onder verantwoordelijkheid van de Dienst Vervoer en Ondersteuning van het Ministerie van Justitie.

10.5 Transport gewonden/patiënten

Transport van gewonde ingeslotenen alsmede ingeslotenen waarbij de arts een medisch probleem heeft vastgesteld geschiedt op een wijze zoals door de arts aangegeven.

---

⁵² Wettelijke tekst volgt.

7. Nieuwe richtlijn behandeling minderjarigen in cel

Laatste update: 30-06-2013 | 11:09

Bron: Directie Operatiën

In opdracht van de korpsleiding komt er een nieuwe richtlijn voor de behandeling van minderjarige verdachten in een politiecel. De eerste maatregelen daarvan worden vanaf nu ingevoerd in alle eenheden.

Ieder jaar zit een groot aantal minderjarigen een nacht of langer in de politiecel. In 2010 waren dat er ruim 9000. De organisatie Defence for Children deed dat jaar onderzoek naar de vraag of de rechten van minderjarigen voldoende werden nageleefd. Dat resulteerde in het rapport 'Een paar nachtjes in de cel'. Volgens het onderzoek schiet Nederland tekort in het bieden van garanties voor een kindgerichte behandeling van minderjarigen in politiecellen en voldoen we niet aan de vereisten van het VN-Kinderrechtenverdrag. Belangrijk is dat minderjarigen anders bejegend worden dan meerderjarige verdachten en dat meer (politie)mensen die met minderjarige verdachten werken daarvoor speciaal worden opgeleid, aldus de onderzoekers.

Aanbevelingen overgenomen door korpsleiding

Op verzoek van de minister boog de Expertgroep Arrestantentaken binnen de politie zich over de conclusies van dit rapport. Ook bestudeerde ze klachten die waren binnengekomen via de Nationale Ombudsman en de Kinderombudsman. Op basis van deze rapportages deed de expertgroep aanbevelingen voor de bejegening, registratie en het vervoer van minderjarige verdachten, inrichting van en voorzieningen in de cellen en een opleiding voor politiemedewerkers. De korpsleiding heeft deze aanbevelingen overgenomen en de eerste maatregelen worden vanaf nu ingevoerd in alle eenheden. Hierdoor ontstaat er uniformiteit en kwaliteit in de manier waarop minderjarigen worden behandeld in politiecellencomplexen.

Niet samen met meerderjarigen

Enkele concrete maatregelen die nu al worden ingevoerd, zijn onder meer dat minderjarigen niet samen met een volwassene ingesloten of gelucht mogen worden en dat ze ook niet in hetzelfde compartiment als volwassenen ven/oerd mogen worden. De overige aanbevelingen (zoals over de voorzieningen in cellen en de opleiding voor arrestantenverzorgers) vragen meer voorbereiding en worden op een later tijdstip ingevoerd.

Uit het KLO:

Behandeling minderjarigen in politiecellencomplexen:

De Expertgroep heeft een nota opgesteld met aanbevelingen ten aanzien van inrichting en voorzieningen, opleidingen, bejegening, registratie, en publicatie en transport. Geadviseerd wordt de invoering hiervan te faseren.

Fase 1 richt zich op maatregelen rond registratie, bejegening en transport. Met deze maatregelen is relatief de meeste winst te behalen. Bovendien zijn ze relatief eenvoudig te implementeren.

Fase 2 richt zich op opleiding en training. Dit vereist afspraken met de Politieacademie.

Fase 3 richt zich op inrichting en voorzieningen. Geadviseerd wordt deze maatregelen te betrekken bij toekomstige bouwkundige aanpassingen aan politiecellencomplexen. Hoewel een aantal cellencomplexen al beschikken over kindgerichte cellen, is het niet noodzakelijk dat ieder cellencomplex hierover beschikt of dat bestaande cellen op korte termijn worden aangepast.

Maatregelen fase 1:

- Registratie:

1. Cijfers met betrekking tot het aantal ingesloten minderjarigen in politiecellen, verblijfsduur, geslacht, delict worden door de politie beter geregistreerd (en zo nodig gepubliceerd).
2. Uit de registraties van klachten moeten klachten, waarbij minderjarige arrestanten zijn betrokken, gedistilleerd kunnen worden.

- Bejegening;

3. Tijdens iedere dienst wordt een arrestantenverzorger, eventueel de chef van Dienst, aangewezen die speciale aandacht en verantwoordelijkheid heeft voor de minderjarige arrestanten.
4. In de bejegening van minderjarigen wordt rekening gehouden met de leeftijd (categorisering 12-minner, 12-16 en 16-17 jarigen).
5. De minderjarige verblijft niet samen met meerderjarigen/volwassenen in dezelfde cel en wordt niet tegelijkertijd gelucht.
6. Per kindgerichte cel mag slechts 1 minderjarige arrestant worden ingesloten.
7. De arts wordt actief geïnformeerd als een minderjarige met gedragscomplicaties in verzekering wordt gesteld en/of de nacht in een politiecel moet doorbrengen.
8. In het cellencomplex is jeugdlectuur beschikbaar.
9. De ouders van een minderjarige arrestant mogen voor hem studiemateriaal meebrengen.
10. De ouders van minderjarigen wordt erop gewezen dat zij dezelfde rechten hebben als een advocaat aangaande bezoek en telefonisch contact met hun minderjarige kind.
11. De bezoekerimte moet gelegenheid bieden tot fysiek contact (zonder beperkingen)

door bijvoorbeeld een glaswand) tussen ouder en minderjarige, tenzij de omstandigheden zich daartegen verzetten (aard delict, gemoedstoestand, etc). De politie houdt het recht tot vooraf fouilleren.

12. De huisregels voor minderjarigen zijn beschikbaar in voor hen begrijpelijke bewoordingen.

- Transport:

13. Een minderjarige wordt tijdens transport niet in hetzelfde compartiment vervoerd met volwassenen.

14. Het transport van minderjarigen wordt zodanig georganiseerd dat de wachttijd wordt beperkt tot een minimum en het transport vlot verloopt.